Çizgili Pijamalı Çocuk

John Boyne

tudem

Çizgili Pijamalı Çocuk

John Boyne

Bölüm 1

Bruno Bir Keşif Yapıyor

Bruno, bir akşamüstü okuldan eve döndüğünde, başı hep öne eğik, gözlerini yerden kaldırmayan hizmetçileri Maria'yı odasında, dolabındaki bütün eşyaları, dört büyük sandığa doldururken bulmuş, çok şaşırmıştı. Hatta arkaya gizlediği özel eşyalarını bile alıyordu ki onlar kimseyi ilgilendirmezdi.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu, olabildiğince nazik olmaya çalışarak. Birinin, eşyalarını karıştırdığını görmekten mutlu olmasa da anne, Maria'ya saygılı davranması ve babanın Maria'yla konuştuğu tarzda konuşmaması gerektiğini öğretmişti ona. "Ellerini eşyalarımdan çek!" Maria başını salladı ve arkasındaki merdivenleri işaret etti. Annesi orada belirmişti. Uzun boylu; uzun, kızıl saçlı bir kadındı, saçlarını başının arkasında bir tür file içinde toplamıştı. Söylemek veya inanmak zorunda kalmak istemediği bir şey varmış gibi, sinirli bir şekilde ellerini ovuşturuyordu.

"Anne," dedi Bruno, ona doğru ilerleyerek, "neler oluyor? Neden Maria eşyalarımı kurcalıyor?"

"Onları topluyor," diye açıkladı anne.

"Topluyor mu?" diye sorarken bir yandan da son günlerdeki olayları aklından geçiriyordu: Özellikle yaramazlık yapıp yapmadığını veya söylemesi yasaklanan sözcükleri yüksek sesle kullanıp kullanmadığını... Bu yüzden mi gönderilmek isteniyordu? Ama aklına bir şey gelmedi.

Son günlerde özellikle herkese karşı çok düzgün davranmıştı. Herhangi bir sorun yarattığını hatırlamıyordu. "Neden?" diye sordu. "Ben ne yaptım ki?"

Anne kendi yatak odasına gitmişti. Kâhya Lars da onun eşyalarını topluyordu. Kadın içini çekip huzursuzlukla ellerini kaldırdı ve tekrar merdivenlere yöneldi. Bruno onu takip etti, bir yanıt alamadan peşini bırakmayacaktı.

"Anne!" diye ısrar etti. "Neler oluyor? Taşınıyor muyuz?"

"Benimle aşağıya gel," dedi anne, bir hafta önce Fury'nin[1] yemeğe geldiği geniş yemek odasına doğru ilerleyerek. "Orada konuşalım."

Bruno aşağıya koştu, anneden önce yemek odasında olmak için, onu geçti. Hiçbir şey söylemeden bir an anneye baktı. Bu sabah makyajını düzgün yapamamış, diye düşündü; çünkü gözlerinin çevresi her zamankinden daha kırmızıydı. Tıpkı başı belaya girip ağladığında kendi gözlerinin olduğu gibi...

"Endişelenmene gerek yok Bruno," dedi anne, Fury ile yemeğe gelen, uğurlama sırasında kapıyı kapatmak üzere olan babasına el sallayan güzel, sarışın kadının oturduğu sandalyeye otururken.

“Aslında harika bir macera olacak.”

“Ne macerası?” diye sordu. “Evden gönderiliyor muyum?”

“Hayır, sadece sen değil,” Bir an gülümsemeyi düşünüp sonra vazgeçti. “Hepimiz gidiyoruz. Baban, ben, Gretel ve sen. Dördümüz birlikte.”

Bruno düşündü ve kaşlarını çattı. Gretel’in gönderilmesi umurunda değildi, çünkü o umutsuz vakaydı, başına sadece dert açıyordu. Yine de hep beraber gidiyor olmaları biraz haksızlık gibi geliyordu ona.

“Ama nereye?” diye sordu. “Tam olarak nereye gidiyoruz? Neden burada kalamıyoruz?”

“Babanın işi...” diye açıkladı anne. “Ne kadar önemli olduğunu biliyorsun, değil mi?”

“Evet, elbette!” dedi Bruno başını sallayarak. Çünkü eve pek çok ziyaretçi geliyordu; Muhteşem üniformalı erkekler, pis ellerinden uzak durulması gereken daktilolu kadınlar... Hepsi de babasına karşı her zaman çok naziktiler. Aralarında konuşurlarken, onun dikkatle izlenmesi gereken bir adam olduğunu ve Fury’nin onun için büyük şeyler düşündüğünü söylüyorlardı.

“Bazen biri çok önemli olduğunda,” diye devam etti anne, “ona iş veren adam, başka bir yere gitmesi gerektiğini; çünkü orada yapılacak çok özel bir görev olduğunu söyleyebilir.”

“Ne tür bir görev?” diye sordu Bruno, çünkü kendine karşı dürüst olmak gerekirse, ki normalde her zaman dürüst olmaya çalışırdı, babasının ne iş yaptığından tam olarak emin değildi.

Arkadaşlarıyla bir gün okulda babalarının işleri hak-kında konuşmuşlardı. Kari, babasının manav olduğunu söylemişti. Bruno doğru olduğunu biliyordu; çünkü şehir merkezinde bir manav dükkânı işletiyordu. Daniel, babasının bir öğretmen olduğunu söylemişti, bu da doğruydu; çünkü uzak durulması gereken büyük çocuklara ders veriyordu. Martin, babasının aşçı olduğunu söylediğinde, Bruno bunun da doğru olduğunu biliyordu; çünkü babası bazen Martin’i okuldan almaya geldiğinde üstünde beyaz iş gömleği ve önlük olurdu.

Fakat arkadaşları, babasının ne iş yaptığını sorduğunda Bruno, bilmediğini fark etti. Tek söyleyebildiği, babasının izlenmesi gereken biri olduğu ve Fury’nin onun için büyük şeyler düşündüğüydü. Ah, ayrıca harika bir üniforması da vardı.

“Çok önemli bir görev,” dedi anne, bir an tereddüt ederek. “Çok özel bir insan gerektiren, çok özel bir görev. Bunu anlayabilirsin, değil mi?”

“Hepimizin gitmesi şart mı?” diye sordu Bruno.

“Elbette şart,” dedi anne. “Babanın yeni görevine tek başına gitmesini ve orada yalnızlık çekmesini istemezsin, değil mi?”

“Sanırım hayır,” dedi Bruno.

“Onunla olmazsak baban hepimizi çok özler,” diye ekledi anne.

“En çok kimi özlerdi?” diye sordu Bruno. “Beni mi’, Gretel’i mi?”

“İkinizi de eşit derecede özlerdi,” dedi anne. Ayrımcılık yapmamak gerektiğine inanırdı.

Bruno annesinin bu inancına saygı duyardı, özellikle de en çok kendini sevdiğini bildiği için.

“Ama ya evimiz?” diye sordu. “Biz yokken evimizle kim ilgilenecek?”

Anne içini çekip odaya bir daha hiç göremeyecekmiş gibi baktı.

Çok güzel bir evdi. Bodrumu da sayacak olursak -bir de Bruno’nun, parmak uçlarına basıp çerçeveyi sımsıkı tutarak Berlin’i baştanbaşa görebildiği eğik camlı, çatı odasını eklemek şartıyla- toplam beş katlıydı. Aşçı bütün yemekleri bodrumda yapardı, o sırada Maria ve Lars masada oturup konuşur ve kullanılmaması gereken sözcüklerle tartışırlardı...

“Şimdilik evi kapatmak zorundayız,” dedi anne. “Ama bir gün geri geleceğiz.”

“Peki ya aşçı?” diye sordu Bruno. “Lars ve Maria?., Onlar bu evde yaşamayacaklar mı?”

“Onlar da bizimle geliyorlar.” diye açıkladı anne. “Şimdilik bu kadar soru yeter. Belki de yukarı çıkıp eşyalarının toplanmasında Maria’ya yardım etmelisin.”

Bruno sandalyeden kalktı ama hiçbir yere gitmedi. Konu kapanmadan sorması gereken birkaç soru daha vardı:

“Orası ne kadar uzakta? Yani yeni iş. Bir milden uzak mı?”

“Aman Tanrım!” dedi anne gülerek. Ama garip bir gülüştü bu; çünkü mutlu görünmüyordu ve sanki Bruno yüzünü görmesin diye diğer tarafa dönmüştü. “Evet Bruno,” diye ekledi, “bir milden uzak. Aslında çok daha uzak.”

Bruno’nun gözleri fal taşı gibi açıldı ve ağzı O şeklini aldı. Bir şeye şaşırdığında hep olduğu gibi, kollarının uzadığını hissetti.

“Berlin’den ayrılacağız demek istemedin, değil mi?” diye sordu, sözcükler ağzından çıkarken nefes almaya çalıştı.

“Korkarım öyle,” dedi anne, başını üzüntüyle sallayarak, “babanın işi bunu...”

“Peki ya okul?..” diye sordu Bruno, sözünü keserek. Bunu yapmaması gerektiğini bilse de şartlar gereği affedileceğini hissediyordu.

“Ya Kari, Daniel ve Martin? Beraber bir şeyler yapmak istediğimizde nerede olduğumu nasıl bilecekler?” “Şimdilik arkadaşlarına veda etmen gerekecek. Ama eminim, zamanı gelince onları tekrar göreceksin. Ve anne konuşurken bir daha sözünü kesme lütfen!” Garip ve tatsız durumlar olsa da Bruno’nun, öğretilen nezaket kurallarını çiğnemesi için bir neden yoktu.

“Onlara veda mı edeyim?” diye sordu anneye şaşkınlıkla bakarak. “Onlara veda mı edeyim?” Sanki ağzı, çiğnediği bisküvi kırıntılarıyla doluymuş da daha yutmamış gibi püskürerek söyledi sözcükleri.

“Kari, Daniel ve Martin’e veda mı edeyim?” diye tekrar etti. Sesi tehlikeli şekilde bağırmaya yaklaşıyordu ve evin içinde bunu yapma izni yoktu.

“Ama onlar hayatımdaki en iyi üç arkadaşım!”

“Ah, yeni arkadaşlar edinirsin,” dedi anne, gitmesi için elini sallayarak, sanki bir çocuğun en iyi üç arkadaşını bulması kolay bir şeymiş gibi...

“Ama planlarımız vardı!” diye itiraz etti.

“Planlar mı?” diye sordu anne bir kaşını kaldırarak. “Ne tür planlar?”

“Bu ele vermek olur,” dedi Bruno, planlarının içeriğini açıklayamazdı. Ortalığı karıştırmak istediklerini söyleyemezdi. Birkaç hafta içinde yaz tatiline gireceklerdi, işte o zaman sadece plan yapmayacak; onları gerçekleştirebileceklerdi.

“Üzgünüm Bruno,” dedi anne, “ama planlarınız beklemek zorunda. Bizim bu konuda seçeneğimiz yok.” “Ama anne!..”

“Bruno, yeter artık!” Annesi kırıcı bir sesle bağırdı ve yeter sözünde ciddi olduğunu göstermek için ayağa kalktı. “Halbuki, burada her şeyin değiştiğinden daha geçen hafta şikâyet ediyordun.”

“Artık geceleri bütün ışıkları kapatmak zorunda olmamızı sevmiyorum,” diye itiraf etti Bruno.

“Bunu herkes yapmak zorunda!” dedi annesi. “Güvende olmamızı sağlıyor. Kim bilir, belki uzakta daha az tehlikede oluruz. Şimdi yukarı çıkıp eşyalarını toplamada Maria’ya yardım etmeni istiyorum. Bazı insanlardan dolayı hazırlanmak için dilediğim kadar bol zamanımız yok.”

Bruno başını salladı, üzgün bir şekilde uzaklaştı. ‘Bazı insanlar’ sözünün kendisinin kullanmaması gereken, büyüklere ait ve ‘baba’ anlamına gelen bir söyleyiş olduğunu biliyordu.

Yavaşça merdivenlerden yukarıya çıkarken bir eliyle tırabzanı tutuyor, yeni işin olduğu yeni evde buradaki gibi keyifle kayılan bir tırabzan olup olmadığını düşünüyordu. Bu evdeki tırabzan en üst kattan başlıyordu.

Parmak uçlarına basıp çerçeveyi sımsıkı tutarak Berlin’i baştanbaşa görebildiği eğik camlı küçük odanın dışından zemin kata, devasa iki meşe kapının tam karşısına kadar uzanıyordu. Bruno’nun en büyük keyfi en üst kattan tırabzana binip çığlıklar atarak aşağı kadar kaymaktı: Üst kattan bir sonrakine; anne ve babanın odasının ve asla hiçbir şartta girmemesi gereken geniş banyonun olduğu kata... Ve bir sonrakine; kendi odasının, Gretel’ in odasının ve gerektiği k adar kullanmadığı küçük banyonun olduğu kata... Sonunda, en alt kata geldiğinde tırabzandan ayaklarının üstüne düşmen gerekirdi; yoksa beş kötü puan alıp her şeye yeniden başlardın. Tırabzan bu evdeki en iyi şeydi.

Ayrıca büyükbaba ve büyükannenin çok yakında oturuyor olmaları çok güzel bir şeydi. O anda acaba onlar da yeni işe geliyorlar mı, diye düşündü ve öyle olduğunu varsaydı. Çünkü onları geride bırakmaları düşünülemezdi. Kimsenin Gretel’e pek ihtiyacı yoktu; çünkü o umutsuz vakaydı -ve eve bakmak için kalması çok daha iyi olurdu- oysa büyükbaba ve büyükanne için hissettikleri tamamen farklıydı.

Bruno yavaşça merdivenlerden çıkıp odasına yöneldi; ama içeri girmeden aşağıya doğru baktı. Anneyi, yemek odasının karşısındaki, babanın Girilmesi Her Şartta Her Zaman Yasak çalışma odasına girerken gördü. Annenin, yüksek sesle babaya bir şeyler söylediğini duydu. Bunun üzerine baba, sesini, annenin yapamayacağı kadar yükseltti ve tartışmaya son verdi. Sonra çalışma odasının kapısı kapandı ve Bruno konuşulanları daha fazla duyamadı. Odasına gidip toparlanma işini Maria'dan devralmanın iyi bir fikir olacağını düşündü. Yoksa Maria, eşyal arını dolaptan dikkatsizce çıkarabilirdi; özellikle de arka tarafa sakladığı, sadece ona ait olan ve başkasını hiç ilgilendirmeyen şeyleri bile...

Bölüm 2

Yeni Ev

Yeni evlerini ilk gördüğünde Bruno'nun gözleri fal taşı gibi açıldı. Ağzı O şeklini aldı ve kolları yine yanlarında uzadı. Her şeyi ile eski evlerinin tam tersi gibiydi ve gerçekten burada yaşayacaklarına inanamıyordu.

Berlin'deki ev sessiz bir sokaktaydı ve aynı sırada birkaç tane daha, kendi evleri gibi büyük evler vardı. Onlara bakmak keyifliydi; çünkü tam olmasa da, neredeyse kendi evleri gibiydi. O evlerde, eğer arkadaşsalar beraber oynadığı, eğer belalıysalar uzak durduğu başka çocuklar yaşıyordu.

Yeni ev, bomboş bir alanın ortasında tek başına duruyordu. Etrafta görünen başka ev yoktu. Bu da başka aileler, arkadaş veya belalı, beraber oynayacak başka çocuklar olmayacağı anlamına geliyordu.

Berlin'deki ev devasaydı. Orada dokuz yıldan beri yaşıyor olsa da hâlâ tamamen keşfedemediği bir sürü köşe bucak vardı. İçini hiç görmediği odalar bile vardı. Babanın Girilmesi Her Şartta Her Zaman Yasak çalışma odası gibi... Oraya neredeyse hiç girmemişti. Oysa yeni evde sadece üç kat vardı. Üst kat, üç yatak odası ve sadece bir tek banyodan oluşuyordu. Giriş katında bir mutfak, bir yemek odası ve babanın yeni çalışına odası -eski yasakların aynen geçerli olacağını düşünüyordu- vardı ve bir de hizmetlilerin yattığı bodrum katı.

Berlin'deki evin çevresinde, geniş evlerle dolu sokaklar vardı. Şehir merkezine doğru yürüyen, dolaşan ve birbirleriyle konuşmak için duraklayan insanlar görürdünüz. Bazen de aceleyle koşarken, yapacak yüzlerce işleri olduğunu ve duramayacaklarını söylerlerdi birbirlerine. Parlak cepheli dükkânlar; lahana, havuç, karnabahar ve mısırla tepeleme dolu meyve ve sebze tezgâhları vardı. Bazıları pırasa, mantar, şalgam ve Brüksel lahanası; diğerleri de yeşil salata, taze fasulye, kabak ve yabani havuçlarla yığılıydı. Bruno bazen bu tezgâhların karşısında durup gözlerini kapatarak kokularını içine çekmeyi severdi. Karışık kokuların ve hayatın parfümü başını döndürürdü. Ama yeni evin etrafında sokak yoktu. Çevrede dolaşan veya koşan insanlar yoktu; dükkânlar ve meyve, sebze tezgâhları da yoktu. Gözlerini kapattığında etrafındaki her şey boş ve soğuk geldi, sanki dünyanın en ıssız yerindeydi. Hiçliğin ortasında...

Berlin'de yolda masalar olurdu. Bazen Kari, Daniel ve Martin'le okuldan eve yürürlerken masalarda oturan, köpüklü içkiler içip yüksek sesle gülen kadınlar ve erkekler görürlerdi. Bu masalarda oturan insanlar çok komik olmalılar, diye düşünürdü hep; çünkü ne dedikleri hiç anlaşılmasa da birileri hep gülüyordu. Ama yeni evin olduğu yerde öyle bir şey vardı ki Bruno, burada kimse asla gülmez, diye düşündü. Orada gülünecek bir şey, mutlu olunacak bir durum yoktu.

"Bence bu, kötü bir fikirdi," dedi Bruno, geldikten birkaç saat sonra, Maria yukarıda valizlerini

boşaltırken. Maria yeni evdeki tek hizmetçi değildi, üç hizmetçi daha vardı. Çok sıskaydılar ve birbirleriyle fısıldaşarak konuşuyorlardı. Bir de yaşlı adam vardı. Her gün yemekleri hazırlayıp onlara servis yapmak için burada olduğu söylenmişti. Çok mutsuz ve biraz da öfkeli görünüyordu.

"Düşünme lüksüne sahip değiliz," dedi anne, evlendiklerinde büyükanne ve büyükbabanın verdiği 64 bardaklık setin bulunduğu kutuyu açarken. "Bazı insanlar bizim için bütün kararları veriyorlar."

Bruno, annenin bununla neyi kastettiğini anlamadı. Bu yüzden de hiç söylemediğini varsaydı. "Bence bu kötü bir fikirdi," diye tekrarladı. "Bence yapılacak en iyi şey tüm bunları unutup eve dönmek. Bunu deneyimler hanesine yazabiliriz." diye ekledi. Bu sözü yeni öğrenmişti ve her fırsatta kullanmaya kararlıydı.

Anne gülümsedi ve bardakları dikkatle masanın üstüne koydu.

"Beğenebileceğin bir söz daha var," dedi. "Her kötü şeyin iyi bir yanını bulmalıyız."

"Şey, ne yaptığımızı bilmiyorum," dedi Bruno. "Bence babaya fikrini değiştirdiğini, yorulduğumuz için bugün burada kalıp yemek yememizin ve uyumamızın sakıncası olmadığını; ama yarın çay saatine kadar Berlin'de olmak istiyorsak erkenden kalkıp gitmemiz gerektiğini söyle." Anne içini çekti. "Bruno, neden yukarı çıkıp Maria' nın valizleri boşaltmasına yardım etmiyorsun?" dedi.

"Ama valizleri boşaltmanın anlamı yok, eğer sadece..."

"Bruno, dediğimi yap lütfen!" diye tersledi annesi. Açıkça görülüyordu ki annenin onun sözünü kesmesi sorun değildi; ama o yapınca kabul edilemezdi.

"Buradayız, geldik, bir süre evimiz burası ve bunu kabullenip elimizden gelenin en iyisini yapmalıyız. Beni anlıyor musun?"

'Bir süre'nin anlamını bilmiyordu ve bunu ona sordu. "Burada ne kadar kalmamız gerekiyorsa o kadar demek Bruno!" dedi annesi. "Ve konu burada kapanmıştır." Bruno'nun midesinde bir ağrı vardı ve içinde bir şeyin büyüdüğünü hissediyordu. Bunun, büyük bir haksızlık ve hata olduğunu, bir gün birinin bunun bedelini ödeyeceğini haykıracaktı. Bu haksızlık onu gözyaşlarına boğacaktı. Bu duruma nasıl gelindiğini anlayamıyordu. Bir gün önce, son derece keyifle evde oynuyordu, üç tane candan arkadaşı vardı, tırabzanlardan kayıyordu, Berlin'i bir uçtan bir uca görmek için parmak uçlarında yükseliyordu; oysa şimdi burada, bu soğuk, sevimsiz evde, üç tane fısıldaşan hizmetçi, mutsuz ve öfkeli garson ve sanki bir daha asla neşeli olamayacakmış gibi görünen insanlar vardı.

"Bruno, şimdi yukarı çıkıp valizlerini boşaltmam istiyorum. Ve bunu hemen yapmanı istiyorum!" dedi anne, dostça olmayan soğuk bir sesle.

Bruno onun ciddi olduğunu anladı, arkasını döndü ve tek sözcük dahi etmeden uzaklaştı. Gözlerinde yaşların biriktiğini hissedebiliyordu, ama akmasına İzin vermemeye kararlıydı.

Yukarı çıktı ve yavaşça dönerek bir daire çizdi. Düzgün bir araştırma yapmaya yetecek küçük bir kapı veya delik bulmayı umuyordu; ama yoktu. Bu katta sadece dört kapı vardı; iki tarafta, karşılıklı ikişer kapı. Bir kapı kendi odasına, biri Gretel'in odasına, biri anne ve babanın odasına ve biri de banyoya açılıyordu.

“Burası evim değil ve asla olmayacak!” dedi. İki nefes arasında söylenerek odasına girdiğinde, giysilerinin yatağın üzerine dağılmış, oyuncak ve kitap kutularının daha açılmamış olduğunu gördü. Maria’nın, onun önceliklerinin farkında olmadığı belliydi.

“Annem yardım etmem için gönderdi,” dedi usulca. Maria başını salladı; çoraplarının, iç çamaşırlarının ve yeleklerinin bulunduğu büyük bir torbayı işaret etti.

“Onları boşaltırsan şuradaki çekmecelere yerleştirebilirsin,” dedi, odanın karşı tarafında, tozla kaplı aynanın yanındaki çirkin konsolu göstererek.

Bruno içini çekerek torbayı açtı; ağzına kadar iç çamaşırlarıyla doluydu ve tek istediği, torbanın içine kıvrılıp yatmak, uyandığında kendini yine evde bulmaktı.

Uzun bir sessizlikten sonra sordu;

“Tüm bunlar hakkında ne düşünüyorsun Maria?”

Maria’yı severdi ve onu aileden biri olarak görürdü, babası sadece bir hizmetçi olduğunu ve hak ettiğinden fazla para aldığını söylese bile.

“Tüm ne?” diye sordu kadın.

“Bu...” dedi, sanki dünyadaki en açık şeymiş gibi. “Böyle bir yere gelmek. Sence büyük bir hata yapmadık mı?”

“Bunu söylemek bana düşmez Bay Bruno,” dedi Maria. “Annen sana babanın görevini açıkladı ve...”

“Babanın görevini duymaktan bıktım!” dedi Bruno, sözünü keserek. “Bana sorarsan tek duyduğumuz bu. Babanın görevi şu, babanın görevi bu... Eğer görevi, evimizden taşınıp hayat boyu en iyi üç arkadaşımdan ve kayma tırabzanlarımdan uzaklaşmam anlamına geliyorsa babam, görevi hakkında bir kez daha düşünmeli, öyle değil mi?”

Tam o anda koridorda bir tıkırtı duyuldu. Bruno baktı, anne ve babanın oda kapısının aralandığını gördü. Bir an kımıldamadan dondu kaldı. Anne hâlâ aşağıdaydı, bu da babanın içeride olduğu ve Bruno’nun söylediklerini duymuş olabileceği anlamına geliyordu. Nefes almaya zor cesaret ederek kapıya baktı, baba gelip onu ciddi bir konuşma için aşağı indirir mi, diye merak ediyordu.

Kapı biraz daha açıldı ve Bruno geri geri giderken bir adam belirdi; ama baba değildi. Çok daha genç biriydi ve baba kadar uzun değildi. Aynı tip üniforma giyiyordu, ama üstünde o kadar madalya yoktu. Çok ciddi görünüyordu ve şapkası sıkıca başını kavrıyordu. Bruno, şakaklarında sapsarı saçları olduğunu görebiliyordu. Neredeyse doğal olmayan bir sarıydı. Elinde bir kutu taşıyordu ve merdivenlere doğru yürüyordu. Ama Bruno’nun orada dikilmiş onu izlediğini görünce durdu. Bruno’yu baştan aşağı süzdü. Sanki daha önce hiç çocuk görmemiş ve çocuklara nasıl davranacağını bilmiyormuş gibi bakıyordu: Yese mi, görmezden mi gelse yoksa merdivenlerden aşağıya mı iteklese... Bunların yerine Bruno’ya başıyla acele bir selam verip yoluna devam etti.

“Kimdi bu?” diye sordu Bruno. Genç adam o kadar ciddi ve meşgul görünüyordu ki çok önemli biri olduğunu düşündü.

“Babanın askerlerinden biri, sanırım.” dedi Maria, genç adam ortaya çıktığı anda dimdik durmuş ve ellerini dua eder gibi önünde kaldırıp kavuşturmuştu.

Yüzüne bakmaktansa gözlerini yere dikmiş, sanki doğruca ona bakarsa taşa dönüşeceğinden korkmuştu. Ancak o gidince rahatladı. “Zamanla onları tanıyacağız.”

“Ondan hoşlandığımı sanmıyorum,” dedi Bruno, “fazla ciddiydi.”

“Baban da çok ciddi.” dedi Maria.

“Evet, ama o baba,” diye açıkladı Bruno. “Babaların ciddi olmaları gerekir. Manav, öğretmen, şef veya komutan olmaları önemli değil!” dedi, babaların yaptığı ve düzgün olduğunu bildiği işleri ve binlerce kez düşündüğü unvanları sıralayarak. “Hem bence o adam bir baba gibi görünmüyordu. Ama çok ciddiydi, bu kesin.”

“Çok ciddi görevleri var,” dedi Maria içini çekerek, “veya en azından öyle düşünüyorlar. Ama yerinde olsam askerlerden uzak dururdum.”

“Bundan başka yapacak bir şey göremiyorum.” dedi Bruno üzülerek. “Gretel dışında oynayacak kimse bulabileceğimi sanmıyorum ve bu ne kadar eğlenceli olabilir ki? O umutsuz vaka.”

Tekrar ağlayacağını hissetti, ama Maria’nın önünde bebek gibi görünmek istemediği için kendini tuttu. Gözlerini yerden kaldırmadan odaya bakındı, bulacak ilginç bir şey var mı diye araştırdı. Yoktu ya da varmış gibi görünmüyordu. Sonra bir şey dikkatini çekti. Odanın bir köşesinde, kapının karşı tarafında, tavandan aşağı uzanan bir pencere vardı. Berlin’deki evin çatı odasındakine benziyordu; ama o kadar yüksek değildi. Bruno baktı ve belki parmak uçlarında yükselmeden dışarıyı görebileceğini düşündü.

Yavaşça pencereye doğru yürüdü; oradan Berlin’i, evini ve evinin etrafındaki sokakları, masalarda oturan, köpüklü içkilerini içerken komik hikâyeler anlatan insanları görebilmeyi umuyordu. Yavaşça ilerledi; çünkü hayal kırıklığına uğramak istemiyordu. Fakat burası yalnızca küçük bir çocuk odasıydı ve pencereye ulaşması pek uzun sürmedi. Yüzünü cama dayadı ve dışarıda olanları gördü. Bu defa gözleri fal taşı gibi açılıp ağzı O şeklini alınca, kolları uzamadan, yanında kaldı. Çünkü bir şey onun, soğuk bir ürperti ve güvensizlik hissetmesine neden olmuştu.

Bölüm 3

Umutsuz Vaka

Bruno, Gretel'in Berlin'de kalıp eve göz kulak olmasının daha mantıklı olacağını düşünüyordu; çünkü beladan başka şey değildi. Aslında sayısız konuşmada, ondan söz edilirken ilk günden bela deyiminin kullanıldığını hatırlıyordu.

Gretel, Bruno'dan üç yaş büyüktü ve hatırlayabildiği kadar eskiden, günlük hayatta, özellikle ikisini ilgilendiren konularda, patronun kendisi olduğunu açıkça belirtmişti. Bruno ondan biraz korktuğunu itiraf etmekten pek hoşlanmıyordu, ama kendisine karşı dürüst olacaksa -ki hep olmaya çalışırdı- korktuğunu itiraf etmek zorundaydı.

Ablalardan hep beklendiği gibi, kötü alışkanlıkları vardı. Öncelikle sabahlan banyoda çok fazla kalıyordu. Ayrıca Bruno'nun, acilen tuvalete girmeyi beklerken bir ayağından diğerine sıçraması umurunda bile değildi.

Odasında, raflarda dizili büyük bir bebek koleksiyonu vardı. Bruno içeri girdiğinde gözlerini dikip her yaptığını izliyorlardı. Gretel evde yokken odasına girip biraz araştırına yapsa, döndüğünde ona yaptığı her şeyi rapor ettiklerinden emindi. Arkadaşları da çok tatsızdı, onunla alay etmenin eğlenceli olduğunu düşünüyorlardı, eğer kendisi üç yaş büyük olsaydı bunları asla yapmazdı. Gretel'in tatsız arkadaşlarının en büyük keyfi, anne veya Maria ortalıkta yokken ona işkence etmek ve kötü şeyler söylemekti.

"Bruno dokuz değil, sadece altı yaşında." derdi canavarın biri, şarkı söyler gibi etrafında dans edip kaburgalarını dürterek.

"Altı yaşında değilim." diye itiraz eder, uzaklaşmaya çalışırdı.

"Öyleyse neden bu kadar küçüksün?" diye sorardı canavar. "Dokuz yaşındaki diğer çocukların hepsi senden büyük."

Bu doğruydu ve Bruno için özellikle hassas bir noktaydı. Sınıfındaki diğer çocuklar kadar uzun olmaması onu çok üzüyordu. Onların omuzlarına kadar geliyordu. Kari, Daniel ve Martin'le sokakta yürüdüğünde insanlar onu, içlerinden birinin kardeşi sanıyorlardı. Oysa gruptaki en büyük ikinci çocuktu.

"Sadece altı yaşında olmalısın." diye ısrar ederdi canavar ve Bruno kaçıp vücut geliştirme egzersizlerini yapar, bir sabah uyandığında fazladan otuz kırk santim uzamış olmayı umardı.

Berlin'de olmamanın iyi taraflarından biri, hiçbirinin ona işkence etmek için ortalıkta dolaşmayacak olmasıydı. Yeni evde kalmaya zorlansa ve bu, bir ay kadar sürse belki eve dönene kadar boyu uzardı. Artık ona kötü davranamazlardı. Annenin dediğini yapıp her kötü şeyin iyi bir

yanını bulması gerekiyorsa belki bunu aklında tutması iyi olacaktı.

Gretel'in odasına koştu ve kapıyı vurmadan girdi. Onu, bebeklerini raflara yerleştirirken buldu.

"Burada ne işin var?" diye bağırdı kız, dönerek. "Bir hanımın odasına kapıyı vurmadan girilmeyeceğini bilmiyor musun?"

"Bütün bebeklerini getirmemişsindir herhalde?" diye sordu Bruno, ablasının sorularını duymazdan gelip kendisi bir şeyler sormayı alışkanlık edinmişti.

"Elbette getirdim!" diye karşılık verdi Gretel. "Onları evde bırakacağımı mı sanıyordun? Neden bırakayım? Oraya dönmemiz haftalar sürebilir."

"Haftalar mı?" dedi Bruno, hayal kırıklığına uğramış bir sesle; ama bir ay kalma fikrine razı olduğundan gizlice seviniyordu. "Gerçekten öyle mi düşünüyorsun?" "Babama sordum ve o da bir süre burada olacağımızı söyledi."

"Bir süre nedir tam olarak?" diye sordu Bruno, yatağın kenarına oturarak.

"Şu andan birkaç hafta sonra demek," dedi Gretel, başını akıllıca sallayarak, "Belki de üç hafta kadar..." "Öyleyse o kadar kötü değil," dedi Bruno, "sadece bir süre içinse ve bir ay sürmeyecekse. Çünkü buradan nefret ediyorum."

Gretel, küçük kardeşine baktı ve ilk kez onunla aynı fikirde olduğunu fark etti. "Ne demek istediğini anlıyorum. Pek güzel görünmüyor, değil mi?"

"Berbat!" dedi Bruno.

"Şey, evet," dedi Gretel, onaylayarak. "Ev şu an için berbat, ama yerleşince herhalde bu kadar kötü olmaz. Babamı konuşurken duydum. Burada, Out-With'de[2] bizden önce her kim yaşıyorsa işini çok çabuk kaybetmiş ve evi bizim için düzeltecek zamanı olmamış." "Out-With mi?" diye sordu Bruno "Bir Out-With nedir?"

"Bir Out-With değil Bruno," dedi Gretel, "sadece'Out-With."

"Out-With ne o zaman?" diye tekrarladı.

"Bu evin adı," diye açıkladı Gretel, "Out-With." Bruno bunu düşündü. Dışarıda, evet, adı budur, diyeceği bir tabela veya giriş kapısında bir yazı görmemişti. Berlin'deki evlerinin bile adı yoktu. Sadece dört numaraydı.

Sıkılmış bir tavırla sordu: "Ama ne anlama geliyor? Neden Out-With?"

"Sanırım bizden önce burada yaşayan insanlarla ilgili bir şey," dedi Gretel. "Belki adam işini iyi yapamadı ve biri ona, sen çık, bu işi iyi yapacak birini getirelim, dedi."

"Yani baba."

"Elbette," dedi Gretel. Babası hiç yanlış yapamazmış, hiç kızmazmış ve uyumadan onu mutlaka öpmeye gelirmiş gibi konuşurdu. Eğer ev değiştirdikleri için üzgün olmasa Bruno, adil davranıp

babasının kendisi için de aynı şeyi yaptığını söylerdi.

"Yani biri bizden önceki insanları dışarı attı diye ını burada, Out-With'deyiz?"

"Kesinlikle Bruno..." dedi Gretel. "Şimdi yatak örtümün üstünden kalk. Kırıştırıyorsun."

Bruno yataktan atlayıp güm diye halıya indi. Çıkardığı sesi beğenmedi; çok yankılıydı ve hemen karar verdi, burada pek sık atlamasa daha iyi olacaktı yoksa ev üstlerine çökebilirdi. Yüzüncü kez tekrarladı: "Burayı sevmedim."

"Sevmediğini biliyorum," dedi Gretel, "ama bu konuda yapabileceğimiz bir şey yok, değil mi?

"Kari, Daniel ve Martin'i çok özlüyorum." dedi Bruno.

"Ben de Hilda, Isobel ve Louise'i özlüyorum." dedi Gretel. Bruno bu üç kızdan hangisinin canavar olduğunu hatırlamaya çalıştı.

"Bence diğer çocuklar dost canlısı görünmüyorlar," dedi Bruno.

Gretel en ürkütücü bebeklerinden birini rafa koyarken aniden durdu, gözlerini ona dikip sordu:

"Ne dedin sen?"

Bruno tekrarladı:

"Diğer çocukların pek dost canlısı göründüklerini sanmıyorum."

"Diğer çocuklar mı?" dedi Gretel kafası karışmış bir şekilde. "Hangi diğer çocuklar? Ben başka çocuk görmedim."

Bruno etrafına baktı. Burada da bir pencere vardı; ama Gretel'in odası koridorun diğer tarafındaydı, kendi odasının karşısında. Bu yüzden tamamen farklı bir yöne bakıyordu. Fazla belli etmemeye çalışarak oraya doğru ilerledi. Ellerini kısa pantolonunun ceplerine soktu. Ablasına hiç bakmadan, bildiği bir şarkıyı ıslıkla çalmaya çalıştı.

"Bruno!" dedi Gretel. "Sen ne yapıyorsun Tanrı aşkına? Delirdin mi?"

İlerlemeye, ıslık çalmaya ve ablasına bakmamaya devam etti. Ta ki pencereye varana kadar... Üstelik şansına, pencere dışarıyı rahatça görebileceği kadar alçaktı. Dışarı baktı, geldikleri arabayı ve babasının askerlerine ait üç dört araba daha gördü. Bazı askerler ayakta durmuş sigara içerken bir şeylere gülüyor ve gergin bir şekilde eve bakıyorlardı. İleride otoyol ve onun da ötesinde araştırılmaya hazır bir orman vardı.

"Bruno son söylediğin şeyle ne demek istediğini açıklar mısın?" diye sordu Gretel.

"Orada bir orman var." dedi Bruno, onu duymazdan gelerek.

"Bruno!" diye bağıran Gretel, ona doğru o kadar hızla ilerledi ki Bruno sıçradı ve pencerenin önünden duvara kadar geriledi.

"Ne?" diye sordu. Sanki neden söz ettiğini anlamı-yormuş gibi davranarak.

“Diğer çocuklar...” dedi Gretel. “Hiç dost canlısı görünmediklerini söyledin.”

“Evet, görünmüyorlar,” dedi Bruno, onları tanımadan sadece görünüşe bakıp önyargılı olmamaya çalışarak. Annesi bunu yapmamasını ona birçok kez söylemişti.

“Ama hangi başka çocuklar?” diye sordu Gretel. “Neredeler?”

Bruno gülümsedi ve kapıya doğru yürüdü, Gretel’e, kendisini izlemesini işaret etti. Kız derin bir nefes aldı, bebeği yatağa bırakmak üzereyken fikrini değiştirdi. Kardeşinin odasına giderken onu göğsüne yaslayıp sıkıca tuttu. Elinde ölü fareye benzer bir şeyle odadan kaçarcasına çıkan Maria, neredeyse Gretel’e çarpıp onu yere düşürüyordu.

“İşte orada, dışarıdalar,” dedi Bruno. Tekrar pencerenin yanına gelmişti ve dışarı bakıyordu. Gretel’in odada olup olmadığını kontrol etmek için geri dönmedi. Çocukları izlemekle çok meşguldü. Birkaç dakika için ablasının orada olduğunu bile unuttu.

Gretel hâlâ birkaç adım geride duruyordu. Umutsuzca dışarı bakmak istiyordu. Ama kardeşinin söyleyişindeki ve dışarı bakışındaki bir şey onun gerilmesine neden oldu. Bruno daha önce onu hiçbir konuda kandırmamıştı ve şu anda da kandırmadığından emindi. Ama Bruno’da garip bir şeyler vardı. Gretel o çocukları görmek istediğinden emin değildi.

Heyecanla yutkundu ve Bruno’nun dediği gibi bir ay sonra değil de kısa bir süre sonra Berlin’e dönmeleri için sessizce bir dua mırıldandı.

“Evet?” dedi dönüp kapıda duran ablasına bakarak.

Gretel, bebeğine sarılmış, iki örgü halindeki altın sarısı saçları omuzlarında, gitmeye hazırdı.

“Onları görmek istemiyor musun?”

“Elbette isliyorum,” diye cevap verdi Gretel ve ona doğru kararsızca yürüdü. “Çekil yolumdan o zaman.” dedi, onu dirseğiyle uzaklaştırırken.

Out-With’de geçirdikleri ilk akşamüstü güneşli ve parlaktı. Gretel camdan bakarken güneş, bir bulutun ardından tekrar belirmişti. Bir süre sonra gözleri alıştı ve güneş tekrar kayboldu, işte o zaman Bruno’nun söz ettiği çocukları gördü.

Bölüm 4

Pencereden Görünenler

Onlar çocuk değildi. En azından hepsi değildi. Küçük çocuklar, büyük çocuklar, babalar ve dedeler. Belki birkaç tane de amca. Herkesten uzak duran, hiç akrabası yokmuş gibi olanlar. Herhangi birileri...

"Kim bunlar?" diye sordu Gretel, bugünlerde kardeşinin hep yaptığı gibi ağzını şaşkınlıkla açarak. "Burası ne biçim bir yer?"

"Bilmiyorum," dedi Bruno, gerçeğe olabildiğince sadık kalarak. "Bilmiyorum ama evimiz kadar güzel değil. O kadarını biliyorum."

"Peki kızlar nerede?" diye sordu Gretel. "Anneler, büyükanneler..."

"Belki farklı bir bölümde yaşıyorlardır," diye fikir yürüttü Bruno.

Gretel de aynı fikirdeydi. Gözlerini kaçırmak istiyordu. Ama bakmamak çok zordu. Şimdiye kadar kendi penceresinden sadece karşıdaki ormanı görmüştü. Biraz karanlık gibiydi; ama ilerisinde açıklık varsa piknik için iyi bir yer olabilirdi. Evin bu tarafında manzara çok farklıydı.

Önce güzel başlıyordu: Bruno'nun penceresinin tam altında bir bahçe vardı. Oldukça genişti ve çiçek doluydu. Düzgün bir şekilde, sıra sıra dizilmişlerdi; sanki çiçek yetiştirmeyi bilen biri taralından düzenlenmişti. İyi bir şey yapmaya çalışmışlardı; karanlık bir kış gecesinde, puslu, büyük bir arazideki, dev bir şatonun köşesine küçük bir mum ışığı koymuşlar gibi.

Çiçekleri geçince çok hoş, taş döşeli bir alan vardı. Üstüne ahşap bir bank yerleştirilmişti. Gretel kendini güneşli bir günde orada oturup kitap okurken hayal edebiliyordu. Bankın üstünde madeni bir plaket vardı; ama ne yazdığını bu mesafeden okuyamıyordu. Bankın önü eve dönüktü. Normalde böyle durması garip olabilirdi, ama bu durumda nedenini anlayabiliyordu.

Bahçenin, çiçeklerin, üstünde plaket olan bankın yaklaşık yirmi adım ilerisinde her şey değişiyordu. Devasa bir tel örgü uzanıyordu. Evin çevresinden dolanıp tepede dönüyor, iki yöne doğru, görebildiğinden çok uzağa devam ediyordu. Tel örgü çok yüksekti; içinde bulundukları evden bile yüksek. Aynı hizada dikilmiş, telgraf direklerine benzer dev ahşap direkler tel örgüyü ayakta tutuyordu. En tepesinde karmakarışık, kalın dikenli tel sarmallar vardı ve her taraftan çıkan keskin uçlara bakınca Gretel, içinde nedenini açıklayamadığı bir acı hissetti.

Tel örgünün ötesinde çim yoktu; aslında gözle görülebilen uzaklara kadar hiçbir yeşillik yoktu. Bunun yerine zemin, kuma benzer bir maddeden oluşuyordu. Tek görebildiği, uzaktaki alçak barakalar ve kare binalarla araya serpiştirilmiş gibi duran birkaç duman kümesiydi. Bir şey söylemek için ağzını açtı, ama yaşadığı şaşkınlığı ifade edecek bir sözcük olmadığını fark etti; sonra aklına gelen

tek mantıklı şeyi yaptı ve ağzını tekrar kapadı.

"Gördün mü?" dedi Bruno, olduğu yerden. Kendini mutlu hissediyordu. Çünkü oradaki her neyse ve onlar her kimse ilk o görmüştü ve dilediği zaman yine görebilirdi. Çünkü onun penceresinden görünüyorlardı. Bu yüzden ona aittiler ve o, gözlemledikleri her şeyin kralıydı, ablası ise onun alt tabaka halkından biri.

"Anlamıyorum," dedi Gretel, "kim böyle kötü görünümlü bir yer inşa eder?"

"Kötü görünümlü bir yer," diye onayladı Bruno. "Bence o kulübeler tek katlı. Bak hepsi de ne kadar alçak." "Modern tarzda evler olmalı," dedi Gretel. "Babam modern şeylerden nefret eder."

"O zaman onlardan pek hoşlanmaz," dedi Bruno. "Evet," dedi Gretel. Onlara bakarak uzun zaman kımıldamadan durdu.

On iki yaşındaydı ve sınıfındaki en akıllı kızlardan biri olarak kabul ediliyordu. Dudaklarını büzdü ve gözlerini kısarak, neye baktığını anlamak için beynini zorladı. Sonunda bir açıklama düşünebildi;

"Burası kırsal bir bölge olmalı," dedi Gretel, kardeşine dönüp zafer kazanmış gibi bakarak.

"Kırsal mı?"

"Evet, tek açıklama bu, anlamıyor musun? Berlin'de olduğumuzda şehirdeyiz. Bu yüzden çok insan ve çok ev var, bu yüzden okullar dolu ve bir cumartesi akşamüstü şehir merkezinde itilip kakılmadan yürüyemiyorsun."

"Evet..." dedi Bruno, başını sallayıp takip etmeye çalışarak.

"Ama coğrafya dersinde, kırsalda çiftçilerin ve hayvanların olduğunu ve yiyecek yetiştirildiğini öğrendik, insanların yaşayıp çalıştıkları, bizi beslemek için ürünlerini yetiştirdikleri böyle kocaman bölgeler var." Tekrar dışarı, gözlerinin önüne serilen uçsuz bucaksız alana ve her barakanın arasında bulunan mesafeye baktı. "Burası kırsal olmalı. Belki bu, yazlık evimizdir." diye umutla ekledi.

Bruno bunu düşündü ve başını salladı. "Sanmıyorum," dedi kendinden emin bir şekilde.

"Sen dokuz yaşındasın," diye karşılık verdi Gretel. "Nereden bileceksin? Benim yaşıma geldiğinde bu tür şeyleri çok daha iyi anlarsın."

"Öyle olabilir," dedi Bruno, daha küçük olduğunu biliyordu ama bu, haklı olamayacağı anlamına gelmezdi.

"Eğer dediğin gibi burası kırsalsa bahsettiğin bütün o hayvanlar nerede?"

Gretel ona cevap vermek için ağzını açtı, ama uygun bir cevap bulamadı. Bu yüzden de tekrar pencereden dışarı baktı, hayvanları aradı, ama hiçbir yerde görünmüyorlardı.

"İnekler, domuzlar, koyunlar ve atlar olmalı," dedi Bruno, "yani bir çiftlikse. Tavukları, ördekleri söylemeye bile gerek yok."

"Hiçbiri ortalıkta değil," diye itiraf etti Gretel, usulca.

“Ve eğer senin söylediğin gibi burada yiyecek yetiştiriyorlarsa,” diye devam etti Bruno, müthiş eğlenerek, “o zaman bence toprak şimdi olduğundan çok daha iyi görünmeliydi, öyle değil mi? Bu pisliğin içinde herhangi bir şey yetiştirilebileceğini sanmıyorum.”

Gretel tekrar baktı ve başını salladı, tartışma açıkça onun aleyhine geliştiğinden ille de haklı olduğunu iddia edecek kadar aptal değildi.

“Öyleyse belki de bir çiftlik değildir,” dedi.

“Değil,” dedi Bruno.

“Bu da belki burasının kırsal olmadığı anlamına geliyordur,” diye devam etti kız.

“Evet, kırsal olduğunu sanmıyorum,” diye cevap verdi.

“Bizim yazlık evimiz olmadığı anlamına da gelebilir,” dedi Gretel.

“Sanırım,” dedi Bruno.

Yatağın üzerine oturdu ve bir an Gretel’in yanma oturup kendisine sarılmasını; her şeyin yoluna gireceğini, zamanla buradan hoşlanacaklarını ve asla Berlin’e geri dönmek istemeyeceklerini söylemesini umdu. Ama kız hâlâ pencereden dışarı bakıyordu ve bu defa çiçeklere veya taş döşeli yola; üstündeki plakette yazı olan banka veya yüksek çite; telgraf direklerine veya dikenli tellere; arkadaki sert zemine veya barakalara; küçük binalara veya duman birikintilerine bakmıyor; bunların yerine insanlara bakıyordu.

“Bütün bu insanlar kim?” diye sordu yumuşak bir sesle. Sanki Bruno’ya sormuyor, başka birinden cevap bekliyordu. “Ve hepsi burada ne yapıyorlar?”

Bruno kalktı ve orada ilk kez omuz omuza, birlikte durdular, yeni evlerinin elli adım yakınındaki insanlara gözlerini diktiler.

Baktıkları her yerde insanlar görüyorlardı; uzun, kısa, yaşlı, genç... hepsi hareket halindeydi. Bazıları gruplar oluşturmuş, -önlerinde gidip gelen bir asker, onlara bir şey söylüyormuş gibi ağzını açıp kapatırken-elleri yanlarda, başlarını dik tutmaya çalışarak, kımıldamadan duruyorlardı.

Bazıları insan zinciri gibiydiler ve kampın bir tarafından diğerine el arabalarını itiyorlardı. Gözlerden uzak bir noktada belirip el arabalarını daha ileriye, bir barakanın arkasına götürüyorlar, orada tekrar gözden kayboluyorlardı.

Birkaç tanesi sessiz bir grup halinde barakaların yanında duruyor, sanki görülmek istemedikleri bir oyundaymış gibi yere bakıyorlardı. Bazılarında koltuk değnekleri vardı; çoğunun başı bandajlarla sarılmıştı. Bazılarının elinde bahçıvan araçları vardı. Askerler tarafından, görülmeyen bir yere götürülüyorlardı.

Bruno ve Gretel yüzlerce insan görüyorlardı. Önlerinde çok fazla sayıda baraka vardı ve kamp, görebildiklerinden çok daha genişti. Orada daha binlerce kişi olabilirmiş gibi görünüyordu.

“Ve hepsi bize çok yakın yaşıyorlar,” dedi Gretel, kaşlarını çatarak.

“Berlin’de güzel, sessiz sokağımızda sadece altı ev vardı. Şimdi burada o kadar çok ki. Babam, bu kadar çok komşunun olduğu, bu kadar kötü bir yerde yeni bir işi neden kabul etsin? Bu çok mantıksız.”

“Şuraya bak,” dedi Bruno. Gretel onun parmağını, işaret ettiği yöne doğru izledi ve gördü: Bir grup asker, barakadan çocukları çıkarmış, bağırarak onları bir araya topluyordu. Askerler ne kadar çok bağırırsa çocuklar birbirlerine o kadar çok sokuluyorlardı. Sonra bir asker onlara doğru bir hamle yaptı ve ayrıldılar. Onun baştan beri istediğini yapmış gibiydiler, bu da tek sıra halinde durmaktı. Bunu yaptıklarında askerler gülmeye başladılar ve alkışladılar.

“Bir tür prova olmalı,” dedi Gretel. Bazı küçüklerin, biraz daha büyük olanların, hatta bazı yaşıtı çocukların bile ağlıyor görünmelerini fark etmemiş gibi davrandı.

“Sana burada çocuklar olduğunu söylemiştim,” dedi Bruno.

“Benim oynamak isteyeceğim tarzda çocuklar değil,” dedi Gretel kararlı bir sesle. “Pis görünüyorlar. Hilda, Isobel ve Louise her sabah banyo yapıyorlardı, ben de öyle. Bu çocuklar sanki hayatları boyunca hiç banyo yapmamış gibiler.”

“Orası çok pis görünüyor,” dedi Bruno. “Ama belki banyoları yoktur.”

“Aptal olma!” dedi Gretel, kardeşine aptal dememesi için defalarca uyarıldığı halde. “Ne tür insanların banyoları olmaz?”

“Bilmiyorum,” dedi Bruno. “Sıcak suyu olmayan insanların...”

Gretel, bir süre daha baktı, sonra ürpererek arkasını döndü. “Odama bebeklerimi yerleştirmeye gidiyorum,” dedi. “Oradan görülen manzara kesinlikle daha iyi.” Bunu söyleyerek uzaklaştı. Koridorun karşısına, kendi odasına gitti ve kapıyı kapattı. Ama hemen bebeklerini yerleştirmeye koyulmadı. Bunun yerine yatağına oturdu ve aklından bir sürü şey geçti.

Kendi işleriyle ilgilenen yüzlerce kişiye bakarken kardeşinin aklına son bir düşünce geldi. Bir gerçek vardı. Küçük çocuklar, büyük çocuklar, babalar, büyükbabalar, amcalar, herkesten uzak duran ve akrabaları yokmuş gibi olan insanlar… hepsi aynı kıyafeti giyiyorlardı: Gri çizgili pijama ve başlarında gri çizgili bir takke...

“Ne kadar inanılmaz!” diye mırıldandı dönmeden önce.

Bölüm 5

Girilmesi Her Şartta Her Zaman Yasak

Bu konuda yapılacak tek bir şey vardı: O da baba ile konuşmak.

Baba, Berlin'den onlarla birlikte gelmemişti. O, birkaç gün önce evden ayrılmıştı; Bruno'nun eve gelip Maria'yı eşyalarını, dolabının arkasında sakladığı, ona ait olan ve kimseyi ilgilendirmeyen şeyleri bile toplarken gördüğü günün akşamında. Bunu izleyen günlerde anne, Gretel, Maria, aşçı, Lars ve Bruno tüm zamanlarını, eşyalarla boğuşmakla, onları büyük kutulara doldurmak ve Out-With'deki yeni evlerine götürmesi için kocaman kamyona yerleştirmekle geçirmişlerdi.

O son sabah, ev gerçek bir ev gibi değil de bomboş göründüğünde ve sahip oldukları son şeyler valizlere yerleştirildiğinde, kırmızı-siyah bayraklı bir araba kapılarında durup onları almış, götürmüştü.

Anne, Maria ve Bruno evden ayrılan son kişilerdi. Bruno, hizmetçinin hâlâ yanlarında olduğunu annenin fark etmediğini düşünüyordu. Çünkü onca mutlu zaman geçirdikleri boş koridora, aralık ayında Noel ağacının durduğu, kış aylarında ıslak şemsiyelerin bırakıldığı, eve girerken Bruno'nun çamurlu ayakkabılarını çıkarıp bırakması gereken ama bunu hiç yapmadığı yere son bir kez bakarken, anne başını sallayıp çok garip bir şey söylemişti:

"Fury'nin yemeğe gelmesini asla kabul etmemeliydik. Ama bazı insanlar ve onların yükselme hırsları..."

Bunu söyledikten sonra hemen dönmüştü ve Bruno, onun gözlerinin yaşlı olduğunu fark etmişti. Anne, Maria' nın orada durup kendilerini izlediğini görünce sıçramıştı.

"Maria," demişti sarsılmış bir sesle, "senin arabada olduğunu sanıyordum."

"Ben de gidiyordum hanımefendi," demişti Maria.

"Benim demek istediğim..." diye başlamıştı anne, ama başka bir şey söyleyemedi. "Benim söylemek istediğim..."

"Ben gidiyordum hanımefendi," diye tekrarladı Maria, annenin sözünün kesilmeyeceği kuralını herhalde bilmiyordu, kapıdan aceleyle çıkıp arabaya koşmuştu.

Anne kaşlarını çatıp sonra artık hiçbir şeyin önemi kalmamış gibi, "Hadi Bruno, gel," demişti, onun elini tutup kapıyı kilitlerken. "Tüm bunlar bitince bir gün buraya geri dönebilmeyi umalım."

Önünde bayraklar olan resmi araba onları tren garına götürmüştü. Orada geniş bir platformla birbirinden ayrılan iki demiryolu ve her iki tarafta da yolcuların bin-meşini bekleyen trenler vardı.

Diğer tarafta, yürüyen çok fazla asker ve raylardaki makasları ayıran işaret memuruna ait uzun bir kulübe görülüyordu. Bruno, ailesiyle birlikte çok az insanın bulunduğu, konforlu, bir sürü boş koltuğu olan ve pencereler açıldığında bol bol temiz hava alan trene binmeden önce, kısa bir süre insan kalabalığını görebilmişti. Eğer trenler farklı yönlere gidiyor olsalar bu kadar garip görünmezdi, diye düşünmüştü; ama öyle değildi. İkisinin de gidiş yönü doğuya doğruydu. Bir an için diğer trene koşup oradakilere kendi vagonlarında sürüyle boş yer olduğunu söylemeyi düşünmüş; ama yapmamaya karar vermişti. Anne kızmasa bile, Gretel deliye dönerdi ve bu daha da kötü olurdu.

Out-With'e, yeni evlerine geldiklerinden beri Bruno, babasını görmemişti. Babanın gürleyen sesini hiçbir yerde duymamıştı, çizmelerinin çıkardığı tok sesi de. Onun, odasında olduğunu düşündü. Ama sonra odadan, Bruno'ya bakan genç bir asker çıkmıştı. Kesinlikle, gelip giden birçok insan vardı. Ne yapabileceğini düşünürken alt kattan gürültü ve sesler geldi, hemen koridora çıkıp tırabzandan bakmaya gitti.

Babanın çalışma odasının kapısı açıktı. Kapının önünde, gülüp el sıkışan beş kişilik bir grup gördü. Baba ortalarındaydı ve yeni ütülenmiş üniformasıyla çok gösterişliydi. Gördüğü kadarıyla gür siyah saçları, yeni briyantinlenmiş ve taranmıştı. Bruno, yukarıdan bakarken ondan hem korkmuş hem de ona hayran kalmıştı.

Diğer adamların görüntülerinden o kadar hoşlanmamıştı. Baba kadar yakışıklı olmadıkları kesindi. Üniformaları yeni ütülenmiş gibi değildi. Sesleri o kadar gür ve çizmeleri cilalı değildi. Hepsi şapkalarını koltuk altlarında tutuyorlardı ve babanın dikkatini çekmek için sanki yarış halindeydiler. Bruno, onların konuşmalarından sadece bazılarını anlayabiliyordu.

"... buraya ilk geldiği andan başlayarak hatalar yaptı. Bu aşamaya gelince Fury'nin başka çaresi kalmamıştı..." dedi bir tanesi.

"… disiplin," dedi diğeri, "ve eylem. Kırk ikinin başından beri tek eksikliğimiz eylemdi. Bu olmadan..."

"... çok açık, rakamların söyledikleri çok açık. Çok açık Kumandan..." dedi üçüncü adam.

"... eğer bir tane daha inşa edersek," dedi son konuşan, "o zaman yapabileceklerimizi hayal edin... sadece hayal edin."

Baba bir elini havaya kaldırdı ve bu diğer adamların hemen susmalarını sağladı. Sanki bir orkestra şefiydi.

"Beyler!" dedi. Bruno bu defa her şeyi duyuyordu; çünkü babadan başka hiç kimse odanın bir ucundan diğerine kendini dinletmeyi beceremezdi. "Tavsiyeleriniz ve desteğiniz çok takdir ediliyor. Ve geçmiş, geçmişte kaldı. Burada yeni bir başlangıç yapıyoruz, ama bu yenilik yarın başlasın. Şimdi ailemin yerleşmesine yardım etmeliyim; yoksa benim buradaki durumum, dışarıdakiler kadar zor olacak, anlaşıldı mı?"

Adamların hepsi kahkahalar atarak babanın elini sıktılar. Giderlerken oyuncak askerler gibi tek sıra durdular ve babanın Bruno'ya öğrettiği gibi, tek kollarını; avuç içi düz, parmaklar yapışık, göğüsten ileri doğru keskin bir hareketle uzatıp bağırarak selam verdiler. O iki sözcük ona her söylendiğinde aynen tekrarlaması gerektiği Bruno'ya öğretilmişti. Sonra adamlar gittiler. Baba,

Girilmesi Her Şartta Her Zaman Yasak çalışma odasına döndü.

Bruno, yavaşça merdivenlerden indi. Kapının önüne geldiğinde bir an tereddüt etti. Babanın, burada olduğu yaklaşık bir saat boyunca gelip merhaba dememesi onu üzmüştü. Ne kadar meşgul olduğu ve merhaba demek gibi küçük şeylerle rahatsız edilemeyeceği birçok kez açıklanmıştı ona. Ama artık, askerler gittiğine göre kapıya vurmasının sakıncası olmayacağını düşündü.

Berlin'de babanın çalışma odasına çok az girebilmişti. Genelde yaramazlık yaptığı ve ciddi bir uyarıya ihtiyacı olduğu zamanlarda... Babanın çalışma odası için geçerli olan kural, Bruno'nun Berlin'de öğrendiği en önemli kurallardan biriydi ve o kuralın burada, Out-With'de, geçerli olmayacağını düşünecek kadar aptal değildi. Birkaç gündür birbirlerini görmedikleri için, şu anda kapıyı vurmasına kimsenin aldırmayacağını düşündü.

Kapıya dikkatlice ve usulca iki kez vurdu.

Belki babası duymamış, belki de Bruno yeterince sert vurmamıştı, çünkü kapıyı kimse açmadı. Bruno kapıya tekrar ve bu defa daha sert vurdu. Aynı anda içeriden babanın gür sesi duyuldu: "Gir!.."

Bruno kapının kolunu çevirdi, içeri girdi ve her zamanki duruşuyla -gözleri fal taşı gibi açık, ağzı O şeklinde ve kolları yanında uzamış Halde- çakılıp kaldı. Evin geri kalanı biraz karanlık, biraz iç sıkıcı olabilirdi ve araştırmaya açık değildi; ama bu oda bambaşka bir şeydi. Öncelikle tavanı çok yüksekti. Bruno'nun, içine gömülecekmiş gibi hissettiği bir halı vardı. Koyu maun raflardan neredeyse duvarlar görünmüyordu. Berlin'deki evin kütüphanesinde olduğu gibi bunlara da kitaplar sıralanmıştı. Karşı duvarda, arkadaki bahçeye açılan çok büyük pencereler vardı. Önlerine, oturulacak rahat koltuklar yerleştirilmişti ve tüm bunların ortasında meşeden yapılmış büyük bir masanın arkasında baba oturuyordu. Bruno girerken kâğıtlarından başını kaldırdı ve ona bakarak gülümsedi:

"Bruno," dedi, masanın arkasından dolanıp çocuğun elini sertçe sıktı. Annesinin ve büyükannesinin tersine baba, herkese sarılan tiplerden değildi. Onlar huzursuz edecek kadar sık sarılır, kutlamak için sulu öpücükler verirlerdi. Baba bir süre sonra "Oğlum," diye ekledi.

"Selam baba," dedi Bruno usulca, odanın büyüsünün etkisine biraz fazla kapılmıştı.

"Bruno, birkaç dakika sonra seni görmeye geliyordum, yemin ederim gelecektim," dedi baba. "Bitirmem gereken bir toplantı ve yazmam gereken bir mektup vardı. Demek buraya sağ salım geldiniz?"

"Evet baba," dedi Bruno.

"Evi kapatırken annene ve ablana yardımcı oldun mu?"

"Evet baba," dedi Bruno.

"Öyleyse seninle gurur duyuyorum," dedi baba onaylayan bir tavırla. "Otur oğlum."

Masasına bakan geniş bir koltuğu işaret etti. Bruno koltuğa tırmandı. Ayaklan yere değmiyordu. Babası masanın arkasındaki yerine döndü ve gözlerini ona dikti. Bir süre birbirlerine bir şey söylemediler. Sonunda babası sessizliği bozdu;

“Evet,” diye sordu, “ne düşünüyorsun?”

“Ne mi düşünüyorum?” diye sordu Bruno. “Ne hakkında ne düşünüyorum?”

“Yeni evimiz. Hoşuna gitti mi?”

“Hayır,” dedi Bruno çabucak, çünkü hep dürüst olmaya çalışıyordu ve bir an bile duraksasa gerçekte ne düşündüğünü söyleme cesaretini asla bulamayacaktı. “Bence eve dönmeliyiz,” diye ekledi cesaretle.

Babanın gülümsemesi biraz soldu. Gözleri bir an mektubuna kaydı, sonra tekrar yukarı baktı. Cevabını dikkatlice seçmek ister gibiydi:

“Evdeyiz Bruno,” dedi sonunda nazik bir sesle. “Out-With, bizim yeni evimiz.”

“Peki ama Berlin’e ne zaman dönebileceğiz?” diye sordu Bruno. Babanın sözleriyle kalbine bir acı saplanmıştı. “Orası çok daha güzel.”

“Hadi hadi,” dedi baba, dinlemek bile istemeyerek. “Bunu duymak istemiyorum. Bir ev; bir sokak, bir şehir ya da tuğla ve harç gibi yapay şeyler değildir. Ev, insanın ailesinin olduğu yerdir, öyle değil mi?”

“Evet, ama...”

“Ve ailemiz burada Bruno; Out-With’de. *Binaenaleyh,* evimizin burası olması gerekiyor.”

Bruno *‘binaenaleyh’in* ne demek olduğunu bilmiyordu, bilmesine gerek de yoktu. Çünkü babasına verecek akıllıca bir cevabı vardı:

“Ama büyükanne ve büyükbaba Berlin’de,” dedi. “Onlar da ailemizden, bu yüzden burası evimiz olamaz.” Baba bunu dikkate alarak başını salladı. Cevap vermeden önce uzunca bir süre düşündü: “Evet Bruno, oradalar. Ama sen, ben, annen ve Gretel ailedeki en önemli insanlarız ve artık burada yaşıyoruz. Out-With’de... Şimdi bu yüzden bu kadar mutsuz görünme.” Çünkü Bruno açıkça mutsuz görünüyordu. “Daha fırsatın olmadı, buradan hoşlanabilirsin.”

“Buradan hoşlanmıyorum,” diye ısrar etti Bruno. “Bruno...” dedi baba, yorgun bir sesle.

“Kari burada değil, Daniel burada değil ve Martin burada değil. Etrafımızda başka ev yok, meyve ve sebze tezgâhları yok, sokaklar yok, dışarıda masaları olan kafeler yok ve cumartesi öğleden sonraları ortalıkta dolaşacak kimse yok.”

“Bruno, bazen hayatta seçme şansımızın olmadığı şeyler yapmamız gerekir,” dedi babası. Bruno onun bu konuşmadan sıkılmaya başladığını anlamıştı. “Ve korkarım bu da onlardan biri. Bu benim işim, önemli bir iş. Ülkemiz için önemli. Fury için önemli. Bir gün bunu anlayacaksın.”

“Eve gitmek istiyorum,” dedi Bruno. Gözlerinde yaşların biriktiğini hissedebiliyordu. Babasının, Out-With’in ne kadar berbat bir yer olduğunu ve gitmeleri gerektiğini fark etmesinden başka bir şey istemiyordu.

“Anlaman gerekiyor, sen evdesin,” diye ısrar etti babası, Bruno’yu hayal kırıklığına uğratarak.

“Belirli bir süre için bu böyle.”

Bruno bir an için gözlerini kapattı. Hayatında hiçbir zaman istediğini elde etmek için bu kadar ısrarcı olmamış, fikrini değiştirmesi için babasının üstüne hiç bu kadar gitmemişti. Burada kalma fikri, beraber oynayacağı kimsenin olmadığı bu berbat yerde yaşama zorunluluğu, düşünme gücünü fazlasıyla aşıyordu. Gözlerini tekrar açtığında, babası masasından kalkıp onun yanındaki koltuğa oturdu. Bruno, gümüş bir kutuyu açıp bir sigara çıkardığını ve yakmadan önce onu masaya hafifçe vurduğunu gördü.

“Çocukluğumu hatırlıyorum...” dedi baba, “Yapmak istemediğim bazı şeyler vardı; ama babam, yapmamın herkes için daha iyi olacağını söylediğinde kararlı bir adım atıp işe girişirdim.”

“Ne tür şeyler?” diye sordu Bruno.

“Şey, bilmiyorum,” dedi baba omuzlarını silkerek. “Şu anda o kadar da önemli değil. Sadece küçük bir çocuktum ve neyin daha doğru olduğunu bilmiyordum. Mesela bazen evde kalıp ödevlerimi bitirmek yerine, tıpkı senin gibi dışarıda arkadaşlarımla oynamak isterdim. Şimdi geçmişe bakıp ne kadar aptal olduğumu görüyorum.”

“Öyleyse neler hissettiğimi anlıyorsun,” dedi Bruno, umutlu bir şekilde.

“Evet, ama aynı zamanda biliyordum ki babam, senin büyükbaban, benim için neyin iyi olduğunu biliyordu ve bunu kabul ettiğimde her zaman daha mutlu olurdum. Sence ne zaman tartışacağımı, ne zaman susacağımı ve emirlere uymayı öğrenmeseydim bu kadar başarılı olabilir miydim? Evet, Bruno? Olabilir miydim?” Bruno çevresine göz gezdirdi. Bakışları odanın köşesindeki pencereye takıldı, oradan arkadaki berbat manzarayı görebiliyordu.

“Yanlış bir şey mi yaptın?” diye sordu bir süre sonra. “Fury’yi kızdıracak bir şey?”

“Ben mi?” dedi baba şaşırmış bir şekilde bakarak. “Ne demek istiyorsun?”

“İşinde yanlış bir şey mi yaptın? Herkesin senin önemli biri olduğunu söylediğini ve Fury’nin senin için büyük planları olduğunu biliyorum. Ama sana ceza vermek istemese böyle bir yere asla göndermezdi.”

Baba güldü ve bu, Bruno’yu daha da kızdırdı. Onu en çok öfkelendiren şey, bilmediği bir şey olduğunda yetişkinlerin ona gülmeleriydi; özellikle de soru sorarak cevapları bulmaya çalışırken.

“Bu tür bir görevin önemini anlamıyorsun,” dedi baba.

«

“Eğer bu, güzel evimizden, arkadaşlarımızdan ayrılıp böyle berbat bir yere gelmemiz demekse işinde pek iyi olduğunu sanmıyorum. Bence yanlış bir şey yapmış olmalısın ve gidip Fury’den özür dilemelisin. Belki o zaman bu saçmalık biter. Belki pişman olduğunu söylersen seni bağışlar.”

Bu sözler mantıklı olup olmadığını düşünmeden çıkmıştı ağzından. Sözcükler havada süzülürken pek babaya söylenecek şeyler değilmiş gibi görünüyordu, ama olmuştu bir kere. Onları geri almak için yapabileceği hiçbir şey yoktu. Bruno, gergin bir şekilde yutkundu ve uzunca bir sessizlikten sonra gözlerini tekrar babaya çevirdi. Baba taş gibi soğuk bir yüzle ona bakıyordu. Bruno, dudaklarını

yalayıp başka tarafa baktı. Babanın gözlerine bakmanın kötü bir fikir olacağını hissetmişti.

Huzursuz bir sessizlikten sonra baba yavaşça oturduğu koltuktan kalkıp masanın arkasına geçti ve sigarasını kül tablasına bıraktı.

"Merak ediyorum, acaba çok mu yüreklisin?" dedi bir süre sonra sakin bir sesle. Sanki konuyu kafasında tartışır gibiydi. "Yani düşüncelerini bu kadar açık söylemen... Belki bu o kadar kötü bir şey değildir."

"Benim söylemek istediğim..."

"Ama artık susacaksın," dedi baba, sesini yükseltip sözünü keserek. Normal aile yaşamlarında ona uygulanan kuralların hiçbiri baba için geçerli değildi. "Duyguların konusunda çok düşünceli davrandım Bruno, çünkü bu taşınmanın senin için zor olduğunu biliyorum. Çocukluğun ve tecrübesizliğin, kendini küstahça ifade etmene neden olsa da söylediklerini dinledim. Ve bunlara ters bir tepki göstermediğimi fark etmişsindir. Ama durumu olduğu gibi kabullenmen gereken zaman geldi artık."

"Bunu kabul etmek istemiyorum!" diye bağırdı Bruno. Şaşkınlıktan gözleri kırpışıyordu; çünkü bu kadar yüksek sesle bağırabileceğim bilmiyordu. Aslında bu onun için tamamen şaşırtıcı bir şeydi. Biraz gerildi ve gerekirse koşarak kaçmaya hazırlandı. Ama bugün hiçbir şey babayı kızdırmıyor gibiydi... Ve Bruno kendine karşı dürüst olduğunda, babanın pek ender kızdığını kabul ederdi. Sessizleşir, mesafeli davranır; ama sonunda her şey onun istediği gibi sonuçlanırdı. Ona bağırıp evin içinde kovalamak yerine sadece başını sallayıp tartışmalarının sona erdiğini işaret etti.

Sonra sakin bir sesle, "Odana git Bruno," dedi. Bruno onun ciddi olduğunu anladı, ayağa kalktı. Hırsından gözleri doluyordu. Kapıya doğru yürüdü, ama açmadan önce dönüp son bir soru sormak istedi. "Baba?" diye başladı.

"Bruno, tekrar başlamayacağım..." dedi baba, gergin bir şekilde.

"Bu konuyla ilgili değil," dedi Bruno çabucak. "Sadece bir sorum daha var."

Baba içini çekti, sormasını ama bunun son olacağını, bu konuda tartışılmayacağını belirtti.

Bruno sorusunu düşündü, kaba veya uzlaşmaya yanaşmıyormuş gibi anlaşılmasın diye bu sefer düzgün bir şekilde sözcüklere döküp sormak istiyordu. "Dışarıdaki bütün o insanlar kim?" dedi sonunda.

Babası kafasını sola çevirdi, soru onu biraz huzursuz etmiş gibi görünüyordu. "Askerler Bruno," dedi. "Sekreterler. Bütün personel. Hepsini daha önce gördün elbette."

"Hayır onlar değil," dedi Bruno, "penceremden gördüğüm insanlar. Uzaktaki barakalarda. Hepsi aynı giyinmiş."

"Ah o insanlar," dedi babası, başı ile onaylayıp biraz gülümseyerek. "O insanlar... Şey, onlar insan değil Bruno."

Bruno kaşlarını çattı. "Değiller mi?" diye sordu, babasının ne kastettiğinden emin olmadan.

“En azından bizim, sözcüğü anladığımız anlamda değil,” diye devam etti baba, “ama şu anda onlar için endişelenmemelisin. Seninle ilgileri yok. Onlarla hiçbir ortak noktan olamaz. Sadece yeni evine yerleş ve uslu ol. Senden tek istediğim bu. içinde bulunduğun durumu kabullenirsen her şey senin için daha kolay olacak.”

“Evet, baba,” dedi Bruno, cevaptan hoşnut kalmadan.

Kapıyı açtı ve baba onu bir an geri çağırdı, sanki bir şey söylemeyi unutmuş gibi durup bir kaşını kaldırdı. Bruno babanın bu işareti yaptığı anı hatırladı ve onu taın olarak taklit edip cümleyi söyledi.

İki ayağını birleştirdi. Sağ elini havaya kaldırdı, sonra topuklarını birbirine çarpıp olabildiğince derin ve açık bir sesle -becerebildiği kadar babası gibi- bir askerin yanından ayrılırken hep söylediği sözcükleri tekrarladı.

“Heil Hitler!” dedi, ki ona göre şimdilik bunun anlamı ‘hoşça kal’ veya ‘iyi günler dilerim’ demenin başka bir şekliydi.

Bölüm 6

Hak Ettiğinden Fazla Para Alan Hizmetçi

Birkaç gün sonra Bruno, odasında yatağına uzanmış, tavana bakıyordu. Beyaz boya çatlamıştı ve Berlin'deki evin boyasının tersine çok tatsız bir şekilde soyuluyordu. Evlerinin boyası hiç çatlamazdı ve her yaz annesi dekoratörleri getirtir, ev yeniden boyanırdı. O özel öğle-üzeri, orada uzanıp örümcek ağı gibi çatlaklara bakıyor, gözlerini kısıp arkasında neler olabileceğini merak ediyordu. Tavanla boya arasında böceklerin yaşadığını hayal etti: Boyayı itiyor, çatlakları genişletiyor; bir geçit, dışarı çıkacak bir yol arıyor, oradan bir pencereye ulaşıp kaçmayı düşünüyorlar. Hiçbir şey, diye düşündü Bruno, böcekler bile, Out-With'de kalmayı seçmezdi.

"Burada her şey berbat!" dedi yüksek sesle, onu duyacak kimse olmadığını biliyordu, ama o sözcükleri duymak kendini daha iyi hissetmesini sağladı. "Bu evden nefret ediyorum. Odamdan nefret ediyorum. Boyadan bile nefret ediyorum. Hepsinden nefret ediyorum. Kesinlikle her şeyden!.."

Tam sözlerini bitirirken Maria kapıdan içeri girdi. Kucağında Bruno'nun yıkanmış, kurumuş ve ütülenmiş giysileri vardı. Onu orada yatarken görünce bir an tereddüt etti, sonra başı ile hafif bir selam verip sessizce gardıroba doğru yürüdü.

"Merhaba," dedi Bruno, bir hizmetçiyle konuşmak arkadaşlarıyla konuşmanın yerini tutmasa da. Etrafta başka hiç kimse yoktu ve kendi kendine konuşmaktan çok daha mantıklıydı. Gretel ortalıkta yoktu, sıkıntıdan çıldırmaktan korkuyordu.

"Bay Bruno," dedi Maria usulca; onun yeleklerini, pantolonlarım ve iç çamaşırlarım farklı çekmecelere ve raflara yerleştirirken.

"Sanırım bu yeni düzenlemeden sen de en az benim kadar mutsuzsun," dedi Bruno. Maria, yüzünde söylenenleri anlamayan bir ifadeyle dönüp baktı. "Bu," diye açıkladı çocuk, kalkıp etrafa bakarak. "Buradaki her şey. Çok kötü, değil mi? Sen de nefret etmiyor musun?"

Maria, bir şey söylemek için ağzını açtı, sonra aynı hızla kapadı. Cevabını dikkatle düşünüyor, doğru sözcükleri seçmeye çalışıyor gibiydi. Onları söylemeye hazırlanıyor, sonra hepsinden tamamen vazgeçip bir kenara atıyordu. Bruno onu neredeyse hayatı boyunca tanıyordu; Maria, o üç yaşındayken yanlarında çalışmaya başlamıştı. Genelde hep iyi geçinmişlerdi, ama daha önce hiç hayat belirtisi göstermemişti. Sadece işini yapardı; mobilyaları cilalar, çamaşırları yıkar, alışverişe ve yemeğe yardım eder, bazen onu okula bırakır, sonra tekrar gelip alırdı. Bu, daha çok Bruno sekiz yaşındayken oluyordu. Dokuz yaşına geldiğinde evden okula, okuldan eve tek başına gidebileceğine karar vermişti.

"Yani buradan hoşlanmıyor musun?" dedi sonunda. "Hoşlanmak mı?" diye karşılık verdi Bruno gülerek. "Hoşlanmak mı?" diye tekrarladı, ama bu defa daha yüksek sesle. "Elbette hoşlanmıyorum.

Berbat bir yer. Yapacak hiçbir şey yok, konuşacak kimse yok, beraber oynayacak kimse yok. Buraya taşındığımız için mutlu olduğunu söylemeyeceksin herhalde."

"Berlin'deki evin bahçesinden her zaman hoşlandım," dedi Maria, tamamen farklı bir soruya cevap vererek. "Bazen öğleden sonra, hava ılık olduğunda yemeğimi havuzun yanındaki sarmaşığın altında, güneşte oturup yemeyi severdim. Oradaki çiçekler çok güzel kokardı. Arıların onların etrafında dönüşü ve dokunmazsan rahatsız etmemeleri..."

"Öyleyse buradan hoşlanmıyorsun, değil mi?" diye sordu Bruno. "Sen de benim kadar berbat mı buluyorsun?"

Maria kaşlarını çattı. "Önemli değil," dedi.

"Ne önemli değil?"

"Benim ne düşündüğüm."

"Hayır, elbette önemli!" dedi Bruno sinirlenerek, sanki kadın bilerek zorluk çıkartıyordu. "Sen de ailenin bir parçasısın, öyle değil mi?"

"Babanın buna katılacağını pek sanmam," dedi Maria gülümseyerek, çünkü Bruno'nun söylediği şey onu duygulandırmıştı.

"Buraya isteğin dışında getirildin, tıpkı benim gibi. Eğer bana sorarsan hepimiz aynı gemideyiz ve gemi su alıyor."

Bir an için Bruno, Maria'nın gerçekten ne düşündüğünü söyleyeceğini sandı. Kadın, kalan giysileri yatağın üstüne bıraktı ve sanki bir şey onu çok kızdırmış gibi yumruklarını sıktı. Ağzı açıldı, başlamasına izin verse çıkacak şeylerden korkarmış gibi bir süre dondu kaldı.

"Lütfen söyle bana Maria," dedi Bruno. "Çünkü hepimiz aynı hisleri paylaşıyorsak belki babamı eve dönmeye ikna edebiliriz."

Bir an gözleri daldı ve üzgünce başını salladı, sonra dönüp onun yüzüne baktı. "Baban neyin doğru olduğunu biliyor," dedi, "ona güvenmelisin."

"Ama güvendiğimden tam emin değilim," dedi Bruno. "Bence korkunç bir hata yaptı."

"O zaman hepimizin kabullenmesi gereken bir hata bu."

"Ben hata yaptığımda cezalandırılıyorum." diye ısrar etti Bruno. Çocuklar için geçerli olan kuralların, kuralları koyan onlar olduğu halde, büyüklere uygulanmadığı gerçeği onu fena sinirlendirmişti. "Aptal baba," diye ekledi sessizce.

Maria'nın gözleri fal taşı gibi açıldı, ona doğru bir adım attı. Dehşete düşmüş bir şekilde elleriyle ağzını kapattı. Etrafa bakıp kimsenin onları dinlemediğinden ve Bruno'nun söylediğini duymadığından emin oldu. "Bunu söylememelisin," dedi. "Baban hakkında asla böyle bir şey söylememelisin."

"Neden söyleyemeyeceğimi anlamıyorum," dedi Bruno. Bunu söylediği için kendinden biraz utanıyordu, ama kimse onun fikrine aldırmazken istediği en son şey oturup fırça yemeyi beklemekti.

“Çünkü baban iyi bir adam,” dedi Maria. “Çok iyi bir adam. Hepimize bakıyor.”

“Bizi buraya, hiçliğin ortasına getiriyor demek istiyorsun herhalde? Bu, bize bakmak mı?”

“Babanın yaptığı birçok şey var,” dedi kadın. “Gurur duyman gereken birçok şey. Eğer baban olmasaydı ben şu anda nerede olurdum?”

“Berlin’de sanırım,” dedi Bruno, “güzel bir evde çalışırdın, yemeğini sarmaşığın altında yerdin ve arılan rahat bırakırdın.”

“Size çalışmaya geldiğim zamanı hatırlamıyorsun, değil mi?” diye usulca sordu Maria, bir an yatağın kenarına oturarak; bu daha önce hiç yapmadığı bir şeydi. “Nasıl hatırlayacaksın ki? Sadece üç yaşındaydın. İhtiyacım olduğunda baban yardımcı oldu, beni eve aldı. Bana bir iş, ev ve yemek verdi. Yemeğe ihtiyaç duymanın ne demek olduğunu bilemezsin. Hiç aç kalmadın, değil mi?”

Bruno kaşlarını çattı. Şu anda midesinin biraz kazındığını söylemek istiyordu; ama bunun yerine Maria’ya baktı ve onu daha önce kendi hayatı, kendi hikâyesi olan bir insan olarak hiç düşünmediğini fark etti. Ne de olsa bildiği kadarıyla, ailenin hizmetçisi olmak dışında bir iş yapmamıştı. Onun hizmetçi elbisesinden başka bir şey giydiğini gördüğünden bile emin değildi. Ama şu anda onun, hayatında ona ve ailesine hizmetçilik yapmaktan başka şeylerin olması gerektiğini düşündü.

Tıpkı Bruno gibi düşünceleri olmalı. Özlediği şeyler, tıpkı onun gibi tekrar görmek istediği arkadaşları olmalı. Buraya geldiğinden beri, ondan daha küçük ve daha korkak çocuklar gibi, her gece uyuyana kadar ağlamış olmalı. Kadının güzel de sayılabileceğini fark etli ve bunu düşünürken içi bir garip oldu.

“Annem, baban senin yaşlarında bir çocukken tanımıştı onu,” dedi Maria, birkaç saniye sonra. “Büyükannen için çalışıyordu. Daha genç bir kadınken büyükannenin, Almanya’da çıktığı turnelerde, giysilerinden sorumluydu. Konserleri için bütün kıyafetlerini düzenlerdi. Onları yıkar, ütüler, onarırdı. Hepsi de muhteşem elbiselerdi. Her model, sanat eseri gibiydi. Bugünlerde bu tür giysiler diken terziler kalmadı.”

Bruno sabırla dinlerken başını sallayıp anılara gülümsedi. “Büyükannen bir gösteriden önce soyunma odasına geldiğinde her şeyin hazır olmasını sağlardı. Büyükannen emekli olduktan sonra, annem onunla dostluğunu sürdürdü ve küçük bir maaş aldı, ama zor zamanlardı, sonra baban bana bir iş teklif etti; ilk işimi. Birkaç ay sonra annem çok hastalandı ve hastane bakımına ihtiyaç duydu. Baban zorunlu olmadığı halde her şeyi ayarladı.

Annesinin arkadaşı olduğu için bütün giderleri cebinden ödedi ve aynı nedenle beni evine aldı. Annem öldüğünde, baban bütün cenaze masraflarını karşıladı. Bu yüzden asla babana aptal deme, Bruno. Benim yanımda söyleme. Buna izin vermem.”

Bruno dudağını ısırdı. Out-With’den gitme kampanyasında Maria’nın yanında yer almasını umuyordu; ama onun sadakatinin kime olduğunu görebiliyordu. Ve itiraf etmeliydi ki bu hikâyeyi dinlerken babasıyla gurur duymuştu.

“Şey,” dedi söyleyecek mantıklı bir şey düşünemediğinden, “sanırım iyi bir şey yapmış.”

“Evet,” dedi Maria, kalkıp Bruno’nun uzaktaki barakaları ve insanları gördüğü pencereye doğru

ilerleyerek. “O zamanlar bana karşı çok nazikti,” diye devam etti yumuşak bir sesle, uzakta insanların ve askerlerin işlerini yapmalarını izlerken. “Ruhunda çok büyük iyilik var, gerçekten var, bu yüzden merak ediyorum...” Onları izlerken devam edemedi, sesi aniden çatladı ve sanki ağlayacak gibi oldu.

“Neyi merak ediyorsun?” diye sordu Bruno.

“Merak ediyorum, o ne... nasıl yapabiliyor...”

‘‘Neyi nasıl yapabiliyor?” diye ısrar etti Bruno. Aşağıdan hızla çarpılan kapının sesi evin içinde, silah sesi gibi, öyle bir patladı ki Bruno sıçradı, Maria küçük bir çığlık attı. Bruno merdivenlerde gümleyen ve giderek hızlanan ayak seslerini tanıdı. Olacaklardan korkarak tekrar yatağa uzandı, iyice duvara yapıştı. Olacakları bekleyerek nefesini tuttu, ama gelen sadece Gretel’di. Umutsuz vaka... Kız başını kapıdan içeri uzattı ve Bruno ile hizmetçilerini konuşurken görünce şaşırdı.

“Neler oluyor?” diye sordu Gretel.

“Hiçbir şey,” dedi Bruno, savunmaya geçerek. “Ne istiyorsun? Çık dışarı.”

“Sen çık,” diye cevap verdi kız, onun odası olduğu halde, sonra dönüp Maria’ya baktı ve bunu yaparken kuşkuyla gözlerini kıstı. “Banyoyu hazırlar mısın Maria?” diye sordu.

“Neden kendin hazırlamıyorsun?” diye terslendi Bruno.

“Çünkü hizmetçi o!” dedi Gretel, gözlerini kardeşine dikerek. “O yüzden burada!”

“O yüzden burada değil!” diye bağırdı Bruno ve kalkıp ona doğru yürüdü. “Hepimizin yerine durmadan bir şeyler yapmak için burada değil, biliyorsun. Özellikle kendi yapabileceğimiz şeyleri.”

Gretel, ona sanki delirmiş gibi baktı, sonra başını hızla sallayan Maria’ya döndü.

“Elbette, Bayan Gretel,” dedi Maria. “Kardeşinizin giysilerini yerleştirince hemen geleceğim.”

“İyi, geç kalma,” dedi Gretel kabaca. Bruno’nun tersine o, Maria’nın tıpkı kendisi gibi duygulara sahip biri olduğunu düşünmekle asla zaman kaybetmezdi. Odasına gidip kapıyı arkasından kapadı. Maria’nın gözleri onu izlemedi, ama yanakları hafifçe pembeleşmişti.

“Ben hâlâ korkunç bir hata yaptığını düşünüyorum,” dedi Bruno, birkaç dakika sonra usulca. Ablasının davranışlarından dolayı özür dilemek isteyip ama bunun yapılacak doğru şey olup olmadığından emin delilmiş gibi. Bu tür durumlarda Bruno, kendini çok huzursuz hissederdi. Çünkü kalbinin derinliğinde, emrinizde çalışsalar bile kimseye saygısızlık yapmaya gerek olmadığını biliyordu. Ne de olsa görgü kuralları denen bir şey vardı.

“Böyle düşünsen bile yüksek sesle söylememelisin,” dedi Maria çabucak. Sanki sarsarak kafasına sokmak ister gibi ona yaklaştı. “Söylemeyeceğine söz ver bana.” “Ama neden?” diye sordu çocuk, kaşlarını çatarak. “Ben sadece hissettiklerimi söylüyorum. Bunu yapmaya hakkım var, değil mi?”

“Hayır!” dedi kadın. “Hayır, hakkın yok.” “Hissettiklerimi söylemeye hakkım yok mu?” diye tekrarladı çocuk kuşkulu bir şekilde.

“Hayır,” diye ısrar etti kadın. Ona yalvarırken sesi titriyordu. “Bu konuda sessiz ol Bruno.

Hepimiz için ne kadar sorun yaratabileceğini bilmiyor musun?"

Bruno ona baktı. Gözlerinde bir şey vardı, daha önce hiç görmediği bir tür çılgın endişe. Bu onu fazlasıyla tedirgin etti. "Şey..." diye mırıldandı. Kadından bir an önce uzaklaşmak için ayağa kalkıp kapıya doğru yürürken, "sadece buradan hoşlanmadığımı söyledim, o kadar. Sen giysilerimi yerleştirirken muhabbet ediyordum, yoksa kaçmayı filan planladığım yok. Hem bunu yapsam bile kimsenin beni eleştireceğini sanmıyorum."

"Yani anneni, babanı ölesiye endişelendirecek misin?" diye sordu Maria. "Bruno, eğer birazcık mantığın varsa sesini çıkarmaz, aklını okul ödevlerine verirsin ve baban ne derse yaparsın. Tüm bunlar bitene kadar güvenliğimize dikkat etmeliyiz. En azından ben yapmak niyetindeyim. Bunun dışında ne yapabiliriz ki? Bazı şeyleri değiştirmek bizim elimizde değil."

Bruno, aniden ve aklına gelen herhangi bir neden olmadan büyük bir ağlama ihtiyacı hissetti. Bu, kendisini bile şaşırttı. Maria ne hissettiğini anlamasın diye gözlerini hızla birkaç kez kırptı. Ama gözleri yine karşılaştığında, bugün galiba havada garip bir şeyler var, diye düşündü; çünkü kadının gözleri de yaşlarla dolu gibiydi. Hepsi bir araya gelince kendini garip hissetmeye başladı. Dönüp kapıya doğru ilerledi.

"Nereye gidiyorsun?" diye sordu Maria.

"Dışarı!" dedi Bruno kızgın bir şekilde. "Eğer bu seni ilgilendiriyorsa!"

Yavaş yürüyordu; ama odadan ayrılınca merdivenlere doğru hızlandı, sonra koşarak aşağı indi. Evden hemen çıkmazsa düşüp bayılacağını hissetti. Birkaç saniye içinde dışarıdaydı. Onu bitkin düşürecek hareketli bir şeyler yapmak isteğiyle giriş yolunda aşağı yukarı koşmaya başladı. Uzakta anayola açılan kapıyı görebiliyordu ve o yol onları eve ulaştıracak olan tren istasyonuna gidiyordu. Fakat oraya gitme fikri, kaçıp kimsesiz, yapayalnız kalma fikri, ona burada kalma fikrinden daha da tatsız geliyordu.

Bölüm 7

Annesi Yapmadığı Bir Şeyi Nasıl Sahiplendi

Bruno, ailesi ile Out-With'e geldikten birkaç hafta sonra Kari, Daniel ve Martin'i ziyaret etme olanağı ufukta görünmediği için kendisini oyalayacak bir şeyler bulmaya karar verdi; yoksa yavaş yavaş delirecekti.

Bruno, hayatı boyunca deli olarak kabul edebileceği bir tek kişi tanımıştı; o da Bay Roller'di. Baba yaşlarında bir adamdı. Berlin'deki evlerinin sokağında yaşıyordu. Günün veya gecenin her saatinde sokakta ileri geri yürüyüp kendisiyle korkunç tartışmalar içindeyken görülüyordu. Bazen bu tartışmaların ortasında, hararetli bir kavga patlar ve duvara yansıyan gölgeyi yumruklamaya çalışırdı. Zaman zaman o kadar çok kavga eder, tuğla duvarlara öyle çok yumruk atardı ki elleri kanardı. Sonra yere diz çöküp yüksek sesle ağlamaya başlar, bir yandan da kafasına tokatlar indirirdi. Birkaç kez Bruno, kendisine yasaklanan sözcükler söylediğini duymuş, kıkırdamamak için kendini zor tutmuştu.

"Zavallı Bay Roller'e gülmemelisin," demişti annesi, bir akşamüstü Bruno, onun yaptıklarını anlattığında.

"Hayatında nelerle karşılaştığı hakkında hiçbir fikrin yok."

"O deli," demişti Bruno. Parmağını şakağına dayayıp çevirerek ve ıslık çalarak ne kadar deli olduğunu göstermek istemişti. "Geçen gün sokakta bir kedinin yanma gidip onu akşamüstü çayına davet etti."

"Kedi ne dedi?" diye sormuştu, mutfağın köşesinde bir sandviç yapan Gretel.

"Hiçbir şey," diye açıklamıştı Bruno, "sadece bir kediydi."

"Ciddiyim," diye ısrar etmişi annesi. "Franz çok sevimli bir gençti. Onu tanıdığımda küçük bir kızdım. Nazik ve düşünceliydi ve Fred Aslaire gibi dans ederdi. Ama büyük savaşta korkunç bir şekilde sakatlandı; başından yaralandı. O yüzden bu şekilde davranıyor. Gülünecek bir şey değil. Gençlerin o zamanlar neler yaşadığı hakkında hiçbir fikriniz yok. Çektikleri acıları bilmiyorsunuz."

Bruno o zaman sadece altı yaşındaydı ve annesinin nelerden söz ettiğini anladığından pek emin değildi. "Çok uzun yıllar önceydi," diye açıklamıştı sorduğunda. "Sen doğmadan önce. Franz, bizim için siperlerde savaşan gençlerden biriydi. Baban onu o zamanlar çok iyi tanırdı. Sanırım orduda birlikte hizmet ettiler."

"Peki ona ne oldu?" diye sormuştu Bruno.

"önemi yok," demişti annesi. "Savaştan bahsetmek güzel bir şey değil. Korkarım yakında bunu çok konuşacağız."

Out-With'e gelmeden yaklaşık üç yıl önce olmuştu bu ve Bruno bunca zamandır Bay Roller'i pek sık düşünmemişti. Aniden bir şeyin bilincine vardı; eğer kafasını meşgul edecek, beynini çalıştıracak mantıklı bir şeyler yapmazsa yakında sokaklarda kendisiyle kavga edip evcil hayvanları sosyal etkinliklere davet ediyor olacaktı.

Bruno, oyalanmak için bir cumartesi sabahını kendisine yeni bir eğlence yaratarak geçirdi. Evden biraz ileride -Gretel'in tarafında ve kendi yatak odasından görülmesi imkânsız bir yerde- büyük bir meşe ağacı vardı; çok geniş gövdesi olan bir ağaç. Küçük bir çocuğu taşıyacak kadar güçlü, iri dalları olan yüksek bir ağaç. O kadar yaşlı görünüyordu ki Bruno, Ortaçağ'ın sonlarında dikilmiş olduğuna karar verdi. Son zamanlarda öğrendiği ve ilginç bulduğu bir dönemdi Ortaçağ, özellikle değişik ülkelere giden ve ilginç şeyler keşfeden şövalyeler ilgisini çekmişti.

Bruno'nun yeni eğlencesi için sadece iki şeye ihtiyacı vardı: Biraz ip ve bir araba lastiği. İpi bulması çok kolaydı; çünkü evin bodrumunda balyalar dolusu vardı. Çok tehlikeli bir şey yaparak keskin bir bıçak buldu. Hemen, ihtiyaç duyabileceği uzunluklarda ipler kesti.

Onları meşe ağacına götürdü ve sonra kullanmak üzere yere bıraktı. Araba lastiği ise bir sorundu.

O sabah ne anne ne baba evdeydi. Anne, sabah erkenden çıkıp yakın bir şehre giden trene binmiş, bir günlük hava değişimi yapmıştı. Baba ise en son Bruno'nun yatak odasının penceresinden görünen barakaların ve insanların olduğu yere doğru giderken görülmüştü. Ama her zamanki gibi, evin etrafına park etmiş birçok askeri kamyon ve cip vardı. Onların herhangi birinden lastik çalmanın imkânsızlığını bilse de bir yerlerde yedek bir tane bulma ihtimali olabilirdi.

Dışarı çıkarken Gretel'i, Teğmen Kotler'le konuşurken gördü ve içinden gelmese de onun, sorabileceği doğru insan olduğuna karar verdi. Teğmen Kotler, Bruno'nun Out-With'deki ilk gününde gördüğü genç subaydı. Evlerinin üst katında belirmiş ve başı ile selam verip yoluna devam etmişti. Bruno onu, o zamandan beri birçok defa görmüştü -sanki evin sahibiymiş gibi girip çıkıyordu ve babasının çalışma odası ona kesinlikle yasak değildi- ama pek sık konuşmamışlardı. Bruno nedenini açıklayamasa da Teğmen Kotler'den hoşlanmadığını biliyordu. Çevresinde öyle bir hava vardı ki Bruno, onu görünce buz gibi bir soğukluk hissediyor ve kazak giyme ihtiyacı duyuyordu. Yine de soracak başka kimse yoktu ve olabildiğince kendine güvenen bir şekilde merhaba demeye gitti.

Genç teğmen çoğu zaman şık görünüyor, sanki üstündeyken ütülenmiş gibi duran bir üniformayla dolaşıyordu. Siyah çizmeleri her zaman cilalı, her zaman pırıl pırıldı. Yandan ayrılmış açık sarı saçlarına, tarak izlerini olduğu gibi gösteren bir şey sürülüydü. Ayrıca o kadar çok kolonya sürüyordu ki geldiği, çok uzaktan anlaşılıyordu. Bruno onun rüzgâr yönünde durmamayı öğrenmişti, yoksa her an düşüp bayılabilirdi.

Bugün, her nasılsa, bir cumartesi sabahı ve hava güneşli olduğu halde, o kadar bakımlı değildi. Pantolonunun üstüne beyaz bir yelek giymişti ve saçları dağınık bir biçimde alnına iniyordu. Kolları şaşırtıcı şekilde bronzlaşmıştı ve kasları, Bruno'nun sahip olmak istediği gibiydi. O gün çok daha genç görünüyordu. Bu hali Bruno'yu şaşırtmıştı; aslında ona her zaman uzak durduğu, okuldaki büyük çocukları hatırlatıyordu. Teğmen Kotler, Gretel' le derin bir muhabbete dalmıştı ve her ne anlatıyorsa çok komik olmalıydı. Çünkü Gretel kahkahalarla gülüyor, parmağına sardığı saçlarını lüleler halinde kıvırıyordu.

"Merhaba," dedi Bruno onlara yaklaşırken. Gretel sinirlenerek baktı.

“Sen ne istiyorsun?” diye sordu.

“Hiçbir şey istemiyorum!’’ diye tersledi Bruno, ona bakarak. “Sadece merhaba demeye geldim.”

“Küçük kardeşimi bağışlamalısın Kurt,” dedi Gretel, Teğmen Kotler’e. “Biliyorsun daha dokuz yaşında.”

“Günaydın küçük adam,” dedi Kotler, elini ürkütücü bir şekilde Bruno’nun saçlarına sokup karıştırdı. Bu hareket Bruno’da onu yere itip kafasında zıplama duygusu uyandırdı. “Cumartesi sabahı bu kadar erkenden neler yapıyorsun?”

“Erken sayılmaz,” dedi Bruno. “Saat neredeyse on oldu.”

Teğmen Kotler, omuzlarını silkti. “Senin yaşındayken annem beni yemek saatine kadar yataktan çıkartmaz, uyumazsam asla büyük ve güçlü olamayacağımı söylerdi.”

“Bu konuda fazlasıyla yanıldı, öyle değil mi?” diye sırıttı Gretel. Bruno, hoşnutsuzlukla baktı ona. Sanki kafasının içinde hiçbir şey yokmuş gibi çıkan gülünç bir sesle konuşuyordu. Bruno’nun o anda tek istediği çekip gitmek, ikisinden ve konuştukları her şeyden uzak durmaktı. Ama önce çıkarını kollayıp Teğmen Kotler’den imkânsızı istemesi gerekiyordu: Bir iyilik.

“Acaba sizden bir iyilik isteyebilir miyim?” dedi Bruno.

“İsteyebilirsin,” dedi Teğmen Kotler, ortada komik bir şey olmasa da Gretel yine gülmüştü.

“Acaba etrafta yedek lastik var mıydı?” diye devam etti Bruno. “Belki ciplerden veya kamyonlardan birinde? Kullanmadığınız bir tane?”

“Son zamanlarda gördüğüm tek yedek lastik. Çavuş Hoffschneider’e ait ve onu belinde taşıyor,” dedi Teğmen Kotler, dudakları gülümsemeyi andıran bir şekil alırken. Bu, Bruno’ya hiçbir anlam ifade etmedi; ama Gretel’in öyle hoşuna gitti ki neredeyse dans etmeye başlayacaktı.

“Onu kullanıyor mu?” diye sordu Bruno.

“Çavuş Hoffschneider mi?” dedi Teğmen Kotler. “Evet, korkarım öyle. Yedek lastiğine çok bağlı.”

“Kes şunu Kurt,” dedi Gretel, gözlerini kurulayarak. “O seni anlamıyor. Sadece dokuz yaşında.”

“Ah, sessiz olur musun lütfen!” diye bağırdı Bruno, ablasına öfkeyle bakarak. Buraya kadar gelip Teğmen Kotler’den iyilik istemek zaten yeterince zordu. Kendi ablasının baştan beri onu alaya alması durumu daha da kötüleştiriyordu. “Sen de sadece on iki yaşındasın zaten,” diye ekledi, “olduğundan büyük görünmeye çalışmaktan vazgeç.”

“Neredeyse on üç yaşındayım Kurt!” diye bağırdı kız. Gülmesi kesilmiş, yüzü dehşetle donmuştu. “Birkaç haftaya kadar on üç olacağım, tıpkı senin gibi genç bir insan.”

Teğmen Kotler gülümsedi, başını salladı; ama bir şey söylemedi. Bruno ona baktı. Karşısında başka herhangi bir yetişkin olsaydı, kızların saçına şeyler olduğunu ve özellikle ablasının gülünç davrandığını ikisinin de bildiğini ifade etmek için gözlerini yuvarlardı, ama bu başka bir yetişkin

değildi. Teğmen Kotler'di.

"Her neyse," dedi Bruno, Gretel'in kızgın bakışlarını görmezden gelerek. "Onun dışında yedek lastik bulabileceğim başka bir yer var mı?"

"Elbette," dedi Teğmen Kotler, artık gülümsemeyi bırakmıştı. Tüm bu olaydan sıkılmış gibiydi. "Ama ne için istiyorsun?"

"Bir salıncak yapmayı düşündüm," dedi Bruno. "Bilirsiniz, bir lastiği iple ağacın dallarına bağlayarak yapılır." "Kesinlikle," dedi Teğmen Kotler, başını akıllıca sallayarak. Gretel'in belirttiği gibi henüz bir delikanlı olmasına karşın, sanki bu tür şeyler onun için uzak bir anıymışçasına. "Evet, ben de çocukken çok salıncak kurmuştum. Arkadaşlarımla salıncakta oynayarak birçok mutlu hafta sonu geçirmiştik."

Bruno, onunla herhangi bir ortak noktaları olmasından tedirgin oldu, aynı zamanda Teğmen Kotler'in arkadaşları olmasına da çok şaşırdı.

"Ne düşünüyorsunuz?" diye sordu. "Yakınlarda hiç var mı?

Teğmen Kotler ona baktı, açık bir cevap mı vereceğine yoksa her zaman yaptığı gibi onu kızdırmaya mı çalışacağına karar vermeye çalışır gibiydi. Sonra Pavel'i gördü. Her gün öğleden sonra mutfakta sebzelerin soyulmasına yardım etmeye gelen, sonra da beyaz ceketini giyip masada servis yapan yaşlı adam, eve doğru yürüyordu ve bu, bir karara varmasını sağlamıştı.

"Hey sen!" diye bağırdı, sonra Bruno'nun anlamadığı bir sözcük ekledi. "Buraya gel, seni..." sözcüğü tekrar söyledi ve sesindeki kabalık Bruno'nun bu işin parçası olmaktan utanmasına ve başka yöne bakmasına neden oldu.

Pavel, onlara doğru geldi. Kotler, torunu olacak yaşta olmasına rağmen onunla küstah bir tavırla konuştu:

"Bu küçük adamı evin arkasındaki depo olarak kullanılan barakaya götür. Yan duvara dayanmış bazı eski lastikler var. Bir tane seçecek ve her nereye isterse taşıyacaksın. Anlaşıldı mı? Sonra, mutfağa döndüğünde, yiyeceklere dokunmadan önce ellerini yıkadığından emin ol seni iğrenç..."

Teğmen Kotler daha önce iki kez kullandığı sözcüğü tekrarladı ve bunu yaparken biraz tükürdü. Bruno, Teğmen Kotler'in saçında oynaşan güneş ışıklarına tapınırcasına bakan Gretel'e bir göz attı. Şimdi o da küçük kardeşi gibi biraz rahatsız görünüyordu. İkisi de daha önce Pavel'le konuşmamışlardı; ama çok iyi bir garsondu ve babaya göre onlar ağaçta yetişmiyordu.

"Hadi git bakalım," dedi Teğmen Kotler. Pavel dönüp depoya doğru ilerledi. Peşinden giden Bruno, arada bir dönüp ablasına ve genç askere doğru bakıyor, oraya gidip Gretel'i çekip uzaklaştırma isteği hissediyordu; Gretel'i genelde can sıkıcı ve bencil bulmasına, onun, kendisine kötü davranmasına rağmen... Ne de olsa bu onun göreviydi. Kız, ablasıydı. Onu Teğmen Kotler gibi bir adamla yalnız bırakma fikrinden nefret ediyordu. Bunu söylemenin başka yolu yoktu; O kötü bir adamdı.

Kaza, Pavel'in Bruno'nun istediği lastiği bulup Gretel'in odasından görünen büyük meşe ağacının altına getirmesinden birkaç saat sonra meydana geldi. Bruno, ipleri dallara ve lastiğe güvenli bir

şekilde bağlamak için ağaca çıkıp indikten, çıkıp indikten, çıkıp indikten sonra... O ana kadar bütün operasyon çok başarılıydı. O daha önce de bir salıncak yapmıştı; ama o zamanlar ona yardım eden Kari, Daniel ve Martin vardı. Bu defa tek başına yapıyordu ve bu, her şeyi çok zorlaştırıyordu. Ama yine de başardı.

Birkaç saat içinde, mutlu bir şekilde lastiğin ortasına yerleşmiş, sanki dünya umurunda değilmiş gibi ileri geri sallanıyordu. Hayatında bindiği en rahatsız salıncaklardan biri olduğu gerçeğini görmezden geliyordu.

Lastiğin üzerine yüzükoyun yattı ve ayaklarıyla yerden destek alarak kendisini itti. Lastik ne zaman geriye doğru sallansa havalanıyor ve ağacın gövdesini son anda ıskalıyordu. Ancak yine de tehlikeli biçimde yakından geçiyordu. Bruno, bir sonraki seferde daha hızlı ve daha yükseğe sallanmak için ayaklarını kullanıyordu. Ağacı tekmelediği anda lastiğe tutunan elleri hafifçe gevşedi ve daha ne olduğunu anlamadan ters dönüp paldır küldür yüzüstü düştü.

Bir an için her şey karardı, sonra tekrar netleşti. Doğrulup oturdu ve sallanan lastik gelip kafasına çarpınca bir çığlık atıp kaçtı. Ayağa kalktığında kolu ve bacağı çok acıyordu. Çok sert düşmüştü, ama kırılmış kadar acımıyorlardı. Eline baktı, çiziklerle doluydu, dirseğini çevirince kötü bir kesik gördü. Bacağı daha berbat haldeydi ve dizinde, tam şortunun bittiği yerde, sanki onun bakmasını bekleyen derin bir kesik vardı, çünkü dikkatini oraya verir vermez çok kötü kanamaya başlamıştı.

"Vay canına," dedi Bruno yüksek sesle, yarasına bakıp sonra ne yapınası gerektiğini düşünerek. Uzun uzun endişelenmesine gerek kalmadı. Yaptığı salıncak, evin mutfağı ile aynı taraftaydı ve Pavel, lastiği bulmasına yardım eden garson, patatesleri soyarken pencerede duruyordu. Kazayı baştan sona izlemişti. Bruno tekrar yukarıya baktığında Pavel'in hızla ona doğru geldiğini gördü. O gelince kendini yeterince güvende hissedip çevresini saran sersemletici duygunun onu tamamen teslim almasına izin verdi. Tekrar düşüyordu; ama bu defa yere yığılmadan Pavel onu kucakladı.

"Ne olduğunu bilmiyorum," dedi çocuk. "Hiç tehlikeli görünmüyordu."

"Fazla yükseldin," dedi Pavel, Bruno'nun kendini hemen güvende hissetmesini sağlayan yumuşak bir sesle. "Olacakları görebiliyordum. Her an başına bir kaza geleceğini düşündüm."

"Geldi de," dedi Bruno.

"Evet, geldi."

Pavel, onu çimlerden eve taşıyıp mutfağa götürdü ve tahta sandalyelerden birine yerleştirdi.

"Annem nerede?" diye sordu Bruno, kaza geçirdiğinde genelde aradığı ilk insanı görmek için etrafına bakarak.

"Korkarım annen daha dönmedi," dedi Pavel, onun önünde eğilmiş, dizini incelerken. "Burada bir tek ben varım."

"Ne olacak o zaman?" diye sordu Bruno, birazcık paniklemeye başlayarak, gözyaşlarını körükleyecek bir duyguydu bu. "Kan kaybından ölebilirim."

Pavel nazikçe güldü ve başını salladı. "Kan kaybından ölmeyeceksin," dedi ve bir tabure çekip

Bruno'nun ayağını üstüne yerleştirdi.

"Bir süre kımıldama. Burada bir ilkyardım çantası var."

Adam mutfakta gidip gelirken Bruno onu izledi. Bir dolaptan yeşil ilkyardım kutusunu alışını, çok soğuk olmadığından emin olmak için önce parmağıyla kontrol ederek küçük bir kâseye su dolduruşunu...

"Hastaneye gitmem gerekecek mi?" diye sordu Bruno.

"Hayır, hayır," dedi Pavel tekrar yanına gelip önünde diz çökerken. Kuru bir bezi kâseye batırıp yavaşça Bruno'nun dizine bastırdı. Bu canını fazla yakmamasına rağmen acıyla kıvranmasına neden oldu. "Sadece küçük bir kesik. Dikişe gerek yok."

Pavel, yaradaki kanı temizleyip sonra da başka bir bezi birkaç dakika sıkıca üstüne bastırırken Bruno, biraz kaşlarını çattı, gergin bir şekilde dudaklarını ısırdı. Pavel, bezi tekrar nazikçe çektiğinde kanama durmuştu. İlkyardım çantasından küçük bir şişe aldı ve içindeki yeşil sıvıyı yaranın üstüne hafifçe sürdü. Bu oldukça yakınıştı, Bruno üst üste birkaç kez "Ah!" diye bağırdı.

"O kadar kötü değil," dedi Pavel, yumuşak ve nazik bir sesle. "Olduğundan fazla acı verdiğini düşünerek daha da kötüleşmesine neden olma."

Bu, Bruno'ya mantıklı geldi ve ah deme isteğine karşı koydu. Pavel, yeşil sıvıyı uygulamayı bitirince ilkyardım çantasından sargı bezi aldı ve yaranın üstüne bantladı. "İşte," dedi, "daha iyi, değil mi?"

Bruno, başını salladı ve istediği kadar cesur davranamadığı için biraz utandığını hissetti. "Teşekkür ederim," dedi.

"Bir şey değil," dedi Pavel. "Tekrar üstüne basıp yürümeden birkaç dakika orada oturmalısın, tamam mı? Yara biraz rahatlasın. Bugün, bir daha o salıncağın yanına gitme."

Bruno başını salladı ve bacağını taburenin üstünde tuttu. Pavel lavaboya gidip dikkatlice ellerini yıkadı. Tel bir fırça ile tırnak içlerini bile fırçaladı, sonra kurulayıp yine patateslere döndü.

"Anneme olanları söyleyecek misin?" diye sordu Bruno, son birkaç dakikayı, kazayı hayatta kalarak adatan bir kahraman mı, yoksa ölüm tuzağı kuran bir cani olarak mı görüneceğini düşünerek geçirmişti.

"Sanırım kendisi görür," diyen Pavel, havuçları alıp Bruno'nun karşısına oturdu ve eski bir gazetenin içine soymaya başladı.

"Evet, sanırım öyle," dedi Bruno. "Belki beni bir doktora götürmek isteyecektir."

"Sanmıyorum," dedi Pavel usulca.

"Hiç belli olmaz," dedi Bruno, kazasının bu kadar kolayca görmezden gelinmesini istemiyordu. Ne de olsa buraya geldiğinden beri başına gelen en heyecanlı olaydı. "Göründüğünden kötü olabilir."

"Değil," dedi Pavel. Bruno'nun dediklerini pek dinlemiyormuş gibiydi, havuçlar dikkatinin

çoğunu alıyordu.

"Nereden biliyorsun?" diye sordu Bruno çabucak. Karşısındaki, koşup onu yerden kaldıran, kucaklayıp içeri taşıyan, onunla ilgilenen adam olduğu halde fena öfkelenmişti. "Sen doktor değilsin!"

Pavel, havuçları soymaya bir an ara verdi ve masanın karşısındaki Bruno'ya baktı. Başı aşağıdaydı, gözleri yukarı bakıyordu ve sanki böyle bir şeye ne demesi gerektiğini düşünür gibiydi. Vereceği cevabın üstünde uzun zaman düşünmüşçesine içini çekti. "Evet, öyleyim."

Bruno, ona şaşkın bir şekilde baktı. Bu, ona mantıklı gelmiyordu.

"Ama sen bir garsonsun," dedi usulca. "Yemek için sebzeleri soyuyorsun. Aynı zamanda nasıl doktor olabilirsin?"

"Genç adam," dedi Pavel. Bruno, onun. Teğmen Kotler gibi küçük adam yerine genç adam deme nezaketini göstermesini takdir etmişti. "Ben gerçekten doktorum. Bir adamın geceleri gökyüzüne bakınası onu astronom yapmaz, biliyorsun."

Pavel'in ne demek istediği hakkında Bruno'nun hiçbir fikri yoktu; ama söylediği şey ona ilk kez, daha yakından bakmasını sağladı. Ufak tefek bir adamdı, çok da zayıftı, uzun parmakları ve köşeli hatları vardı. Babasından yaşlıydı, ama büyükbabasından daha gençli. Bu yine de yaşlı olduğu anlamına geliyordu. Bruno, Out-Witlı'e gelmeden önce onu hiç görmemiş olsa da yüzünde bir şey, geçmişte sakallı olduğunu düşündürüyordu.

Ama artık değildi.

"Anlamıyorum," dedi Bruno, bu konuyu sonuna kadar öğrenmek isteyerek. "Eğer bir doktorsan neden garsonluk yapıyorsun? Neden bir yerlerde, bir hastanede çalışmıyorsun?"

Pavel cevap vermeden önce uzun zaman tereddüt etti ve o bunu yaparken Bruno bir şey söylemedi. Nedenini bilmiyor; ama yapılacak en terbiyeli şeyin, Pavel konuşana kadar beklemek olduğunu hissediyordu.

"Buraya gelmeden önce doktor olarak mesleğimi icra ediyordum," dedi sonunda.

"İcra etmek mi?" diye sordu Bruno, bu sözcüğü bilmiyordu. "Yani iyi değil miydin?"

Pavel gülümsedi. "Çok iyiydim," dedi. "Hep doktor olmak istemiştim, anlıyor musun? Küçüklüğümden beri. Senin yaşlarından beri."

"Ben kâşif olmak istiyorum," dedi Bruno çabucak. "Sana şans dilerim," dedi Pavel.

"Teşekkür ederim."

"Şimdiye kadar bir şey keşfettin mi?"

"Berlin'deki evimizde keşfedilecek çok şey vardı," diye hatırladı Bruno. "Ama orası çok büyük bir evdi, hayal edebileceğinden daha büyük. O yüzden de araştırılacak çok yer vardı. Burası aynı değil."

"Burada hiçbir şey aynı değil," diye ona katıldı Pavel. "Out-With'e ne zaman geldin?" diye sordu

Bruno. Pavel, havucu ve soyucuyu bir süre masaya bıraktı ve bunu düşündü.

“Sanırım hep buradaydım,” dedi sonunda alçak bir sesle.

“Burada mı büyüdün?”

“Hayır,” dedi Pavel başım sallayarak. “Hayır, burada büyümedim.”

“Ama şimdi dedin ki...”

Devam edemeden dışarıdan annesinin sesi geldi. Onu duyar duymaz, Pavel sandalyesinden fırladı. Havuçlar, soyucu ve kabuk dolu eski gazetelerle lavabonun önüne gitti ve Bruno’ya sırtını döndü. Başını öne eğdi, bir daha konuşmadı.

“Tanrı aşkına, ne oldu sana?” diye sordu annesi, mutfakta belirdiği anda ve eğilip Bruno’nun yarasını örten bandaja baktı.

“Bir salıncak yaptım, sonra ondan düştüm,” diye açıkladı Bruno. “Sonra da salıncak kafama çarptı ve neredeyse bayılıyordum. Pavel geldi, beni içeri taşıdı, yaramı temizledi, ilaç sürdü ve sardı. Çok acıdı ama ağlamadım, bir kez bile ağlamadım, değil mi Pavel?”

Pavel, vücudunu hafifçe onlara doğru çevirdi; ama başını kaldırmadı. “Yara temizlendi,” dedi usulca, Bruno’nun sorusuna cevap vermeden. “Endişelenecek bir şey yok.”

“Odana git Bruno,” dedi annesi, o anda belirgin bir şekilde rahatsız görünüyordu.

“Ama ben...”

“Benimle tartışma, odana git,” diye ısrar etti. Bruno, sandalyeden indi, ağırlığını, kötü bacağım demeye karar verdiği bacağına verdi. Bu biraz canını acıttı. Dönüp dışarı çıktı, ama hâlâ annesini duyabiliyordu.

O merdivenlere doğru yürürken annesi Pavel’e teşekkür etti. Bu, Bruno’yu mutlu etti; çünkü o olmasaydı kan kaybından öleceği çok açıktı.

Yukarıya çıkmadan bir şey daha duydu. Bu, doktor olduğunu iddia eden garsona annesinin son sözüydü: “Eğer Kumandan sorarsa Bruno’nun yarasını benim temizlediğimi söyleyeceğiz.”

Bruno’ya çok bencilce geldi bu, annesinin, yapmadığı bir şey için övgü toplaması çok yanlıştı.

Bölüm 8

Büyükanne Neden Öfkeyle Çıkıp Gitti

Bruno, büyükbabası ve büyükannesini çok özlüyordu. Birlikte, meyve ve sebze pazarının yakınındaki küçük bir dairede yaşıyorlardı. Bruno'nun Out-With'e taşındığı sıralarda büyükbaba neredeyse yetmiş üç yaşındaydı. Bu da Bruno'nun gözünde, onu dünyanın en yaşlı adamı yapıyordu. Bir akşamüstü Bruno hesap yapmıştı. Eğer bütün hayatını tekrar ve tekrar sekiz kez bile yaşasa yine de büyükbabasından bir yaş genç olurdu.

Büyükbabası, tüm hayatını şehrin merkezinde bir restoran işleterek geçirmişti. Elemanlarından biri, arkadaşı Martin'in babasıydı. Orada aşçıbaşı olarak görev yapıyordu. Büyükbabası artık restoranda yemek ve garsonluk yapmasa da günlerinin çoğunu orada geçiriyordu. Akşamüstleri barda oturup müşterilerle konuşur, akşamları yemeğini orada yer ve gece kapanış saatine kadar orada kalıp arkadaşlarıyla eğlenirdi.

Büyükannesi, diğer çocukların büyükanneleri kadar yaşlı görünmüyordu. Bruno, onun kaç yaşında olduğunu öğrendiğinde -altmış iki- inanamamıştı. Büyükbabasıyla genç bir kadınken, bir konser sonrası tanışmışlardı ve büyükbaba bütün kusurlarına rağmen nasıl olduysa onu evlenmeye ikna etmişti. Şaşırtıcı şekilde gelininin saçlarına benzeyen uzun, kızıl saçları ve yeşil gözleri vardı; ailede bir yerlerde İrlanda kanı olduğu için, diye açıklardı bunu. Bruno, bir aile partisinin ne zaman hareketleneceğini hep bilirdi, çünkü büyükanne, biri piyanonun başına oturup, ondan şarkı söylemesini isteyene kadar oralarda dolaşıp beklerdi.

"Bu da nesi?" diye bağırırdı, sanki bu fikir nefesini kesiyormuş gibi elini göğsüne bastırarak. "Bir şarkı mı istiyorsun? Korkarım bunu yapmam mümkün değil genç adam, şarkıcılık günlerim çok gerilerde kaldı." "Söyle... söyle!"

Partideki herkes bağırırdı. Uygun bir aradan sonra -bazen on, on iki saniye kadar sürerdi- sonunda pes eder ve piyanodaki genç adama dönüp, çabuk ve şakacı bir sesle şöyle derdi:

"*La Vie en Rose*, mi-bemol minör. Değişimlere ayak uydurmaya çalış."

Bruno'nun evindeki partilere hep büyükannesinin şarkıları hâkim olurdu ve nedense annesinin, partinin yapıldığı salondan mutfağa geçtiği zamana denk gelirdi. Arkadaşları da onu izlerdi. Babası dinlemek için kalırdı. Bruno da kalırdı; çünkü en çok sevdiği şey, büyükannesinin bağıra bağıra şarkı söyleyip misafirlerin alkışlarını kabul etmesiydi. Ayrıca *La Vie en Rose* tüylerini diken diken ederdi ve ensesindeki küçük tüyler bile dikilirdi.

Büyükanne, Bruno veya Gretel'in onun izinden giderek sahneye çıkacağını düşünmekten hoşlanırdı ve her Noel veya doğum günü partisinde anneleri, babaları ve büyükbabaları için üçünün katıldığı bir oyun hazırlardı. Oyunları kendisi yazardı. Bruno'nun düşüncesine göre, en iyi sözleri hep

kendisine ayırırdı; ama Bruno'nun buna pek aldırdığı yoktu. Genellikle oyunda bir de şarkı olurdu. *Şarkı mı istiyorsunuz*, diye sorardı önce. Ayrıca Bruno için sihir yapma ve Gretel için dans etme fırsatı doğardı. Oyun her zaman Bruno'nun, büyük şairlerden birinin şiirini okuması ile sona ererdi. Sözcükleri anlamakta zorluk çekerdi; ama okudukça kulağına daha da güzel gelirdi sanki.

Bu küçük gösterilerin en iyi yanı, büyükannenin Bruno ve Gretel için kostümler hazırlamasıydı. Rolü ne olursa olsun, Gretel ve büyükannesine oranla ne kadar az konuşursa konuşsun, Bruno hep bir prens veya bir Arap şeyhi gibi giyinirdi. Hatta bir defasında Romalı bir gladyatör bile olmuştu. Taçlar vardı, taçlar olmadığında mızraklar, mızraklar olmadığında da kırbaçlar veya türbanlar... Kimse, büyükannenin bir sonrakinde ne hazırlayacağını bilmezdi. Noel'den bir hafta önce Bruno ve Gretel her gün prova için onun evine çağrılırlardı.

Son oynadıkları oyun felaketle sonuçlanmıştı ve sorunun ne olduğu, tartışmanın nasıl başladığı konusunda hiçbir fikri olmamasına karşın Bruno bunu hâlâ üzüntüyle hatırlıyordu.

Yaklaşık bir hafta önce evde büyük heyecan yaşanmıştı. Maria, aşçı. Kâhya Lars ve durmadan gelip giden -Bruno'nun gördüğü kadarıyla, sanki kendilerinin değil de onlarınmış gibi- evi kullanan askerlerin bundan sonra babaya "Kumandan" diye hitap etmeleri gerektiğiyle ilgili bir şeydi. Haftalarca süren bir heyecan yaşamışlardı. Önce Fury ve güzel sarışın kadın yemeğe gelmişler, bu da bütün evde hayatı durdurmuştu. Sonra şu, babaya Kumandan deme meselesi çıkmıştı. Annesi, Brüno'ya, babayı tebrik etmesini söylemiş ve o da bunu yapmıştı. Ama kendisine karşı dürüst olacaksa -hep olmaya çalışıyordu- onu ne için kutladığından pek emin değildi.

Noel günü baba, artık hep giydiği kolalı ve ütülenmiş yepyeni üniformasını giymişti. Onunla ilk ortaya çıktığında bütün aile alkışlamıştı. Gerçekten özel bir şeydi. Eve gelip giden diğer askerlerle kıyaslandığında, çok daha farklıydı. Askerler artık ona daha fazla saygı duyuyor gibiydiler. Anne yanına gitmiş, yanaklarından öpmüş ve elini üniformanın önünde gezdirerek kumaşın ne kadar iyi olduğu hakkında yorum yapmıştı. Bruno'yu en çok etkileyen şey üniformanın göğsündeki madalyalardı. Ellerinin temiz olması şartıyla, kısa bir süre kasketi takmasına izin verilmişti.

Büyükbaba, oğlunu yeni üniformasıyla gördüğünde çok gururlanmıştı; ama büyükanne pek etkilenmemiş görünüyordu. Yemek servisi bitip Gretel ve Bruno yeni gösterilerini yaptıktan sonra o, üzgün bir şekilde koltuklardan birine oturmuş, sanki onun için büyük bir hayal kırıklığıymış gibi babaya bakmıştı.

"Merak ediyorum, seninle ilgili nerede hata yaptım Ralf?" demişti. "Acaba sana küçükken yaptırdığım gösteriler mi ipin ucundaki bir kukla gibi giyinmeye itti seni?" "Yapma anne," demişti baba sabırlı bir sesle. "Şimdi bunun zamanı değil biliyorsun."

"Orada üniformanla dikilmiş duruyorsun," diye devam etmişti büyükanne, "sanki seni özel bir şey yapıyormuş gibi. Gerçekten ne ifade ettiği, neyi temsil ettiği umrunda değil."

"Nathalie, bunu daha önce tartıştık," demişti büyükbaba. Ama büyükannenin bir şey söylemeye karar verdiği zaman, hoş karşılanmasa bile bunu söylemenin yolunu bulacağını herkes biliyordu.

"5en tartıştın Matthias," demişti büyükanne. "Ben her zamanki gibi, karşısına geçip konuştuğun boş bir duvardım."

“Bu bir parti anne,” demişti baba içini çekerek, “üstelik Noel, lütfen her şeyi mahvetmeyelim.”

“Büyük savaşın başladığı zamanı hatırlıyorum,” demişti büyükbaba ateşe bakıp başını gururlu bir şekilde sallayarak. “Eve gelerek bize askere yazıldığını açıklayışını ve başına bir şey gelmesinden nasıl korktuğumu hatırlıyorum.”

“Zarar gördü Matthias,” diye ısrar etmişti büyükanne. “Kanıtını görmek için ona bakman yeter.”

“Şimdi ulaştığın yere bak,” diye devam etmişti büyükbaba, onu duymazdan gelerek. “Bu kadar sorumluluk isteyen bir mevkiye yükselmen beni gururlandırıyor. Ülkene yapılan onca haksızlıktan sonra, onurunu geri kazanmasına yardım ediyorsun. Bütün cezalandırmaların ötesinde...”

“Söylediklerini bir düşünür müsün?” diye bağırmıştı büyükanne. “Hanginiz daha budalasınız, merak ediyorum!”

“Ama Nathalie,” demişti anne, ortalığı birazcık sakinleştirmeye çalışarak,

“sence Ralf yeni üniformasıyla çok yakışıklı görünmüyor mu?”

“Yakışıklı mı?” diye sormuştu büyükanne, ileriye uzanıp gelinine sanki mantığını yitirmiş gibi bakarak. “Yakışıklı mı dedin? Seni aptal kız! Sence dünyada tek önemli olan şey bu mu? Yakışıklı görünmek mi?”

“Ben sirk sunucusu üniformamla yakışıklı görünüyor muyum?” diye sormuştu Bruno, o gece parti için giydiği kostümü -sirkte gösterileri sunan yöneticinin kırmızı siyah kıyafeti- kastederek. Onun içinde kendisiyle çok gurur duymuştu. Konuştuğu an pişman olmuştu, çünkü bütün yetişkinler orada olduklarını unutmuş gibi dönüp Gretel ve kendisinden yana bakmışlardı.

“Çocuklar, yukarı,” demişti anne çabucak, “odalarınıza gidin.”

“Ama gitmek istemiyoruz,” diye itiraz etmişti Gretel. “Burada oynayamaz mıyız?”

“Hayır çocuklar,” diye ısrar etmişti anne. “Yukarı çıkın ve kapılarınızı kapatın.”

“Zaten siz askerleri ilgilendiren tek şey bu!” demişti büyükanne, çocukları tamamen görmezden gelerek. “Güzel üniformalarınızla yakışıklı görünmek. Giyinip kuşanıp o çok kötü, korkunç şeyleri yapıyorsunuz. Bundan utanç duyuyorum. Ama kendimi suçluyorum Ralf, seni değil.”

“Çocuklar, hemen yukarı!” demişti anne ellerini çırparak ve bu defa kalkıp istediğini yapmaktan başka çareleri yoktu. Ama doğruca odalarına gitmektense kapıyı kapatıp aşağıdaki yetişkinlerin ne dediğini duymaya çalışarak merdivenlerin üstünde oturmuşlardı.

Anne ve babanın sesleri boğuktu ve anlaşılması zordu. Büyükbabanın sesi hiç duyulmuyordu. Büyükanneninki ise şaşırtıcı şekilde hakaret doluydu. Sonunda, birkaç dakika sonra kapı hızla açılmış -Gretel ve Bruno hemen merdivenlerden yukarıya fırlamışlar- büyükanne holdeki portmantodan mantosunu almıştı.

“Utanıyorum!” diye bağırmıştı büyükanne gitmeden önce. “Benim oğlumun böyle bir...”

“Bir vatansever!” diye bağırmıştı baba, annenin sözünün asla kesilmeyeceği kuralını belki de

öğrenmemişti.

"Vatansever, öyle mi?" diye bağırmıştı büyükanne. "Bu eve yemeğe davet ettiğin insanlar... Bu beni hasta ediyor. Ve seni bu üniforma içinde görmek, gözlerimi söküp atma isteği uyandırıyor." diye eklemişti, hızla evden fırlayıp arkasından kapıyı çarpmadan önce.

Bruno, ondan sonra büyükannesini pek görmemişti ve Out-With'e taşınmadan önce veda etme fırsatı olmamıştı. Onu çok özlüyordu ve bir mektup yazmaya karar verdi.

O gün kâğıt, kalem alıp oturdu ve ona burada ne kadar mutsuz olduğunu, Berlin'deki eve dönmeyi ne kadar çok istediğini anlattı. Evi, bahçeyi, üstünde yazılı plaket olan bankı, yüksek tel örgüyü, ahşap telgraf direklerini, dikenli telleri ve ardındaki çorak topraklan, barakaları, küçük binaları, duman kümelerini, askerleri anlattı. Ama ona en çok orada yaşayan insanlardan söz etti; çizgili pijamalarını, aynı kumaştan takkelerini anlattı, sonra onu ne kadar özlediğini söyledi ve imzaladı: "Seni seven torunun Bruno."

Bölüm 9

Bruno Eskiden Keşfetmeyi Sevdiğini Hatırlıyor

Out-With'de uzun bir süre hiçbir şey değişmedi.

Bruno, Gretel'in morali ne zaman bozuk olsa kendisine kötü davranmasına katlanmak zorundaydı. Bu da çok sık oluyordu; çünkü o umutsuz vakaydı.

Berlin'e dönebilmeyi hâlâ umuyordu; ama oranın anıları artık silinmeye başlamıştı. Büyükbaba ve büyükanneye değil oturup yazmak, yeni bir mektup yollama düşüncesi bile haftalardır aklına gelmemişti.

Askerler hâlâ her gün gelip gidiyorlar, babanın çalışma odasında toplantılar yapıyorlardı. Orası hâlâ Girilmesi Her Şartla Her Zaman Yasak yerdi. Teğmen Kotler, hâlâ sanki dünyada ondan önemli kimse yokmuş gibi siyah çizmeleriyle dolaşmaya devam ediyordu ve baba ile olmadığı zamanlar ya giriş yolunda durup saçını parmağına dolayarak isterik kahkahalarla gülen Gretel'le konuşuyor ya da anne ile odalarda baş başa fısıldaşıyordu.

Hizmetçiler hâlâ gelip bir şeyler yıkıyor, bir yerleri süpürüyor, bir şeyler pişiriyor, bir şeyleri temizliyor, bir şeylerin servisini yapıyor, bir şeyleri götürüyor ve onlarla konuşulmadıkça çenelerini kapalı tutuyorlardı. Maria hâlâ zamanının çoğunu bir şeyleri düzelterek geçiriyor ve Bruno'nun giymediği şeylerin, dolabında katlı ve düzgün olmasını sağlıyordu. Pavel, hâlâ her öğleden sonra geliyor, patates ve havuçları soyuyor, sonra beyaz ceketini giyip yemek masasında garson olarak hizmet ediyordu. Bruno onu, arada bir dizine, salıncak kazasının kanıtı olan küçük, belirgin yara izine bakarken görüyor; fakat birbirleriyle hiç konuşmuyorlardı.

Sonra işler değişti. Baba, çocukların eğitimlerine dönme zamanının geldiğine karar verdi. Bruno sadece iki öğrencili okul fikrini saçma bulsa da anne ve baba, bir öğretmenin gelip onların sabah ve öğleüstlerini derslerle doldurması konusunda fikir birliğine varmışlardı. Birkaç sabah sonra Bay Liszt adında bir adam, kemik sarsıcı aracıyla tangırtılar içinde yolda belirdi ve okul yeniden başladı. Bay Liszt, Bruno için bir sırdı. Çoğu zaman dostça davranıyordu ve ona asla Berlin'deki eski öğretmeninin yaptığı gibi el kaldırmıyordu. Fakat gözlerindeki bir şey Bruno'ya, dışarı taşmak için bekleyen bir öfkenin varlığını hissettiriyordu.

Bay Liszt, özellikle tarih ve coğrafyaya meraklıydı, oysa Bruno okumayı ve sanatı tercih ediyordu.

"O şeylerin sana faydası yok," diye ısrar etti öğretmen. "Bu çağda, bu zamanda sosyal bilimleri iyi anlamak çok daha önemli."

"Büyükanne, Berlin'de bizi hep oyunlarda oynatırdı," diye belirtti Bruno.

“Büyükanneniz öğretmeniniz değildi, öyle değil mi?” diye sordu Bay Liszt, “O sizin büyükannenizdi. Bense burada öğretmeninizim, bu yüzden benim önemli dediğim şeyleri çalışacaksın, kendi sevdiklerini değil.” “Kitaplar önemli değil mi?” diye sordu Bruno. “Dünya için önemli olan şeylerle ilgili kitaplar, elbette önemli,” diye açıkladı Bay Liszt. “Hikâye kitapları değil. Hiç olmamış şeyleri anlatan kitaplar değil. Sen geçmişini ne kadar iyi tanıyorsun genç adam?”

Takdir edilecek tek yanı. Teğmen Kotler’in tersine Bay Liszt’in de Pavel gibi Bruno’ya genç adam diye hitap etmesiydi.

“On beş Nisan bin dokuz yüz otuz dörtte doğduğumu biliyorum,” dedi Bruno.

“Kendi geçmişin değil,” diye sözünü kesti Bay Liszt. “Senin kişisel tarihin değil, ben kim olduğun, nereden geldiğinden söz ediyorum. Ailenin mirasından. Baba topraklarından...”

Bruno kaşlarını çatlı ve bunu düşündü. Babanın topraklan olduğundan pek emin değildi, çünkü Berlin’deki ev geniş ve rahat olmasına karşın çevresinde bahçe için fazla yer yoktu. Ve Out-With’in, sahip olduğu bütün o araziye rağmen kendilerine ait olmadığını bilecek kadar büyüktü. “Pek fazla değil,” diye itiraf etli sonunda. “Gerçi Ortaçağ hakkında oldukça çok şey biliyorum. Şövalyeler, maceralar ve keşiflerle ilgili hikâyeleri severim.”

Bay Liszt, dişlerinin arasından sinirli bir ses çıkardı ve kızgınlıkla başını salladı. “Öyleyse ben bunu değiştirmek için buradayım!” dedi, tehditkâr bir sesle. “Kafanı hikâye kitaplarından kurtarıp, sana nereden geldiğini ve yapılan büyük yanlışları öğreteceğim.”

Bruno, kendini mutlu hissederek başıyla onayladı. Sonunda neden rahat evlerini terk etmeye zorlanıp bu berbat yere geldiklerini öğrenebilecekti. Şu kısa hayatında ona yapılan en büyük yanlışlık bu olmalıydı.

Birkaç gün sonra, Bruno odasında tek başına otururak, evde yapmaktan hoşlandığı ama Out-With’e geldiğinden beri yapamadığı her şeyi düşünmeye başladı. Birçoğunu artık birlikte oynayacak arkadaşı olmadığı için yapamıyordu ve Grelel’in onunla oynaması da pek mümkün değildi. Ama tek başına yapabildiği, Berlin’de hep yaptığı bir şey daha vardı, bu da keşifti.

“Ben çocukken,” dedi Bruno kendi kendine, “Berlin’deyken keşfetmekten hoşlanırdım. Orası her taralını bildiğim ve dilediğim her şeyi gözlerim kapalı bulabileceğim bir yerdi. Burada hiç gerçek bir keşif yapmadım. Belki başlama zamanı gelmiştir.”

Fikrini değiştirmemek için hemen yatağından atladı, bir ceket ve eski bir çift bot için gardırobunu altüst etti. Bunların, gerçek bir kâşifin giyeceği türde giysiler olduğunu düşünüyordu. Sonra evden ayrılmaya hazırlandı.

İçeride araştırma yapmanın anlamı yoktu. Ne de olsa burası Berlin’deki ev gibi değildi. Orada yüzlerce köşe bucak ve garip küçük odalar hatırlıyordu. Tabii bodrumu ve penceresinden dışarıyı görebilmek için parmak uçlarında yükselmek zorunda kaldığı tepedeki küçük odayı da sayarsak toplam beş katı söylemek gereksizdi. Hayır burası araştırma için berbat bir evdi. Eğer yapılacak bir keşif varsa ancak dışarıda olabilirdi.

Bruno, aylardır yatak odasının penceresinden dışarı bakıyor, bahçeyi, üstünde yazılı plaket olan

bankı, yüksek tel örgüyü, ahşap telgraf direklerini ve büyükannesine yazdığı son mektupta anlattığı tüm diğer şeyleri görüyordu.

Ne kadar sık bakarsa baksın, bütün o insanların, çizgili pijamalarını giymiş onca insanın neden orada olduklarını düşünmek aklına bile gelmemişti.

Sanki bambaşka bir şehir gibiydi. İnsanlar onun yaşadığı evle yan yana yaşayıp beraber çalışıyorlardı. Gerçekten bu kadar farklı mıydılar? Kamptaki bütün insanlar aynı kıyafetleri giyiyorlardı: O çizgili pijamaları giyip yine çizgili kumaştan takkeleri takıyorlardı. Anne, Gretel ve kendisi dışında evinde dolaşan bütün insanlar, değişik kalitede üniformalar giyiyorlar; madalyalar, kasketler ve şapkalar, parlak kırmızılı-siyahlı kol bantları takıyorlar; silah taşıyorlar ve her zaman felaket derecede acımasız görünüyorlardı. Sanki tüm bunlar çok önemliymiş ve kimse tersini düşünmemeliymiş gibi.

Tam olarak fark neydi? Kendi kendine düşündü: Hangi insanların çizgili pijama, hangilerinin üniforma giyeceğine kim karar vermişti?

Elbette bazen iki grup karışıyordu. Kendi taralında gördüğü insanları, tel örgünün karşı tarafında da sık sık görmüştü. Yetkinin onlarda olduğu çok açıktı. Askerler ne zaman yaklaşsa pijamalı insanlar hemen hazır ola geçiyorlardı. Bazen yere düşüyorlar, toparlanıp kalkamıyorlar ve taşınmaları gerekiyordu.

Bu insanları hiç merak etmemem garip, diye düşündü Bruno. Askerlerin oraya ne kadar sık gittiklerine bakınca birçok defa babasının da oraya gittiğini görmüştü. Onlardan hiçbirinin eve davet edilmemesi hayret edilecek bir şeydi.

Bazen, sadece bazen, askerlerden bazıları yemeğe kalırdı. Kaldıklarında çok fazla köpüklü içki servisi yapılır, Bruno ve Gretel son lokmayı yedikleri anda odalarına gönderilirlerdi. Sonra aşağıdan gürültüler gelir ve berbat şekilde şarkılar söylenirdi. Baba ve anne askerlerin dostluğundan hoşlanıyorlardı. Bruno bunu anlayabiliyordu; fakat çizgili pijamalı hiç kimseyi bir kez bile yemeğe davet etmemişlerdi. İşte bunu anlamıyordu.

Bruno evden çıkınca arkaya dolandı, kendi yatak odasının penceresine baktı. Aşağıdan o kadar da yüksek görünmüyordu. İnsan oradan atlasa fazla bir zarar görmez, diye düşündü. Ama böylesine aptalca bir şeyi denemesini gerektirecek bir neden hayal edemiyordu.

Belki ev yansaydı ve orada sıkışıp kalmış olsaydı deneyebilirdi; bu, o zaman bile çok riskli görünüyordu.

Sağına, olabildiğince uzağa baktı, tel örgüden çit, güneş ışığına doğru uzuyor gibiydi. Böyle olmasından mutluydu; çünkü bu, ileride neler olduğunu bilmediği ve yürüyüp öğrenebileceği anlamına geliyordu. Zaten araştırmanın anlamı buydu. Bay Liszi'in tarih derslerinde öğrettiği tek bir iyi şey vardı: Christoph Colomb ve Amerigo Vespucci gibi adamların macera dolu hikâyeleri. Onların ilginç hayatları Bruno'nun aklını çelmiş, büyüdüğünde onlar gibi olma isteğini iyice kamçılamıştı.

Düşündü ki o yöne doğru gitmeden önce araştıracak son bir şey daha vardı: Bank. Aylardır ona bakıyordu. Uzaktan üstündeki yazıya gözlerini dikiyordu ve ona, yazılı plaket olan bank diyordu; fakat

hâlâ üstünde ne yazdığı hakkında bir fikri yoktu. Kimsenin gelmediğinden emin olmak için sağına soluna baktı, oraya koştu ve sözcükleri okurken gözlerini kıstı. Sadece küçük, bronz bir plakaydı ve Bruno usulca okudu:

"*Açılış nedeniyle sunulmuştur. "*

Tereddüt etti. *"Out-With Kampı"* Her zamanki gibi ismi söylerken zorlanmıştı. Devam etti: *"Haziran dokuz yüz kırk"*

Elini uzatıp bir an dokundu. Bronz çok soğuktu; bu yüzden parmaklarını çekti ve serüvenine başlamadan derin bir nefes aldı. Bruno'nun düşünmemeye çalıştığı tek şey baba ve annenin o yöne doğru gitmesini yasaklamış olmalarıydı. Tel örgünün yakınına veya kampa yaklaşamazdı, özellikle Out-With'de araştırma yapması yasaktı ve bu düşünülemezdi bile...

Bölüm 10

Nokta Benek Oldu, Benek Damla Oldu, Damla Şekil Oldu, Şekil Çocuk Oldu

Tel örgü boyunca yaptığı yürüyüş Bruno'nun beklediğinden çok daha uzun sürdü. Sanki daha millerce uzayıp gidiyordu. Yürüdü, yürüdü ve dönüp geriye her baktığında yaşadığı ev küçüldü, küçüldü, sonunda tamamen gözden kayboldu.

Onca zaman boyunca tel örgülere yakın ne bir insan gördü ne de onun içeri girmesini sağlayacak bir kapı. Araştırmasının tamamen başarısız olacağını düşünerek umudunu kaybetmeye başlamıştı. Tel örgüler, göz alabildiğine devam etse de barakalar, binalar ve duman kümeleri, arkasında kaybolmaya başlamıştı. Tel örgü, onu sanki sadece boş alanlardan ayırıyordu.

En iyi şartlarda yaklaşık bir saat yürüdükten sonra, acıktığını hissetmeye başladı. Bugün için bu kadar araştırmanın yeleceğini ve eve dönmenin daha iyi olacağını düşündü. Ama o anda, ta uzaklarda bir nokta belirdi ve ne olduğunu daha iyi görebilmek için gözlerini kıstı. Bruno, okuduğu bir kitabı hatırladı. Bir adam çölde kaybolmuştu. Günlerce yemek yemediği, su içmediği için harika restoranlar ve muhteşem çeşmeler gördüğünü hayal ediyordu; ama yemeye veya içmeye çalıştığında her şey hiçlikle yok oluyor, sadece avuç dolusu kum kalıyordu. Şu anda ona olan da bu mu, diye merak etti.

Bunu düşünürken ayakları onu uzaktaki noktaya adım adım, giderek daha çok yaklaştırıyordu. Bu arada nokta, benek haline gelmişti. Sonra bir damlaya dönüştüğünün bütün belirtileri ortaya çıktı. Kısa süre sonra o damla bir şekle dönüştü. Sonra, Bruno yaklaştıkça, o şeyin ne bir nokta, ne bir benek, ne bir damla, ne bir şekil olduğunu gördü: Bir insandı.

Aslında bir çocuktu.

Bruno, insanın neyi keşfettiğinden emin olamayacağını bilecek kadar çok kitap okumuştu. Kâşifler, çoğu zaman orada öylece duran, Amerika gibi keşfedilmeyi bekleyen bir şey buluyorlardı. Bazen de olduğu yerde bırakılsa daha iyi olacak, bir dolabın arkasındaki ölü fare gibi bir şey buluyorlardı.

Çocuk ilk kategoriye aitti. Orada oturmuş kendi işiyle ilgileniyor ve keşfedilmeyi bekliyordu.

Önce nokta, sonra benek, sonra damla, sonra şekil, sonra çocuk olan şeyi gördüğünde Bruno yavaşladı. Onları ayıran bir tel örgü olsa bile, yabancılarla asla fazla samimi olunamayacağını ve onlara tedbirli yaklaşılması gerektiğini biliyordu. Yürümeye devam etti ve az sonra yüz yüze geldiler.

"Merhaba," dedi Bruno.

"Merhaba," dedi çocuk.

Çocuk, Bruno'dan daha küçüktü ve yerde, umutsuz bir ifadeyle oturuyordu. Üstünde, tel örgünün o tarafındaki herkesin giydiği gibi çizgili pijama ve başında çizgili kumaştan takke vardı.

Çorap veya ayakkabı giymemişti ve ayaklan oldukça kirliydi. Koluna, üstünde bir yıldız olan kolluk takmıştı.

Bruno yaklaştığında, çocuk bağdaş kurmuş oturuyor, yerdeki tozlara bakıyordu. Bir süre sonra başını kaldırdı ve Bruno yüzünü gördü. Oldukça garip bir yüzdü. Derisi neredeyse gri renkteydi; fakat Bruno'nun daha önce gördüğü herhangi bir gri gibi değildi. Gözleri çok iriydi ve karamelli şeker rengindeydi, beyazları çok beyazdı. Çocuk kendisine baktığında Bruno'nun tek görebildiği, ona bakan bir çift kocaman, üzgün göz oldu.

Bruno, hayatı boyunca daha sıska ve daha üzgün bir çocuk görmediğinden emindi ve onunla konuşmanın iyi olacağına karar verdi.

"Ben araştırıyordum," dedi.

"Öyle mi?" dedi küçük çocuk.

"Evet, neredeyse iki saattir..."

Bu lam olarak doğru değildi. Bruno, bir saatten biraz fazla zamandır araştırma yapıyordu; ama azıcık abartmanın kötü olmayacağını düşündü. Bu yalan söylemekle aynı değildi, sadece onu olduğundan daha serüvenci gösterecekti.

"Bir şey buldun mu?" diye sordu çocuk.

"Çok az."

"Hiçbir şey mi?"

"Şey, seni buldum," dedi Bruno bir süre sonra.

Çocuğa baktı ve ona neden bu kadar üzgün göründüğünü sormayı düşündü; ama sonra kabalık olacağını düşündüğünden biraz tereddüt etti. Üzgün insanların bunun sorulmasını istemediklerini biliyordu. Bazen kendiliklerinden bilgi verirler, bazen de konu hakkında durup dinlenmeden aylarca konuşurlardı. Bruno hiçbir şey söylemeden beklemesi gerektiğini düşündü. Araştırması sırasında bir şey keşfetmişti ve şimdi, tel örgünün diğer tarafındaki biriyle konuşabildiğine göre, bunun tadını çıkarmak ona mantıklı geliyordu.

Tel örgünün dibine oturdu ve küçük çocuk gibi bağdaş kurdu. Yanında biraz çikolata getirmiş olmayı diledi ya da paylaşabilecekleri bir çörek.

"Ben tel örgünün bu taralındaki evde yaşıyorum," dedi Bruno.

"Öyle mi? Evi bir kez uzakları gördüm, ama seni görmedim."

"Odam birinci katta," dedi Bruno. "Oradan bakıp tel örgünün ötesini görebiliyorum. Bu arada adım, Bruno."

"Ben Shmuel," dedi küçük çocuk.

Bruno yüzünü buruşturdu, küçük çocuğu doğru duyduğundan emin değildi. “Adın ne demiştin?”

“Shmuel,” dedi küçük çocuk, sanki dünyadaki en doğal şeymiş gibi.

“Senin adın neydi?”

“Bruno,” dedi Bruno.

“Bu adı hiç duymadım,” dedi Shmuel.

“Ben de senin adını hiç duymadım,” dedi Bruno. “Shmuel...” Bunu düşündü. “Shmuel” diye tekrarladı. “Söylerken çıkan ses hoşuma gitti Shmuel. Kulağa, rüzgâr esintisi gibi geliyor.”

“Bruno,” dedi Shmuel, başını mutlu bir şekilde sallayarak, “Evet, sanırım ben de senin adını sevdim. Isınmak için kollarını ovuşturan birinin sesi gibi geliyor.” “Daha önce adı Shmuel olan kimseyle tanışmadım,” dedi Bruno.

“Tel örgünün bu tarafında düzinelerce Shmuel var,” dedi küçük çocuk. “Belki de yüzlerce. Keşke sadece kendime ait bir adım olsaydı.”

“Hiç Bruno adında birini tanımadım. Benim dışımda elbette. Tek olabilirim sanırım.”

“Öyleyse şanslısın,” dedi Shmuel.

“Sanırım öyleyim. Kaç yaşındasın?” diye sordu, Bruno. Shmuel bunu düşündü ve parmaklarına baktı. Sanki hesaplamaya çalışıyormuş gibi onları havada oynattı. “Dokuz yaşındayım,” dedi. “Doğum günüm, on beş Nisan bin dokuz yüz oluz dört.”

Bruno ona şaşkınlıkla baktı. “Sen ne dedin?” diye sordu.

“Doğum günüm on beş Nisan bin dokuz yüz otuz dört, dedim.”

Bruno’nun gözleri fal taşı gibi açıldı ve ağzı O şeklini aldı. “Buna inanamıyorum.” dedi.

“Neden?” diye sordu Shmuel.

“Hayır,” dedi Bruno, çabucak başını sallayarak. “Sana inanmadığımı söylemek istemiyorum. Sadece şaşırdığımı söylüyorum, o kadar. Çünkü benim de doğum günüm on beş Nisan ve ben de bin dokuz yüz otuz dörtte doğdum. Aynı gün doğmuşuz.”

Shmuel bunu biraz düşündü. “O zaman sen de dokuz yaşındasın,” dedi.

“Evet, garip değil mi?”

“Çok garip,” dedi Shmuel. “Çünkü tel örgünün bu tarafında düzinelerce Shmuel olabilir ama daha önce benimle aynı doğum gününe sahip kimseyle tanıştığımı sanmıyorum.”

“Biz ikiz gibiyiz,” dedi Bruno.

“Birazcık,” diye katıldı Shmuel.

Bruno birden kendini çok mutlu hissetti. Gözlerinin önünde hayat boyu en iyi üç arkadaşı Kari,

Daniel ve Martin'in hayali belirdi. Berlin'de birlikte ne kadar çok eğlendiklerini hatırladı ve Out-With'de ne kadar yalnız olduğunu fark etti.

"Çok arkadaşın var mı?" diye sordu Bruno, cevap beklerken başını biraz yana eğerek.

"Ah evet," dedi Shmuel. "Öyle sayılır."

Bruno kaşlarını çattı. Shmuel'in hayır demesini umuyordu, bu da onlar için başka bir ortak nokta olurdu. "Yakın arkadaşlar mı?" diye sordu.

"Şey... pek yakın değil," dedi Shmuel. "Ama bizden çok var -bizim yaşımızda çocuklar yani- tel örgünün bu tarafında. Çoğu zaman durmadan kavga ediyoruz. Buraya bu yüzden geliyorum. Tek başıma kalmak için."

"Bu haksızlık," dedi Bruno. "Ben tel örgünün bu tarafında sıkışıp kaldım. Konuşacak, beraber oynayacak kimse yok, oysa senin diğer tarafta düzinelerce arkadaşın var ve muhtemelen her gün, saatlerce oynuyorsunuz. Bu konuyu babamla konuşmam gerekecek."

"Sen nereden geldin?" diye sordu Shmuel, gözlerini kısıp merakla Bruno'ya bakarak.

"Berlin."

"Orası nerede?"

Bruno, cevap vermek için ağzını açtı, ama tam emin olmadığını fark elli. "Almanya'da elbette," dedi, "sen Almanya'dan gelmiyor musun?"

"Hayır, ben Polonyalıyım," dedi Shmuel.

Bruno kaşlarını çattı. "Öyleyse neden Almanca konuşuyorsun?" diye sordu.

"Çünkü sen Almanca merhaba dedin ve ben de o dilde cevap verdim. Sen Polonya dilini biliyor musun?"

"Hayır," dedi Bruno, gergin bir şekilde gülerek. "İki dil konuşan kimseyi tanımıyorum. Özellikle bizim yaşımızda."

"Annem, benim okulumda öğretmen ve bana dilinizi öğretti," diye açıkladı Shmuel. "O Fransızca da konuşuyor. Ayrıca İtalyanca ve İngilizce de konuşuyor. Çok akıllıdır. Ben Fransızca veya İtalyanca konuşmuyorum, ama bana İngilizce öğreteceğini söyledi, çünkü bir gün ihtiyacım olabilirmiş."

"Polonya," dedi Bruno düşünceli bir şekilde, dilinde sözcükleri tartarak. "Almanya kadar iyi değil, değil mi?"

Shmuel kaşlarını çattı. "Neden olmasın?" diye sordu.

"Çünkü Almanya bütün ülkelerin en büyüğü," diye cevap verdi Bruno, babasının, büyükbabasıyla sayısız defa tartıştıklarını duyduğu bir şeyi hatırlayarak. "Biz üstünüz."

Shmuel ona baktı, ama bir şey söylemedi. Bruno, konuyu değiştirme ihtiyacı hissetti; çünkü o sözcükleri söylediği anda ona pek doğruymuş gibi gelmemişti ve Shmuel'in onun nazik olmadığını

düşünmesini istemezdi.

"Polonya nerede?" diye sordu, sessiz geçen kısa bir süreden sonra.

"Şey, Avrupa'da," dedi Shmuel.

Bruno, Bay Liszt ile en son coğrafya dersinde ona öğretilen ülkeleri hatırlamaya çalıştı. "Hiç Danimarka'yı duydun mu?" diye sordu.

"Hayır."

"Sanırım Polonya, Danimarka'da," dedi Bruno. Akıllı görünmeye çalıştıkça kafası daha çok karışmaya başlamıştı. "Çünkü orası millerce uzakta," diye tekrarladı, iddiasını güçlendirmek ister gibi.

Shmuel, bir süre ona baktı ve ağzını iki kez açıp kapattı, sanki sözcüklerini seçiyordu. "Ama Polonya burası," dedi sonunda.

"Öyle mi?" diye sordu Bruno.

"Evet öyle. Ve Danimarka, Polonya ve Almanya'dan oldukça uzakta."

Bruno kaşlarını çattı. Bütün bu ülkeleri duymuştu ama aklında tutmak her zaman zor gelmişti. "Şey, evet," dedi. "Ama hepsi göreceli, değil mi? Yani uzaklık." Bu konuyu kapatabilmeyi umuyordu çünkü tamamen yanıldığını hissetmeye başlamıştı. Bundan sonra coğrafya dersinde daha dikkatli olmaya karar verdi.

"Berlin'i hiç görmedim," dedi Shmuel.

"Ben de buraya gelmeden önce Polonya'yı gördüğümü sanmıyorum," dedi Bruno. Bu doğruydu çünkü görmemişti. "Tabii, burası gerçekten Polonya ise."

"Olduğundan eminim," dedi Shmuel usulca, "çok güzel bir bölgesi değil ama."

"Evet."

"Benim geldiğim yer çok daha güzel."

"Berlin kadar güzel olmadığı kesin," dedi Bruno. "Berlin'de, eğer bodrumu ve tepedeki pencereli küçük odayı da sayarsak beş katlı bir evimiz vardı. Harika sokaklar, dükkânlar ve meyve, sebze tezgâhları ve birçok kafe vardı. Ama gidecek olursan cumartesi akşamüstlerinde oralarda yürümeni tavsiye etmem; çünkü çok fazla insan oluyor ve itilip kakılıyorsun. Her şey değişmeden çok daha güzeldi."

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu Shmuel.

"Şey, eskiden orası çok sessizdi," diye açıkladı Bruno. Hayatın nasıl değiştiği hakkında konuşmaktan hoşlanmıyordu.

"Geceleri yatakta okuyabiliyordum. Fakat bazen oldukça gürültülü ve korkutucu oluyordu. Hava kararmaya başladığında bütün ışıkları söndürmemiz gerekiyordu."

“Benim geldiğim yer Berlin’den çok daha güzel,” dedi Shmuel, Berlin’e hiç gitmemiş olmasına rağmen. “Orada herkes arkadaş canlısı ve ailemiz çok kalabalık, yemekler çok daha iyiydi.”

“Şey, fikir ayrılığına düşmeme konusunda karara varmalıyız,” dedi Bruno, yeni arkadaşıyla kavga etmek islemiyordu.

“Tamam,” dedi Shmuel.

“Keşfetmeyi sever misin?” diye sordu Bruno, bir süre sonra.

“Pek keşif yapmadım,” diye itiraf etti Shmuel.

“Ben büyüyünce kâşif olacağım,” dedi Bruno, başım hızla sallayarak. “Şu anda kâşiflerle ilgili okumaktan başka bir şey yapamıyorum, ama en azından bunun da iyi bir yanı var; kâşif olduğumda onların yaptığı hataları yapmayacağım.”

Shmuel kaşlarını çattı. “Ne tür hatalar?” diye sordu. “Ah, sayısız hatalar...” diye açıkladı Bruno. “Keşfetmekle önemli olan keşfettiğin şeyin bulmaya değer olup olmadığı. Bazı şeyler orada kendi hallerinde duruyor ve keşfedilmeyi bekliyor, Amerika gibi. Bazı şeyleri de keşfetmemek daha iyi, bir dolabın arkasındaki ölü fare gibi.” “Sanırım ben ilk söylediğin kategoridenim,” dedi Shmuel.

“Evet,” diye cevap verdi Bruno. “Sanırım öylesin. Sana bir şey sorabilir miyim?” diye ekledi bir süre sonra. “Evet,” dedi Shmuel.

Bruno biraz düşündü. Soruyu doğru sormak istiyordu: “Neden tel örgülerin o tarafında o kadar çok insan var?” diye sordu. “Ve hepiniz orada ne yapıyorsunuz?”

Bölüm 11

Fury

Birkaç ay önce -baba yeni üniformayı giymeden, herkes ona Kumandan demeye başlamadan, Bruno eve gelip Maria'yı eşyalarını toplarken bulmadan önce- babası eve büyük bir heyecan içinde gelmişti. Bu heyecanlı davranış ona kesinlikle uymuyordu. Anne, Bruno ve Gretel' in oturup kitap okudukları oturma odasına gelmiş, "Perşembe akşamı," diye haber vermişti, "eğer perşembe akşamı için planlarımız varsa iptal etmemiz gerek." "Sen istersen planlarını değiştirebilirsin," demişti anne, "ama ben tiyatroya gitmek için düzenlemeler yaptım..." "Fury'nin benimle konuşmak istediği şeyler var," diyerek sözünü kesmişti baba. Kimse yapamasa da onun, annenin sözünü kesme hakkı vardı. "Bugün öğleden sonra bir telefon aldım. Sadece perşembe akşamı gelebilirmiş ve kendini yemeğe davet etti."

Annenin gözleri fal taşı gibi açılmış, ağzı O şeklini almıştı. Bruno ona bakmış ve merak etmişti, acaba kendisi de bir şeye şaşırdığında böyle mi görünüyordu?

"Ciddi olamazsın!" demişti anne, rengi biraz atarak. "Buraya mı geliyor? Bizim evimize mi?"

Baba başını sallamış, "Saat yedide," demişti. "Yemek için özel bir şey düşünsek iyi olur."

"Hay Allah," demişti anne, yapması gereken her şeyi düşünürken gözlerini yuvalarında ileri geri çevirdi.

"Fürü kim?" diye sormuştu Bruno.

"Yanlış telaffuz ediyorsun," demişti babası, onun için doğrusunu söyleyerek.

"Füry..." Bruno bu kez düzgün söylemeye çalıştı; ama yine başaramamıştı.

"Hayır," demişti baba, "o... neyse, boş ver!"

"İyi de kim o?" diye tekrar sormuştu Bruno.

Baba şaşkınlıkla ona bakmıştı. "Fury'nin kim olduğunu çok iyi biliyorsun," demişti.

"Bilmiyorum," demişti Bruno.

"Bu ülkeyi yönetiyor, salak! Hiç gazete okumuyor musun?" demişti Gretel, ablaların genelde yaptığı gibi hava atarak. İşte onu umutsuz vaka yapan bu tür şeylerdi.

"Kardeşine salak deme lütfen," demişti anne.

"Aptal diyebilir miyim?"

“Söylememeni tercih ederim.”

Gretel, hayal kırıklığına uğramıştı, ama yine de Bruno’ya dil çıkarmıştı.

“Yalnız mı geliyor?” diye sormuştu anne.

“Sormayı unuttum,” demişti baba, “ama sanırım onu yanında getirecektir.”

“Tanrım!..” demişti anne, tekrar ayağa kalkıp perşembeden önce ayarlaması gereken şeyleri kafasında hesaplayarak. Sadece iki gece kalmıştı.

Evin tepeden tırnağa temizlenmesi gerekiyordu; pencereler silinmeli, yemek masası verniklenip cilalanmalı, yiyecekler sipariş edilmeli, hizmetçi ve uşağın üniformaları yıkanıp ütülenmeli, çanak çömlek ve bardaklar pırıl pırıl parlayana kadar ovulmalıydı.

Liste her geçen saniye uzadıkça uzuyor gibi görünse de anne her şeyi zamanında bitirmeyi becermişti; yine de bazıları biraz daha yardımcı olsa gecenin daha başarılı olacağını tekrarlayarak söylenip duruyordu.

Fury’nin gelmesine bir saat kala Bruno ve Gretel aşağıya çağrılmışlardı. Babalarının çalışma odasına, ender davetlerden birini almışlardı. Gretel, beyaz bir elbise ve dize kadar çorap giymişti. Saçları şarap açacağının ucu gibi kıvır kıvırdı. Bruno koyu kahverengi şort, beyaz bir gömlek giymiş, koyu kahverengi kravat takmıştı. Bu olayın şerefine ona yeni ayakkabılar alınmıştı. Ayaklarım sıkıyor olsa da, yürümesini zorlaştırsa da onlarla gurur duyuyordu. Yine de bütün bu hazırlıklar ve güzel kıyafetler ona aşırı geliyordu, çünkü Bruno ve Gretel yemeğe davetli bile değildiler. Yemeklerini bir saat önce yemişlerdi.

“Şimdi çocuklar,” demişti baba, masasının arkasında oturmuş, gözlerini karşısında duran oğlundan kızına ve tekrar diğerine çevirerek, “önümüzde çok önemli bir akşam var, biliyorsunuz, değil mi?” Başlarıyla onaylamışlardı. “Ve bu akşamın iyi geçmesi, kariyerim için çok önemli.”

Tekrar başlarıyla onaylamışlardı.

“Başlamadan önce konulması gereken temel kurallar var.”

Babası temel kurallara inanırdı. Evde ne zaman özel veya önemli bir olay olsa, daha çok kural yaratılırdı. “Birinci kural,” demişti baba, “Fury geldiğinde koridorda sessizce durup onu selamlamayı bekleyeceksiniz. O sizinle konuşana kadar konuşmayacaksınız ve net bir sesle cevap vereceksiniz, her sözcüğü doğru kullanarak. Anlaşıldı mı?”

“Evet baba,” diye mırıldanmıştı Bruno.

“İşle bu kesinlikle istemediğimiz tarzda bir şey,” demişti baba, mırıldanmayı kastederek. “Ağzını açıp bir yetişkin gibi konuş. Son isteyeceğimiz şey ikinizin de çocuk gibi davranması. Eğer Fury sizi görmezden gelirse o zaman siz de bir şey söylemeyeceksiniz, ama böylesine büyük bir liderin hak ettiği saygıyı ve nezaketi göstererek ileriye bakacaksınız.”

“Elbette baba,” demişti Gretel, çok net bir sesle.

“Anneniz ve ben, Fury ile yemekteyken odalarınızda kalacak ve sessiz olacaksınız. Etrafta

koşturmak, tırabzanlardan kaymak yok," bunu söylerken açık bir şekilde Bruno'ya baktı, "ve bizi rahatsız etmek yok. Bu anlaşıldı mı? Kargaşa yaratmanızı istemiyorum."

Bruno ve Gretel başlarını sallamışlar ve baba bu toplantının bitliğini göstermek için ayağa kalkıp, "Öyleyse temel kurallar oluşturuldu," demişti.

Kırk beş dakika sonra kapının zili çalmış ve evde bir heyecan fırtınası patlamıştı. Bruno ve Gretel yan yana, merdivenin başındaki yerlerini almışlar ve anneleri, ellerini heyecanla ovuşturarak yanlarında durmuştu. Babası onlara çabucak bir göz atıp gördüklerinden memnun kalmış gibi başını sallamış ve sonra kapıyı açmıştı.

Dışarıda iki kişi vardı: Oldukça küçük bir adam ve daha uzun boylu bir kadın.

Baba onları selamlayıp içeri davet etmişti. Maria başını her zamankinden bile daha çok öne eğerek paltolarını almıştı. Tanışma faslı başlamıştı. Önce anne ile konuşmuşlardı. Bu, Bruno'ya, konuklara bakıp bütün bu ilgiyi hak edip etmediklerine karar verme fırsatı sağlamıştı.

Fury, babadan çok daha kısaydı ve Bruno'ya göre onun kadar güçlü de değildi. Saçları koyu renkli ve oldukça kısa kesilmişti. Minicik bir bıyığı vardı, o kadar küçüktü ki Bruno, bu zahmete ne gerek vardı, diye merak etti. Belki de tıraş olurken orayı kesmeyi unutmuştu. Ama yanında duran kadın kesinlikle hayatında gördüğü en güzel kadındı. Sarı saçları ve çok kırmızı dudakları vardı. Fury, anneyle konuşurken o dönüp Bruno'ya bakmış ve gülümsemişti; bu, Bruno'nun utançtan kızarmasına neden olmuştu.

"Bunlar çocuklarım, Fury," demişti baba, Bruno ve Gretel bir adım öne çıkarlarken. "Gretel ve Bruno." "Hangisi, hangisi?" demişti Fury. Bu, Bruno dışında herkesi güldürmüştü. Ona göre kimin kim olduğu çok açıktı ve şakaya vuracak bir yanı yoktu.

Fury, elini uzatıp onlarınkini sıkmış, Gretel dikkatli ve çalışılmış bir reverans yapmıştı. Başaramayıp neredeyse düşecek olması Bruno'yu çok keyiflendirmişti.

"Ne sevimli çocuklar," demişti güzel sarışın kadın, "kaç yaşında olduklarını sorabilir miyim?"

"Ben on iki yaşındayım, ama o sadece dokuz," demişti Gretel, kardeşine küçümseyerek bakarken, "ve Fransızca da konuşabiliyorum," diye eklemişti. Bu çok da doğru değildi, okulda sadece birkaç cümle öğrenmişti.

"Evet, ama bunu neden isteyesin ki?" diye sormuştu Fury. Bu defa kimse gülmemiş, bunun yerine ağırlıklarını bir ayaktan diğerine vererek huzursuzca kımıldanmışlardı. Gretel, bir cevap isteyip istemediğini anlamak ister gibi ona bakmıştı.

Konu çabucak halledilmiş ve Bruno'nun gördüğü en kaba konuk olan Fury başka tek bir laf etmeden arkasını dönüp doğruca yemek odasına yürümüş, masanın başına, babanın yerine geçip oturmuştu. Anne ve baba telaşlı bir şekilde onu izlemiş ve anne, Lars'a talimat verip çorbayı ısıtmasını söylemişti.

"Ben de Fransızca konuşabiliyorum," demişti güzel sarışın kadın, eğilip iki çocuğa gülümseyerek. Fury'den anne ve baba kadar korkmuş görünmüyordu. "Fransızca çok güzel bir dil ve öğrenmekle akıllılık ediyorsun." "Eva!" diye bağırmıştı Fury diğer odadan, sanki yavru bir köpeğe yaparmış gibi

parmaklarını şıklatarak. Kadın gözlerini devirip yavaşça kalkmış ve dönmüştü.

“Ayakkabılarını sevdim Bruno, ama sana biraz küçük gibiler,” diye ekleyip gülümsemişti. “Çok sıkıyorlarsa ayağın yara olmadan annene söylemelisin.”

“Biraz sıkıyorlar,” diye itiraf etmişti Bruno. “Genelde saçlarımı lüle yapmam,” demişti Gretel, kardeşinin gördüğü ilgiyi kıskanarak.

“Ama neden?” diye sormuştu kadın. “Böyle çok güzel olmuş.”

“Eva!” diye kükremişti Fury ikinci kez ve kadın onlardan uzaklaşmaya başlamıştı.

“ikinizle de tanışmak harikaydı,” demiş, sonra yemek odasına gidip Fury’nin sol tarafına oturmuştu. Gretel merdivene doğru yürümüş, ama Bruno yerinde çakılı kalmıştı. Tekrar göz göze gelene kadar sarışın kadına bakmıştı. Kadın ona el sallamıştı. Sonra baba, kapıyı kapatırken başı ile işaret etmişti. Bruno bunun, gürültü yapmadan ve özellikle tırabzanlardan kaymadan odasına gitme zamanı olduğunu anlamıştı.

Fury ve Eva en fazla iki saat kalmışlardı ve onlara veda etmek için ne Gretel ne de Bruno aşağıya davet edilmişti. Bruno, yatak odası penceresinden onların gidişini izlemişti. Arabayı bir şoförün kullanması Bruno’yu etkilemişti. Ama Fury, kadın arkadaşına kapıyı açmamıştı. Arabaya binip gazete okumaya başlamıştı. Kadın, annesiyle bir kez daha vedalaşıp harika yemek için teşekkür etmişti.

Ne berbat bir adam, diye düşünmüştü Bruno.

O gece Bruno, anne ve babanın konuşmalarını parça parça duymuştu. Bazı sözcükler veya sözler anahtar deliğinden, babanın çalışma odası kapısının altından sızıp merdiven boşluğundan Bruno’nun yalak odasına çıkıyor, kapısının altından içeri süzülüyordu. Sesleri alışılmamış şekilde yüksekti. Bruno sadece birazını anlayabiliyordu.

“... Berlin’den ayrılmak. Ve öyle bir yer için...” diyordu anne.

“... seçme hakkımız yok, tabii devam etmek istiyorsak...” dedi baba.

“... sanki dünyadaki en doğal şeymiş gibi, ama değil, kesinlikle değil...” dedi anne.

“... ya beni götürüp ... gibi davranırlarsa ne olacak... “ dedi baba.

“... öyle bir yerde yetişmelerini düşünebiliyor musun...” dedi anne.

“... tartışma bitmiştir, bu konuda tek bir sözcük daha duymak istemiyorum...” dedi baba.

Konuşma bilmiş olmalıydı, çünkü anne, babanın çalışma odasından ayrılmıştı. Bruno uykuya dalmıştı. Birkaç gün sonra okuldan eve geldiğinde Maria’yı yatak odasında, bütün eşyalarını çıkarıp dört tahta sandığa yerleştirirken bulmuştu. Arkaya gizlediklerini bile alıyordu ki onlar ona aitti ve kimseyi ilgilendirmezdi. Ve hikâye böyle başlamıştı.

Bölüm 12

Shmuel, Bruno'nun Sorusuna Bir Cevap Düşünüyor

"Tek bildiğim bu," diye başladı Shmuel. "Buraya gelmeden önce babamın, kendi saatlerini yaptığı dükkânın üstünde, küçük bir dairede annem, babam ve kardeşim Josef ile birlikte yaşıyordum. Her sabah saat yedide beraber kahvaltı ederdik, biz okula giderken babam, insanların getirdikleri saatleri onarır ve yeni saatler de yapardı. Onun verdiği çok güzel bir saatim vardı, ama artık yok. Çerçevesi altındı, her gece yatmadan önce kurardım ve böylece zamanı hep doğru gösterirdi."

"Ona ne oldu?" diye sordu Bruno.

"Benden aldılar," dedi Shmuel.

"Kim?"

"Askerler elbette," dedi Shmuel sanki bu, dünyadaki en doğal şeymiş gibi. "Sonra bir gün her şey değişmeye başladı," diye devam etli.

"Okuldan eve geldiğimde annem özel bir kumaştan hepimiz için kol bantları yapıyor, her birinin üstüne de yıldız çiziyordu. Bunun gibi..." Parmağını kullanarak altındaki tozlu zeminde bir şekil çizdi:

"Evden her çıktığımızda, bu bandardan birini takmamız gerektiğini söyledi."

"Babam da bir tane takıyor," dedi Bruno. "Üniformasında. Çok güzel. Parlak kırmızı ve üstünde siyah beyaz bir şekil var." Tel örgünün kendi tarafında parmağını kullanıp tozlu zeminde başka bir şekil çizdi:

"Evet, ama farklılar, öyle değil mi?" dedi Shmuel. "Bana kimse bir kol bandı vermedi," dedi Bruno. "Ama ben hiç takmak istemedim ki," dedi Shmuel. "Fark etmez," dedi Bruno, "Ben bir tane isterdim sanırım. Ama en çok hangisini tercih ederdim, bilmiyorum. Şeninkini mi, yoksa babamınkini mi?"

Shmuel başını sallayıp hikâyesine devam etti. Artık bu tür şeyleri pek düşünmüyordu; çünkü saatçi dükkânının üstündeki eski hayatını düşünmek onu çok üzüyordu.

"Birkaç ay kol bantlarını taktık," dedi. "Sonra işler yine değişti. Bir gün eve geldiğimde annem artık orada yaşayamayacağımızı söyledi."

“Bu benim de başıma geldi!” diye bağırdı Bruno, taşınmaya zorlanan tek çocuk olmadığı için mutlu olmuştu. “Fury yemeğe geldi, sonra birden buraya taşındık.

Ve buradan nefret ediyorum!” diye ekledi yüksek sesle. “Sizin evinize de gelip aynı şeyi mi yaptı?”

“Hayır, ama arlık evimizde yaşayamayacağımızı söylediklerinde Krakov’un, askerlerin büyük bir duvarla ayırdıkları başka bir bölümüne taşındık. Annem, babam, kardeşim ve ben tek bir odada yaşamak zorunda kaldık.”

“Hepiniz mi?” diye sordu Bruno. “Tek bir odada mı?” “Sadece biz değil,” dedi Shmuel. “Orada başka bir aile daha vardı. Anne ve baba hep kavga ediyorlardı. Oğullarından biri benden büyüklü ve yanlış bir şey yapmasam bile bana vuruyordu.”

“Hepiniz tek bir odada yaşamış olamazsınız,” dedi Bruno, başını sallayarak. “Bu çok saçma.”

“Hepimiz,” dedi Shmuel, başını sallayarak, “toplam on bir kişi.”

Bruno tersini söylemek için ağzını tekrar açtı, on bir kişinin aynı odada yaşayabileceğine gerçekten inanmamıştı; ama fikrini değiştirdi.

“Hepimiz o tek odada birkaç ay daha yaşadık,” diye devam elti Shmuel. Küçük bir pencere vardı; ama oradan dışarı bakmayı sevmiyordum. Çünkü duvar görünüyordu ve evimiz duvarın diğer tarafındaydı. Şehrin bu bölümü kötüydü çünkü hep gürültülüydü ve uyumak imkânsızdı. Ve Luka’dan, yanlış bir şey yapmasam bile bana vurduğu için nefret ediyordum.”

“Gretel de bana bazen vuruyor,” dedi Bruno. “O benim ablam,” diye ekledi, “umutsuz vaka. Ama yakında ben daha büyük ve güçlü olacağım, o zaman ona neyin çarptığını anlamayacak.”

“Ve bir gün askerler kocaman kamyonlarla geldiler,” diye devam etti Shmuel, Gretel onu hiç ilgilendirmiyormuş gibiydi. “Herkese evlerden çıkmaları söylendi. Birçok insan ayrılmak istemiyordu, saklanabildikleri her yere saklandılar, ama sanırım, sonunda herkes yakalandı. Kamyonlar bizi bir trene götürdü ve tren...” Bir süre tereddüt edip dudağını ısırdı. Bruno onun ağlamaya başlayacağını hissetti ama nedenini anlayamıyordu.

“Tren berbattı,” dedi Shmuel. “Birincisi vagonlarda çok fazla insan vardı. Soluyacak hava yoktu. Ve berbat kokuyordu.”

“Bunun nedeni hepinizin tek bir trene yığılması,” dedi Bruno, Berlin’den ayrılırken istasyonda gördüğü iki treni hatırlayarak. “Biz buraya gelirken platformun diğer tarafında bir tren daha vardı. Ama sanki kimse onu görmüyordu. Biz ona bindik. Siz de ona binmeliydiniz.”

“Buna izin vermezlerdi sanırım,” dedi Shmuel başını sallayarak. “Vagonumuzdan çıkamıyorduk.”

“Kapılar arka tarafta,” diye açıkladı Bruno.

“Hiç kapı yoktu,” dedi Shmuel.

“Elbette kapı vardı!” dedi Bruno iç çekerek. “Arka tarafta,” diye tekrarladı, “lokanta bölümünü geçince!..”

“Hiçbir kapı yoklu,” diye ısrar etti Shmuel. “Eğer olsaydı hepimiz çıkardık.”

Bruno nefes alırken kendi kendine, “Elbette kapı vardı.” diye mırıldandı; ama yeterince yüksek sesle söylemediğinden Shmuel duyamadı.

“Tren sonunda durduğunda,” diye devam etli Shmuel, “çok soğuk bir yerdeydik ve hepimiz buraya kadar yürümek zorunda kaldık.”

“Bizim bir arabamız vardı!” dedi Bruno, yüksek sesle.

“Ve annemi bizden ayırıp götürdüler. Babam, Josef ve ben şuradaki barakalara konduk, o zamandan beri burada yaşıyoruz.”

Shmuel bu hikâyeyi anlatırken çok üzgün görünüyordu, Bruno bunun nedenini anlayamıyordu. Ona o kadar da korkunç bir şey gibi gelmiyordu. Sonuçta neredeyse aynı şeyler onun da başına gelmişti.

“Orada daha çok çocuk var mı,” diye sordu Bruno.

“Yüzlerce...” dedi Shmuel.

Bruno’nun gözleri fal taşı gibi açıldı. “Yüzlerce mi?..” dedi şaşırmış bir şekilde. “Bu hiç adil değil. Tel örgünün bu tarafında oynayacak kimse yok, tek bir kişi bile.”

“Biz oynamıyoruz,” dedi Shmuel.

“Oynamıyor musunuz? Ama neden?”

“Ne oynayacaktık?” diye sordu, bu düşünce kafasını karıştırmış gibi görünüyordu.

“Şey, bilmiyorum,” dedi Bruno. “Bir sürü şey. Mesela futbol... Veya araştırma. Orada araştırma nasıl? İyi mi?” Shmuel, başını saha dı ve cevap vermedi. Barakalara doğru baktı sonra Bruno’ya döndü. Bir sonraki soruyu sormak istemiyordu ama midesindeki ağrılar onu sormak zorunda bıraktı.

“Yanında yiyecek bir şey yoktur, değil mi?”

“Maalesef hayır,” dedi Bruno. “Yanımda biraz çikolata getirmek niyetindeydim, ancak unuttum.”

“Çikolata,” dedi Shmuel yavaşça, dilini dişlerinin arkasından çıkararak. “Ben sadece bir kez çikolata yedim.” “Sadece bir kez mi? Ben çikolatayı çok severim. Annem, dişlerimi çürüteceğini söylese de yemeden duramam.”

“Hiç ekmeğin yok, değil mi?”

Bruno, başını salladı. “Hiç yok,” dedi. “Yemek saat altı buçuktan önce hazır olmuyor. Siz kaçta yiyorsunuz?” Shmuel omuzlarını silkti ve ayağa kalktı. “Sanırım artık dönsem iyi olacak,” dedi.

“Belki bir akşam bize yemeğe gelebilirsin,” dedi Bruno, yine de bunun çok iyi bir lıkir olduğundan emin değildi.

“Belki,” dedi Shmuel, sesi pek inanmışa benzemiyordu.

“Veya ben size gelebilirim,” dedi Bruno. “Belki gelip arkadaşlarınla tanışabilirim,” diye ekledi

umutla. Bu teklifin Shmuel'den gelmesini umuyordu; ama ondan ses çıkmamıştı.

"Ama sen tel örgünün yanlış tarafındasın," dedi Shmuel.

"Sürünerek alttan geçebilirim," dedi Bruno uzanıp yerdeki teli kaldırarak. Ortada, ahşap telgraf direklerinin arasında, tel örgü kolayca kalkıyordu ve Bruno gibi küçük bir çocuk rahatlıkla geçebilirdi.

Shmuel, onun yaptığını gergin bir şekilde izledi ve geri çekildi. "Artık gitmeliyim," dedi.

"Öyleyse başka bir akşamüstü..." dedi Bruno.

"Burada olmamam gerekiyor. Beni yakalarlarsa başım belaya girer." dedi Shmuel, arkasını dönüp uzaklaştı.

Bruno yeni arkadaşının ne kadar ufak tefek ve sıska olduğunu bir kez daha fark elli. Bu konuda bir şey söylemedi; çünkü boy gibi saçma bir şey yüzünden eleştirilmenin ne kadar tatsız olduğunu çok iyi biliyordu ve Shmuel'e kaba davranmak islemezdi.

"Yarın yine gelirim!" diye bağırdı Bruno, uzaklaşmakla olan çocuğa; fakat Shmuel cevap vermedi. Bruno'yu tek başına bırakarak kampa doğru koşmaya başladı.

Bruno, bir günlük araştırma için bu kadarının yeterli olduğuna karar verdi, eve doğru yola koyuldu. Olanlar konusunda heyecanlıydı ve en çok istediği şey; anneye, babaya, Gretel'e -öyle kıskanacaktı ki hırsından çatlayacaktı- Maria'ya, aşçıya ve Lars'a bugün öğleden sonra yaşadığı macerayı, komik isimli yeni arkadaşım ve onunla aynı doğum gününe sahip olduklarını anlatmaktı. Eve yaklaştıkça, bunun pek de iyi bir fikir olmayabileceğini düşünmeye başladı.

Belki onunla artık arkadaşlık yapmamı istemezler, diye mantık yürüttü, belki oraya gitmeme tamamen engel olurlar. Ön kapıya gelip fırında pişmekte olan dananın kokusunu alınca, hikâyeyi kendine saklamaya, şimdilik kimseye hiçbir şey söylememeye karar vermişti. Kendi sırrı olacaktı bu.

Yani onun ve Shmuel'in...

Bruno, konu anne babalar ve ablalar olunca, bilmedikleri bir şeyin onlara zarar veremeyeceğini düşünüyordu.

Bölüm 13

Şarap Şişesi

Haftalar haftaları izledikçe Bruno bir şeyi iyice anladı: Yakın bir gelecekte Berlin'deki eve gitmeyeceklerdi ve uzun bir süre daha rahat evinin tırabzanlarından kaymayı, arkadaşları Kari, Daniel ve Martin'i görmeyi unutabilirdi.

Her geçen gün biraz daha Out-With'de olmaya alıştı ve yeni hayatı konusunda kendini o kadar mutsuz hissetmekten vazgeçti. Ne de olsa artık yalnız değildi; konuşacak bir arkadaşı vardı. Her öğleden sonra dersler biler bilmez Bruno, tel örgüler boyunca uzun yürüyüşünü yapıyor, eve dönme zamanı gelene kadar yeni arkadaşı Shmuel ile oturup konuşuyordu. Bu, Berlin'i özlediği zamanlar duyduğu sızıyı gideriyordu.

Bir öğleüstü, yanında götürmek için mutfaktaki buzdolabından ceplerini ekmek ve peynirle doldururken Maria içeri girdi ve ne yaptığını görünce durakladı.

"Merhaba," dedi Bruno, olabildiğince doğal görünmeye çalışarak. "Beni korkuttun, geldiğini duymadım."

"Herhalde tekrar yemeyeceksin?" diye sordu Maria gülümseyerek. "Öğle yemeği yedin, değil mi? Hâlâ aç mısın?"

"Birazcık," dedi Bruno. "Yürüyüşe çıkıyorum ve yolda acıkabilirim diye düşündüm."

Maria omuzlanın silkti ve ocağa gitti. Kaynaması için bir tencere su koydu. Yan tarafta Pavel'in akşamüstü geldiğinde soyacağı patatesler ve havuçlar hazırdı. Tam gidecekken Bruno'nun gözü onlara ilişti ve aklına onu bir süredir rahatsız eden bir soru takıldı. Bunu kimseye sormak istememişti; ama şu an, kusursuz zamana Maria da kusursuz kişiydi,

"Maria," dedi, "sana bir soru sorabilir miyim?" Hizmetçi, şaşkın bir şekilde dönüp ona baktı. "Elbette Bay Bruno," dedi.

"Peki bu soruyu sorarsam, kimseye söylememeye söz verir misin?"

Kadın, gözlerini kuşkuyla kıstı ama başını sallayarak kabul etti. "Tamam," dedi, "bilmek istediğin nedir?" "Pavel ile ilgili," dedi Bruno. "Onu tanıyorsun, değil mi? Gelip sebzeleri soyan ve yemekte bize garsonluk yapan adam."

"Ah, evet," dedi Maria gülümseyerek. Bu sorunun daha ciddi bir konuda olmamasından rahatlamış gibiydi. "Pavel'i tanıyorum. Birçok kez konuştuk. Onu neden soruyorsun?"

"Şey," dedi Bruno, ağzından söylememesi gereken bir şey kaçırma olasılığına karşı sözlerini

dikkatle seçerek, "buraya geldikten kısa bir süre sonra meşe ağacında salıncak yaptığımı ve düşüp dizimi yaraladığımı hatırlıyor musun?"

"Evet," dedi Maria, "yine acımıyor, değil mi?" "Hayır, konu bu değil," dedi Bruno. "Yaralandığımda Pavel evdeki tek yetişkindi ve beni buraya getirip yaramı temizledi, yıkadı ve üstüne yeşil bir sıvı sürdü. Biraz yaktı, ama sanırım iyi geldi. Sonra da sardı."

"Eğer biri yaralanırsa herkesin yapacağı şey bu," dedi Maria.

"Biliyorum," diye devam etti çocuk, "ama bana, aslında garson olmadığını söyledi."

Maria'nın yüzü bir an dondu, bir süre bir şey söylemedi. Bunun yerine başka tarafa baktı, başını sallamadan önce dudaklarını yaladı, "Anlıyorum," dedi. "Peki ne olduğunu söyledi?"

"Bir doktor olduğunu söyledi," dedi Bruno. "Bu bana pek doğru gelmedi. O bir doktor değil, değil mi?"

"Evet," dedi Maria başını sallayarak, "evet, o bir doktor değil, garson."

"Biliyordum," dedi Bruno, kendinden emin olduğunu hissederek.

"Öyleyse bana neden yalan söyledi? Bu çok anlamsız." "Pavel artık doktor değil Bruno," dedi Maria usulca.

"Ama başka bir hayatta öyleydi. Buraya gelmeden önceki hayatında."

Bruno, kaşlarını çattı ve bunu düşündü. "Ben anlamıyorum," dedi.

"Pek azımız anlıyor," dedi Maria.

"Ama eğer eskiden doktorsa artık neden değil?" Maria içini çekip kimsenin gelmediğinden emin olmak için pencereden dışarı baktı, sonra sandalyeyi işaret etti. Bruno ile birlikte oturdular.

"Hayatı hakkında Pavel'in bana anlattıklarını sana söylersem," dedi, "kimseye tekrarlamamalısın, anlıyor musun? Yoksa hepimizin başı büyük belaya girer." "Kimseye söylemem," dedi Bruno. Sır duymaya bayılırdı ve neredeyse hiç ağzından kaçırmazdı, tabii tamamen gerekli olduğu durumlar hariç. Ve öyle olunca da yapabileceği bir şey yoktu.

"Tamam," dedi Maria. "Bütün bildiğim şu..."

Bruno, her gün Shmuel ile buluştuğu yere varmakta gecikmişti. Yeni arkadaşı her zamanki gibi bağdaş kurmuş, onu bekliyordu.

"Geciktiğim için özür dilerim," dedi, tel örgüden ekmek ve peynirin birazını uzatarak. Geri kalanını yolda gelirken acıktığını hissedip yemişti.

"Maria ile konuşuyordum."

"Maria kim?" diye sordu Shmuel, başını kaldırmadan, aç kurtlar gibi yiyeceklere saldırarak.

"Bizim hizmetçimiz," diye açıkladı Bruno. "Babam hak ettiğinden fazla para aldığını söylese de

çok iyi biridir. Neyse, bana Pavel'den söz ediyordu, sebzeleri soyup yemekte bize garsonluk yapan adamdan... Sanırım tel örgünün ötesinde, senin tarafında yaşıyor."

Shmuel, bir an başını kaldırıp ona baktı ve yemeğe ara verdi. "Benim tarafımda mı?" diye sordu.

"Evet, onu tanıyor musun? Çok yaşlı, beyaz bir ceketi var ve garsonluk yaparken giyiyor. Herhalde onu görmüşsündür."

"Hayır," dedi Shmuel, başını sallayarak. "Onu tanımıyorum."

"Fakat tanıman gerekir," dedi Bruno alıngan bir şekilde, sanki Shmuel bilerek zorluk çıkarıyormuş gibi. "Bazı yetişkinler kadar uzun boylu değil, gri saçları var ve biraz topallıyor."

"Tel örgünün bu tarafında kaç kişinin yaşadığının farkında olduğunu sanmıyorum," dedi Shmuel. "Burada binlerce kişiyiz."

"Fakat onun adı Pavel," diye ısrar etti Bruno. "Salıncağımdan düştüğümde, mikrop kapmayayım diye yarayı temizledi ve bacağımı sardı. Sana ondan bahsetmek islememin nedeni onun da Polonya'dan gelmiş olması. Senin gibi..."

"Burada çoğumuz Polonya'danız," dedi Shmuel. "Elbette bazıları başka yerlerden, mesela Çekoslovakya'dan ve..."

"Evet, ama bu yüzden yine de onu tanıyabileceğini düşündüm. Buraya gelmeden önce yaşadığı şehirde doktormuş; ama artık doktor olmasına izin vermiyorlarmış, yaralandığımda dizimi temizlediğini baba öğrenseymiş başı büyük derde girermiş."

"Askerler genelde insanların iyileşmelerinden hoşlanmazlar," dedi Shmuel son lokmayı yutarken. "Genelde tam tersi olur."

Shmuel'in ne demek istediğini pek anlamasa da Bruno başını salladı ve gözlerini havaya kaldırdı. Bir süre sonra tellerin ardından ona baktı ve aklını kurcalayan başka bir soruyu sordu;

"Büyüdüğünde ne olmak istediğini biliyor musun?" "Evet," dedi Shmuel. "Bir hayvanat bahçesinde çalışmak istiyorum."

"Hayvanat bahçesi mi?" diye sordu Bruno "Hayvanları severim," dedi Shmuel usulca.

"Ben asker olacağım!" dedi Bruno kararlı bir sesle. "Baba gibi."

"Ben asker olmak istemem," dedi Shmuel.

"Teğmen Koder gibi biri demek istemedim," dedi Bruno çabucak. "Etrafta sanki oranın sahibiymiş gibi dolaşan, ablanla gülüşüp annenle fısıldaşan biri değil. Bence o hiç iyi bir asker değil. Ben baba gibi biri diyorum. İyi askerlerden biri."

"İyi asker diye bir şey yok," dedi Shmuel.

"Elbette var," dedi Bruno.

"Kim?"

"Şey, mesela baba," dedi Bruno. "O yüzden bu kadar etkileyici bir üniforması var ve o yüzden insanlar ona Kumandan deyip ne söylerse yapıyorlar. Çok iyi bir asker olduğundan Fury, onun için iyi şeyler düşünüyor."

"İyi asker diye bir şey yoktur," diye tekrarladı Shmuel.

"Baba dışında," diye tekrarladı Bruno, Shmuel'in ısrar etmeyeceğini umuyordu; çünkü onunla tartışmak islemiyordu. Ne de olsa buradaki, Out-With'deki tek arkadaşıydı. Ama baba da babasıydı ve Bruno birinin onun hakkında kötü bir şey söylemesini doğru bulmuyordu.

İki çocuk da birkaç dakika çok sessiz kaldılar, ikisi de sonradan pişman olacağı bir şey söylemek islemiyordu.

"Buranın nasıl bir yer olduğu hakkında hiçbir fikrin yok," dedi Shmuel sonunda alçak bir sesle. Öyle ki sesi, Bruno'ya zor ulaştı.

"Ablan yok, değil mi?" diye sordu Bruno çabucak, duymamış gibi yaparak, çünkü bu şekilde cevap vermek zorunda kalmıyordu.

"Hayır," dedi Shmuel başını sallayarak.

"Şanslısın," dedi Bruno. "Gretel, sadece on iki yaşında ama her şeyi bildiğini sanıyor. O gerçekten umutsuz vaka. Penceresinden dışarıya bakıyor. Teğmen Kotler'in geldiğini görünce aşağıya, girişe koşuyor ve sanki baştan beri oradaymış gibi davranıyor. Geçen gün onu böyle yaparken yakaladım. Teğmen içeri girdiğinde sıçradı ve şöyle dedi: '*Teğmen Kotler, burada olduğunu bilmiyordum*.' Ama kesinlikle eminim, onu bekliyordu."

Bruno, tüm bunları söylerken Shmuel'e bakmıyordu, ama gözlerini çevirdiğinde arkadaşının her zamankinden daha çok solgunlaştığını fark etli.

"Sorun ne?" diye sordu. "Sanki hasta olacak gibi görünüyorsun."

"Ondan söz etmekten hoşlanmıyorum," dedi Shmuel.

"Kimden?" diye sordu Bruno.

"Teğmen Kotler. Beni korkutuyor."

"Beni de biraz korkuluyor," diye itiraf etli Bruno. "O bir kabadayı. Ayrıca garip kokuyor. Sürdüğü o kolonyadan."

Sonra Shmuel biraz titremeye başladı. Bruno etrafına baktı, sanki havanın soğuk olup olmadığını hissetmek-lense görebilirmiş gibi. "Neyin var?" diye sordu. "Fazla soğuk değil, değil mi? Yanında bir kazak getirmeliydin, biliyorsun. Akşamları daha serin olmaya başladı.

***

O gece Bruno, Teğmen Kotler'in yemeğe geleceğini öğrenince hayal kırıklığına uğradı. Pavel, her zamanki gibi onlar yemek yerken beyaz ceketi ile servis yapıyordu.

Bruno, Pavel'i masanın etrafında dönerken izledi ve ne zaman baksa onun için üzüldü. Garson

olarak giydiği beyaz ceketin, daha önce doktorken giydiği beyaz ceketle aynı olup olmadığını merak ediyordu. Tabakları getirip her birinin önüne koyuyor ve onlar yemeklerini yiyip konuşurlarken, duvara doğru gerileyip kımıldamadan duruyordu. Bakıyor ama hiçbir şey görmüyor gibiydi. Sanki vücudu ayakla uyuyordu da sadece gözleri açıktı.

Ne zaman birinin bir şeye ihtiyacı olsa, Pavel hemen getiriyordu. Bruno ona her baktığında felaketin yaklaştığını biraz daha hissediyordu. Eğer böyle bir şey mümkünse her hafta biraz daha zayıflıyordu ve yanaklarında olması gereken renk neredeyse tamamen çekilmişti. Gözleri yaşlarla dolu gibiydi, gözünü kırptığı anda bunun bir sele dönüşebileceğini düşündü Bruno.

Pavel tabaklarla geldiğinde Bruno, tabaklarının ağırlığı altında ellerinin biraz titrediğini fark elti. Her zamanki yerine çekildiğinde ayakları üstünde sallanıyor gibiydi ve kendini dengelemek için elini duvara dayaması gerekmişti. Anne, çorba istemek için iki kez seslenmek zorunda kaldı. Babanın kadehini doldurmak için yeni bir tane açmadan şarap şişesinin boşalmasını bekledi.

"Bay Liszt şiir ve tiyatro okumamıza izin vermiyor," diye söylendi Bruno, yemekte. Konukları olduğundan, aile resmi giyinmişti. Baba üniformasını, anne gözlerini ortaya çıkartan yeşil elbisesini; Gretel ve Bruno Berlin'de yaşadıkları dönemde kiliseye giderken giydikleri kıyafetleri giymişlerdi. "Ona, en azından haftada bir kez okuyabilir miyiz, diye sordum ama o, eğitiminizden ben sorumlu olduğum sürece olmaz, dedi."

"Eminim kendince nedenleri vardır," dedi baba, kuzu buduna girişirken.

"Sadece tarih ve coğrafya öğrenmemizi istiyor," dedi Bruno. "Ben de tarih ve coğrafyadan nefret etmeye başladım."

"Lütfen nefret deme Bruno," dedi anne.

"Tarihten niye nefret ediyorsun?" diye sordu baba, bir an için çatalını masaya bırakıp oğluna bakarken, çocuk kötü bir alışkanlıkla omuzlarını silkti:

"Çünkü sıkıcı..."

"Sıkıcı mı?" dedi baba. "Benim oğlum tarih dersine sıkıcı mı diyor? Sana şunu söyleyeyim Bruno," diye devam etli, öne eğilip bıçağını çocuğa doğrultarak, "bizi bugün buraya getiren şey tarihtir. Tarih yazmak için olmasa hiçbirimiz bugün burada olmaz, Berlin'deki evde rahatça oturuyor olurduk. Biz burada tarihi düzeltiyoruz."

"Yine de sıkıcı," diye tekrarladı Bruno, onun ne dediğine pek dikkat etmeden.

"Kardeşimi bağışlamalısınız Teğmen Kotler, o çok cahil, küçük bir çocuk," dedi Gretel, bir an için onun koluna dokunarak. Bu da annenin ona bakıp gözlerini kısmasına neden oldu.

"Cahil değilim!" diye bağırdı onun hakaretlerinden bıkan Bruno. "Ablamı bağışlamalısınız Teğmen Kotler," diye ekledi nazikçe, "ama o umutsuz vaka. Onun için yapabileceğimiz fazla bir şey yok. Doktorlar yardım sınırını aştığını söylüyor."

"Kapa çeneni!" dedi kıpkırmızı olan Gretel.

"Sen çeneni kapa," dedi Bruno sırıtarak.

“Çocuklar, lütfen!” dedi anne.

Baba, bıçağını masaya vurdu ve herkes sessizleşti. Bruno ona doğru baktı. Çok kızgın görünmüyordu; ancak tartışmaya daha fazla katlanmayacak gibiydi.

“Ben çocukken tarihten büyük zevk alırdım,” dedi Teğmen Kotler, sessiz geçen bir sürenin ardından. “Babam üniversitede edebiyat profesörü olduğu halde, ben sosyal bilimleri, sanata tercih ettim.”

“Bunu bilmiyordum Kurt,” dedi anne, dönüp bir süre ona bakarak. “Hâlâ ders veriyor mu?”

“Öyle sanıyorum,” dedi Teğmen Kotler. “Tam olarak bilmiyorum.”

“Ama nasıl bilmezsin?” diye sordu anne, kaşlarını çatarak. “Onunla haberleşiyorsun, değil mi?”

Genç teğmen, ağız dolusu kuzu budunu çiğnedi ve bu ona vereceği cevabı düşünme fırsatı sağladı. Konuyu açmış olmaktan pişman gibi Bruno’ya baktı.

“Kurt,” diye tekrarladı anne, “babanla haberleşiyor musun?”

“Her zaman değil,” diye cevap verdi, omuzlarını boş verirmiş gibi silkerek ve dönüp ona bakmadan. “Almanya’dan birkaç yıl önce ayrıldı. Bin dokuz yüz otuz sekizde. Sanırım öyleydi. O zamandan beri görmedim.”

Baba, bir an yemeğe ara verdi. Hafifçe kaşlarını çatarak karşıya. Teğmen Kotler’e baktı, “Nereye gitti?” diye sordu.

“Anlayamadım Sayın Kumandan?” diye sordu Teğmen Kotler, oysa baba çok açık bir sesle konuşmuştu.

“Sana nereye gittiğini sordum,” diye tekrarladı. “Baban, edebiyat profesörü, Almanya’dan ayrılınca nereye gitti?”

Teğmen Kotler’in yüzü biraz kızardı ve konuşurken hafifçe kekeledi:

“Sanı… sanırım şu anda İsviçre’de,” dedi sonunda. “Ondan son haber aldığımda Bern Üniversitesi’nde ders veriyordu.”

“Ah, ama İsviçre çok güzel bir ülke,” dedi anne çabucak. “Oraya hiç gitmedim, itiraf ediyorum; yalnız duyduğum kadarıyla...”

“Baban çok yaşlı olamaz,” dedi baba ve güçlü sesi herkesi susturdu. “Yani senin yaşın... ne? On yedi?.. On sekiz?”

“Yeni on dokuz oldum Kumandan.”

“Sanırım baban da kırklı yaşlardadır, değil mi?” Teğmen Kotler bir şey demedi ve yemeğinden zevk alıyormuş gibi görünmese de yemeye devam etti.

“Vatanda kalmayı seçmemiş olması garip!” dedi baba. “Babam ve ben... pek yakın değiliz,” dedi Teğmen Kotler çabucak ve sanki herkese bir açıklama borçluymuş gibi masanın çevresindekilere

bakarak. “Gerçekten, yıllardır konuşmadık.”

“Nasıl bir neden gösterdiğini sorabilir miyim,” diye devam elti baba, “en büyük zafer anında, en gerekli ihtiyacında, ulusal canlanmada hepimize rol düşmüşken Almanya’dan neden ayrılmış olabilir? Verem miydi?” Teğmen Kotler, kafası karışmış bir şekilde babaya baktı.

“Efendim?”

“İsviçre’ye havası için mi gitti?” diye açıkladı baba. “Yoksa Almanya’dan ayrılmak için belli bir nedeni mi vardı? Bin dokuz yüz otuz sekizde...” diye ekledi bir an sonra.

“Korkarım bilmiyorum. Kumandan,” dedi Teğmen Kotler. “Ona sormanız gerekir.”

“Bunu yapmak oldukça zor, değil mi? Yani o bu kadar uzaktayken. Ama belki öyledir. Belki hastaydı.” Baba yemek için tekrar çatal ve bıçağını almadan önce duraksadı. “Belki de... fikir ayrılıkları vardı.”

“Fikir ayrılıkları mı Sayın Kumandan?”

“Hükümet politikası ile... İnsan bazen bu tür kişilerle ilgili hikâyeler duyuyor. İlginç tipler sanırım. Bazıları rahatsız. Diğerleri hain. Korkaklar da var. Eminim üstlerine babanın görüşlerini bildirmişsindir, öyle değil mi Teğmen Kotler?”

Genç teğmen ağzını açtı, sonra bir şey yemediği halde yutkundu.

“Boş ver,” dedi baba neşeli bir şekilde. “Belki de yemek masası için uygun bir konuşma değildir. Daha sonra derinlemesine tartışabiliriz.”

“Sayın Kumandan,” dedi Teğmen Kotler, huzursuz bir şekilde öne eğilerek, “Sizi temin ederim ki...”

“Yemek masası için uygun bir konuşma değil,” diye tekrarladı baba keskin bir şekilde, onu hemen susturarak. Bruno, atmosferden hem hoşlanıp hem korkarak bakışlarını birinden ötekine çevirdi.

“Ben İsviçre’ye gitmeyi çok islerim,” dedi Gretel, uzun bir sessizlikten sonra.

“Yemeğini ye Gretel,” dedi anne.

“Ama sadece diyordum ki...”

“Yemeğini ye,” diye tekrarladı anne, daha konuşacaktı ama babanın Pavel’e tekrar seslenmesiyle sözü kesildi.

“Bu akşam neyin var senin?” diye sordu baba, Pavel yeni şarap şişesini açtığı sırada. “Dördüncü kez şarap isteyişim bu.”

Bruno, kendisini iyi hissettiğini umarak Pavel’e baktı, neyse ki şişeyi kazasız belasız açtı, babanın kadehini doldurdu. Teğmen Koller’in kadehini doldururken şişe nasıl olduysa elinden kayıp genç adamın kucağına düştü ve içindekiler teğmenin üstüne lıkır lıkır boşaldı.

Sonra olanlar hem beklenmedikti hem de son derece tatsızdı. Teğmen Kotler, Pavel’e çok

öfkelendi ve seyretmeyi içleri götürmese bile hiç kimse -ne Bruno, ne Gretel, ne anne, ne de baba- Pavel'e yapılanları engellemek için araya girmedi. Fakat olay Bruno'nun ağlamasına, Gretel'in renginin solmasına neden oldu.

O gece, Bruno yalağa gittiğinde, yemekte olan her şeyi tekrar düşündü. Salıncağı yaptığı o öğleüstü Pavel' in ona ne kadar iyi davrandığını, dizindeki kanamayı nasıl durdurduğunu ve yeşil sıvıyı nasıl nazikçe sürdüğünü hatırladı. Babanın, genelde adil, nazik ve düşünceli bir adaın olduğu halde, Teğmen Kotler'in Pavel'e bu kadar kızmasına engel olmaması ona haksızlık gibi geldi. Ve eğer Out-With'de bu tür şeyler oluyorsa bir daha kimseyle hiçbir konuda anlaşmazlığa düşmemesi daha iyi olacaktı. Aslında çenesini kapalı tutup hiç sorun yaratmaması en iyisiydi. Bazı insanlar bundan hoşlanmayabilirdi.

Berlin'deki eski hayatı artık çok uzak anılardı ve Kari, Daniel ve Martinin neye benzediklerini neredeyse hatırlamıyordu. Bir tanesinin kızıl saçlı olması dışında...

Bölüm 14

Bruno Son Derece Mantıklı Bir Yalan Söylüyor

Bundan sonraki birkaç hafta. Bay Liszt evden ayrıldıktan sonra, anne akşamüstü uykusunu uyurken evden ayrılıp Shmuel ile buluşmak üzere tel örgü boyunca uzun yürüyüşünü yapmaya devam etti. Shmuel, neredeyse her öğleden sonra yerde bağdaş kurmuş, altındaki toza bakarak onu bekliyordu.

Bir öğleüzeri görüştüklerinde Bruno, Shmuel'in bir gözünün morarmış olduğunu gördü. Bruno, nedenini sordu. Shmuel, başını sallayıp bunun hakkında konuşmak istemediğini söyledi.

Bruno, sadece Berlin'deki okullarda değil, dünyanın her yerinde kabadayılar olduğunu düşündü. Bunu Shmuel'e, onlardan biri yapmış olmalıydı. Arkadaşına yardım etmek istiyordu; ama aklına moralinin düzelmesini sağlayacak bir şey gelmiyordu. Shmuel'in de bir şey olmamış gibi davranmak istediğini anlamıştı.

Bruno, Shmuel'e her gün, tellerin altından geçip beraber oynamayı teklif etti, ama Shmuel her gün hayır dedi. Bu iyi bir fikir değildi.

"Bu tarafa gelmeye neden bu kadar istekli olduğunu anlamıyorum," dedi Shmuel. "Pek hoş bir yer değil" "Sen benim evimde yaşamayı denemedin," dedi Bruno. "Birincisi beş kat değil, sadece üç kal var. Kim bu kadar küçük bir alanda yaşayabilir?" Shmuel'in hikâyesini -Out-With'e gelmeden önce, yanlış bir şey yapmadığı halde ona vuran Luka dahil, lam on bir kişi aynı odada yaşadıklarını- unutmuştu.

Bir gün Bruno, neden onun ve tel örgünün diğer tarafındaki herkesin aynı çizgili pijama ve takkeleri giydiklerini sordu Shmuel'e.

"Buraya geldiğimizde bize bunları verdiler," diye açıkladı Shmuel, "diğer giysilerimizi bizden aldılar." "Ama sabahları uyanınca hiç farklı bir şey giyme isteği duymuyor musun? Gardırobunda elbette başka şeyler de olmalı."

Shmuel, gözlerini kırptı ve bir şey söylemek için ağzını açtı, sonra vazgeçti.

"Ben çizgili şeyler sevmem bile," dedi Bruno, bu çok doğru değildi. Aslında seviyordu ve Shmuel ile arkadaşları bütün gün çizgili pijamalar giyerken kendisinin pantolon, gömlek, kravat ve ona küçük gelen ayakkabılar giymek zorunda olmasından fena halde sıkılmaya başlamıştı.

Birkaç gün sonra, Bruno uyandığında haftalardır ilk kez sağanak yağmur yağıyordu. Gecenin bir yarısı yağmaya başlamıştı ve yağmurun kendisini uyandırmış olabileceğini bile düşündü. Uyansaydı bunu bilirdi. O, sabah kahvaltısını yaparken yağmur devam elti. Yağmur, Bay Liszt ile yaptıkları sabah dersleri boyunca devam etti. Öğle yemeği yerken de devam etti. Ve öğleden sonra bir tarih,

coğrafya dersini daha bitirirlerken de... Bu kötü haberdi; çünkü evden ayrılıp Shmuel ile buluşmaya gidemeyeceği anlamına geliyordu.

O akşamüstü Bruno yatağına uzandı ve bir kitap okumaya başladı, ama dikkatini toplamakta zorlandı. Tam o sırada umutsuz vaka onu görmeye geldi. Bruno'nun odasına pek sık gelmezdi. Boş zamanlarında bebek koleksiyonunu tekrar tekrar düzenlemeyi tercih ediyordu. Ama nedense nemli hava, oyununu oynama isteğini kaçırmıştı ve şu anda tekrar başlamaya cesaret edemiyordu.

"Ne istiyorsun?" diye sordu Bruno.

"Ne güzel bir hoş geldin," dedi Gretel.

"Okuyorum," dedi Bruno.

"Ne okuyorsun?" diye sorunca, cevap vermektense kendi okusun diye kapağı ona doğru çevirdi.

Gretel, dudaklarının arasından bir yuhalama sesi çıkardı ve tükürüğünün bir kısmı Bruno'nun suratına geldi. Şarkı söyler gibi bir sesle, "Sıkıcı," dedi.

"Hiç de sıkıcı değil," dedi Bruno. "Bu bir macera. Kesinlikle bebeklerden daha iyi."

Gretel, onun uzattığı yeme adamadı. "Ne yapıyorsun?" diye tekrarladı Bruno'yu daha da sinir ederek.

"Sana söyledim, okumaya çalışıyorum!" dedi kızgın bir sesle. "Eğer biri okumama izin verirse..."

"Yapacak bir şeyim yok," diye cevap verdi kız. "Yağmurdan nefret ediyorum."

Bruno bunu anlamakta zorlandı. Zaten genelde yaptığı bir şey yoktu. Tersine, kendisininse maceraları ve araştırmaları vardı, yeni bir arkadaş bulmuştu. Gretel, evden neredeyse hiç çıkmazdı. Bu defa sanki evde kalma konusunda seçimi olmadığından sıkılmaya karar vermişti.

Ama yine de öyle anlar vardır ki abla ile kardeş işkence aletlerini bir kenara bırakıp uygar insanlar gibi konuşabilirler. Bruno bunun o anlardan biri olmasına karar verdi.

"Ben de yağmurdan nefret ediyorum," dedi. "Şu anda Shmuel ile olmalıydım. Onu unuttuğumu düşünecek."

Sözcükler kendiliğinden çıkmıştı ağzından ve midesine bir ağrı saplanmış, bunu söylediği için kendisine çok öfkelenmişti.

"Kimle olmalıydın?" diye sordu Gretel.

"Bu da ne?" diye sordu Bruno gözlerini kaçırarak.

"Kimle olman gerekiyordu?" diye tekrar sordu kız.

"Özür dilerim," dedi Bruno, çabuk düşünmeye çalışarak.

"Seni tam olarak duyamadım. Tekrar söyleyebilir misin? *Kimle beraber olman gerektiğim söyledin?*" diye bağırdı, bu defa hata olmaması için öne eğilerek.

“Kimseyle beraber olmam gerektiğini söylemedim.” “Evet söyledin, birinin onu unuttuğunu sanacağını söyledin.”

“Efendim?”

“Bruno!” dedi kız tehditkâr bir sesle.

“Delirdin mi? “ diye sordu, bunu tamamen uydurduğunu düşünmesini sağlamaya çalışıyordu, ama büyükannesi gibi doğal bir oyuncu olmadığından pek inandırıcı değildi. Gretel başını sallayıp parmağını ona doğrulttu:

“Ne dedin Bruno?” diye ısrar etti. “Beraber olman gereken biri olduğunu söyledin, kimdi o? Söyle bana. Burada beraber oynayacak kimse yok, değil mi?”

Bruno, içinde bulunduğu ikilemi düşündü. Bir taraftan ablası ile çok can alıcı ortak bir noktaları vardı: Yetişkin değillerdi. Ona hiç sorma zahmetinde bulunmamış olsa bile, Out-With’de en az kendisi kadar yalnızlık çekme ihtimali vardı. Ne de olsa Berlin’de Hilda, Isobel ve Louise’le oynayabiliyordu. Can sıkıcı kızlar olabilirlerdi ama onun arkadaşıydılar. Burada cansız bebek koleksiyonu dışında kimsesi yoktu. Grelel’in gerçekten ne kadar çılgın olduğunu kim bilebilirdi? Belki de bebeklerin onunla konuştuğunu düşünüyordu.

Ama öle yandan reddedilemez bir gerçek vardı: Shmuel onun arkadaşıydı, Gretel’in değil ve onu paylaşmak istemiyordu. Bunun için yapacak tek bir şey vardı, o da yalan söylemek.

“Yeni bir arkadaşım var,” diye başladı. “Her gün görmeye gittiğim yeni bir arkadaş. Şimdi beni bekliyor. Ama kimseye söyleyemezsin.”

“Neden?”

“Çünkü o hayali bir arkadaş,” dedi Bruno, tıpkı İsviçre’deki babası ile ilgili hikâyede sıkışıp kalınca Teğmen Kotler gibi utangaç görünmek için elinden gelem yaparak. “Her gün beraber oynuyoruz.”

Gretel, ağzını açıp ona baktı, sonra kahkahayla gülmeye başladı. “Hayali bir arkadaş!..” diye çığlık attı. “Hayali arkadaş için biraz büyük değil misin?”

Bruno, hikâyesini daha inandırıcı kılmak için utanmış gibi görünmeye çalıştı. Yatağında kıvrandı. Ablasının gözlerinin içine bakmadı ve bu kesinlikle işe yaradı. O kadar da kötü bir aktör olmadığını düşündü bir an. Yüzünü kızartabilmeyi diledi; ama bunu yapmak zordu. Bu nedenle yıllardan beri başına gelen utanç verici şeyleri düşündü ve bunun işe yarayıp yaramayacağım merak etti.

Banyo kapısını kilitlemeyi unuttuğu günü düşündü, büyükannesi içeri girip onu çıplak görmüştü. Sınıfta elini kaldırıp öğretmene anne dediği ve herkesin ona güldüğü günü hatırladı. Bir grup kızın önünde bisikleti ile özel bir numara yapmaya çalışırken düşüp dizini çizdiği ve ağladığı günü hatırladı.

Onlardan bir tanesi işe yaradı ve yüzü kızarmaya başladı.

“Kendine bir bak,” dedi Gretel, bunu onaylayarak, “kıpkırmızı oldun.”

“Çünkü sana söylemek islemiyordum,” dedi Bruno.

“Hayali bir arkadaş; cidden Bruno, sen umutsuz bir vakasın.” Bruno gülümsedi; çünkü iki şey biliyordu: Birincisi yalanı işe yaramıştı. İkincisi, eğer bir umutsuz vaka varsa bu, Gretel’di, kendisi değil.

“Beni yalnız bırak,” dedi. “Kitabımı okumak istiyorum.”

“Neden uzanıp gözlerini kapatmıyor ve hayali arkadaşının sana okumasına izin vermiyorsun?” dedi Gretel. Kendisinden çok memnundu, çünkü kardeşi üstünde bir koz elde etmişti. Aceleyle harcamaya hiç niyeti yoktu. “Seni zahmetten kurtarır.”

“Belki bütün bebeklerini pencereden alması için göndermeliyim,” dedi.

“Bunu yaparsan başın derde girer,” dedi Gretel ve onun ciddi olduğunun farkındaydı. “Söyle bana Bruno, sen ve bu hayali arkadaşın beraber ne yapıyorsunuz da onu bu kadar özel kılıyor?”

Bruno bunu düşündü. Aslında Shmuel hakkında biraz konuşmak istediğini fark etti, belki de ablasıyla onun varlığı hakkında gerçeği söylemeden konuşmanın bir yoluydu.

“Her şey hakkında konuşuyoruz,” dedi. “Ona Berlin’ deki evimizden, sokaktaki diğer bütün evlerden, meyve ve sebze tezgâhlarından, kafelerden, itilip kakılmak istemiyorsan cumartesileri şehir merkezine gitmemek gerektiğinden ve hayattaki en iyi üç arkadaşım Kari, Daniel ve Martin’den söz ediyorum.”

“Ne kadar ilginç,” dedi Gretel alaylı bir şekilde, Yakın zaman önce doğum günü olmuştu ve on üç yaşına girmişti. Alaycılığın, kültür ve deneyimin en üst noktası olduğunu sanıyordu. “O sana ne anlatıyor?”

“Ailesini, üst katında yaşadıkları saatçi dükkânını, burada tanıdığı insanları, eskiden beraber oynadığı ama veda etmeden ortadan kayboldukları için artık oynayamadığı çocukları anlatıyor.”

“Çok neşeli biri gibi,” dedi Gretel. “Keşke benim hayali arkadaşım olsaydı.”

“Ve dün bana büyükbabasının günlerdir görünmediğini, nerede olduğunu kimsenin bilmediğini, ne zaman onu sorsa babasının ağlamaya başlayıp kendisine sanki öldürecekmiş gibi sımsıkı sarıldığını anlattı.”

Bruno, sözünü bitirdi ve sesinin ne kadar alçaldığını fark elli. Bunlar, Shmuel’in ona anlattığı şeylerdi; ama nedense bunların arkadaşını ne kadar üzmüş olduğunu, ilk duyduğunda anlayamamıştı. Şimdi bunları yüksek sesle tekrarlayınca, araştırma gibi saçma sapan şeylerden konuşmak yerine, arkadaşını neşelendirmeye çalışmadığı için kendini berbat hissetti. *Bunun için yarın özür dileyeceğim*, dedi kendi kendine.

“Eğer babam hayali bir arkadaşla konuştuğunu bilse başın derde girerdi,” dedi Gretel. “Bence buna son vermelisin.”

“Neden,” diye sordu Bruno.

“Çünkü sağlıklı değil,” dedi. “Deliliğin ilk belirtileri.” Bruno başını salladı. “Vazgeçebileceğimi

sanmıyorum," dedi çok uzun bir duraklamadan sonra. "Bunu yapmak istediğimi sanmıyorum."

"Bir şey fark etmez," dedi Gretel, ona her saniye daha da iyi davranıyordu. "Yerinde olsam kendime saklardım."

"Şey," dedi Bruno üzgün görünmeye çalışarak. "Kimseye söylemezsin, değil mi?"

Başını hayır anlamında salladı. "Kendi hayali arkadaşım dışında hiç kimseye söylemem."

Bruno içini çekli. "Senin de bir tane var mı?" diye sordu, onu tel örgünün başka bir yerinde kendi yaşında bir kızla konuştuğunu ve saatlerce küçümseyici davrandığını hayal ederek.

Gretel, "Hayır," diyerek güldü. "On üç yaşındayım, tanrı aşkına! Sen yapabiliyorsun diye ben de çocuk gibi davranamam."

Bunu söyledikten sonra odadan ayrıldı. Bruno, koridorun karşısında bebekleri ile konuştuğunu; arkasını döner dönmez başlarını bu kadar belaya soktukları için onları azarladığını; tekrar düzenlemekten başka çaresi olmadığını ve tüm zamanını onlarla uğraşmaya harcayacağını mı sandıklarını söylediğini duyabiliyordu.

"Bazı insanlar!" dedi, işe koyulmadan önce yüksek sesle.

Bruno, kitabına dönmeye çalıştı ama ilgisini kaybetmişti. Bunun yerine dışarıdaki yağmuru seyretti ve Shmuel, her neredeyse, onu düşünüyor mu, sohbetlerini özlüyor mu, diye merak etti.

Bölüm 15

Yapmamış Olması Gereken Bir Şey

Yağmur haftalarca bir durdu bir yağdı, bir durdu bir yağdı... Bruno ile Shmuel birbirlerini diledikleri kadar göremediler. Buluştuklarında Bruno, arkadaşı için endişelenmeye başladığını fark etti; çünkü her geçen gün daha çok zayıflıyor gibiydi ve yüzü gitgide grileşiyordu. Bazen Shmuel'e vermek için yanında daha fazla ekmek ve peynir getiriyor, arada sırada cebine bir parça çikolatalı pasla bile saklamayı beceriyordu; ama evden iki çocuğun buluştuğu yere yürüyüş oldukça uzundu. Bruno bazen acıktığını hissediyor ve bir ısırık alıyordu, sonra bir ısırık daha... Sonunda yalnızca bir ısırık kalıyordu. Bunu Shmuel'e vermenin yanlış olacağını, çünkü açlığını gidermeyip sadece körükleyeceğini düşünüyordu.

Babanın doğum günü yaklaşıyordu, o özel bir şey istemediğini söylese bile anne, Out-With'de görev yapan bütün subayları çağırdığı bir parti düzenledi. Hazırlıklar çok çaba gerektirdi. Parti için ne zaman plan yapmaya otursa Teğmen Kotler yardıma hazır olarak yanındaydı ve birlikte gereğinden çok daha fazla liste yapar gibilerdi.

Bruno kendi listesini yapmaya karar verdi. Teğmen Kotler'den hoşlanmamak için bulabildiği bütün nedenlerin listesi... Hiç gülmediği gerçeği vardı ve sanki mirasından dışlayacak birini arar gibi görünüyordu.

Bruno ile çok az konuşuyordu. Ona küçük adam, diye hitap ediyordu, bu çok kötüydü. Çünkü annenin belirttiği gibi, kendisi de daha tam anlamıyla olgunlaşmamıştı.

Tabii bir de hep anne ile salonda oluşu, onunla şakalar yapması vardı. Ve anne, Kotler'in şakalarına babanınkilerden daha çok gülüyordu.

Bir defasında Bruno, yatak odasının penceresinden kampı seyrederken bir köpeğin çite yaklaşıp yüksek sesle havladığını gördü. Teğmen Kotler, havlamayı duyduğunda köpeğin olduğu yere yürüdü, onu vurdu. Ayrıca o ne zaman etrafta olsa Gretel'in yaptığı saçmalıklar vardı.

Ve Bruno, Pavel'le ilgili geceyi hâlâ unutmamıştı. Gerçekte doktor olan garsonu ve genç teğmenin ne kadar kızdığını.

Üstelik baba ne zaman bir geceliğine Berlin'e çağırılsa Teğmen hep evde olur, sanki yetki ondaymış gibi davranırdı. Bruno yalağa giderken de, sabah uyandığında da orada olurdu.

Bruno'nun Teğmen Kotler'i sevmemesi için daha pek çok neden vardı. Bunlar aklına ilk gelenlerdi.

Doğum günü partisinden önceki öğleden sonra Bruno, kapısı açık şekilde odasında oturuyordu. Teğmen Kotler'in geldiğini ve sözcükleri seçemese de biriyle konuştuğunu duydu. Kimseden cevap

gelmedi. Birkaç dakika sonra, aşağıya indiği sırada, annesinin yapılacak işler için talimat verdiğini ve Teğmen Kotler'in, "Merak etmeyin, ekmeğinin hangi tarafının yağlandığım iyi bilir o," dediğini, sonra da kötü bir şekilde güldüğünü duydu.

Bruno, elinde babasının verdiği. Define Adası kitabıyla oturma odasına doğru yürürken, bir iki saat kitap okumayı düşünüyordu, ama koridora geldiğinde Teğmen Kotler'e rastladı, o da tam mutfaktan çıkıyordu.

"Selam küçük adam," dedi, her zamanki gibi onunla alay ederek.

"Merhaba," dedi Bruno kaşlarını çatıp.

"Neler yapıyorsun?"

Bruno ona baktı ve ondan hoşlanmamak için yedi neden daha düşünmeye başladı. "Kitabımı okumak için oraya gidiyorum," dedi oturma odasını işaret ederek.

Kotler, tek laf etmeden kitabı Bruno'nun elinden kaptı ve sayfalarını karıştırmaya başladı. "Define Adası," dedi, "ne ile ilgili?"

"Şey, bir ada var," dedi Bruno yavaşça, askerin anlayabileceğinden emin olmak için. "Ve orada bir define var."

"Bunu tahmin edebilirdim," dedi Kotler, sanki Kumandanın değil de kendi oğlu olsa ona yapacağı şeyler varmış gibi bakarak. "Bu konuda bilmediğim bir şey söyle."

"İçinde bir korsan var," dedi Bruno. "Adı Long John Silver ve Jim Hawkins adında bir de çocuk..."

"Bir İngiliz çocuk mu?" diye sordu Kotler.

"Evet," dedi Bruno.

"Ne kötü!" diye homurdandı Kotler.

Bruno ona baktı ve kitabını vermesi ne kadar sürer, diye merak etti. Kitap onu fazla ilgilendirmiyormuş gibiydi; ama Bruno elini uzattığında onu geri çekli.

"Üzgünüm," dedi, tekrar uzatarak ve Bruno uzandığında ikinci kez geri çekti. "Ah, özür dilerim!" diye tekrarladı ve bu defa geri çekemeden Bruno elinden kaptı.

"Ne kadar hızlısın," diye mırıldandı Teğmen Kotler, dişlerinin arasından.

Bruno geçip gitmeye çalıştı, ama her nedense Teğmen Kotler bugün onunla konuşmak istiyor gibiydi.

"Partiye hazırız, değil mi?" diye sordu.

"Evet, ben hazırım," dedi Bruno, son zamanlarda Gretel'le fazla zaman geçiriyordu ve alaycılıktan hoşlanmaya başlamıştı. "Sizin yerinize konuşamam."

“Burada çok insan olacak,” dedi Teğmen Kotler, derin derin nefes alıp sanki Brunoların değil de kendi eviymiş gibi etrafa bakarak. “En iyi şekilde davranacağız, değil mi?”

“Evet, ben öyle davranacağım,” dedi Bruno, “ama sizin adınıza konuşamam.”

“Bu kadar küçük bir adam için söyleyecek çok şeyin var,” dedi Teğmen Kotler.

Bruno, gözlerini kıstı ve daha uzun, daha güçlü ve sekiz yaş daha büyük olmayı diledi. İçinde bir öfke topu patladı, aklından geçenleri tam olarak söyleyebilecek cesareti olmasını diledi. Anne ve baba ona ne yapması gerektiğini söyleyebilirlerdi -bu tamamen mantıklı ve beklenecek bir şeydi- ama bir başkasının ne yapacağını söylemesi bambaşka, diye düşündü. Teğmen gibi havalı bir unvanı olan birinin bile söylemesi kabul edilemezdi.

“Ah Kurt, tatlım, hâlâ buradasın,” dedi anne mutfaktan çıkıp onlara doğru gelirken. “Şu anda biraz boş zamanım var eğer... Ah!” dedi Bruno’nun orada durduğunu fark edince. “Bruno burada ne yapıyorsun?”

“Kitabımı okumak için oturma odasına gidiyordum,” dedi Bruno. “Ya da en azından bunu deniyordum.” “Şimdilik mutfağa git,” dedi annesi. “Teğmen Kotler’ le özel bir şey konuşmam gerekiyor.”

Beraberce oturma odasına geçtiler ve Teğmen Kotler kapıyı Bruno’nun suratına kapattı.

Bruno, kızgınlıktan köpürerek mutfağa gitti ve hayatının en büyük sürpriziyle karşılaştı. Orada masada, tel örgünün diğer tarafından çok uzakta, Shmuel duruyordu. Bruno, gözlerine inanamadı.

“Shmuel!..” dedi. “Burada ne yapıyorsun?”

Shmuel başını kaldırdı. Yüzündeki korku, yeni arkadaşını görünce kocaman bir gülümsemeye dönüştü. “Bruno,” dedi.

“Burada ne yapıyorsun?” diye tekrarladı Bruno, tel örgünün diğer taralında neler olduğunu hâlâ anlamıyor olsa bile, burada bulunmasının doğru olmadığını düşündürecek bir şeyler vardı.

“Beni o getirdi,” dedi Shmuel.

“O mu?” diye sordu Bruno. “Herhalde Teğmen Kotler demek istemiyorsun?”

“Evet o. Burada bana göre bir iş olduğunu söyledi.”

Bruno aşağı baktığında altmış dört küçük kadeh -annenin ilaçlı içkilerini içtiği kadehlerden- gördü, onların yanında bir tas sıcak sabunlu su ve sürüyle kâğıt peçete vardı.

“Tanrı aşkına, ne yapıyorsun?” diye sordu Bruno.

“Bardakları parlatmamı istediler,” dedi Shmuel. “Küçük parmakları olan birine ihtiyaçları olduğunu söylediler.”

Sanki Bruno’nun zaten bildiği bir şeyi kanıtlamak ister gibi, elini gösterdi. Bay Liszi’in bir gün insan anatomisini incelemek için getirdiği çocuk iskeletinin ellerine benzediği Bruno’nun gözünden kaçmadı.

“Daha önce hiç fark etmemiştim,” dedi usulca, inanamayan, neredeyse sadece kendisinin duyabileceği bir sesle.

“Daha önce neyi fark etmemiştin?” diye sordu Shmuel. Buna cevap olarak Bruno elini açtı, orta parmaklan neredeyse birbirine değiyordu. “Ellerimizi...” dedi. “Birbirlerinden çok farklılar. Bak.”

İki çocuk aynı anda baktılar, farkı görmek kolaydı. Bruno yaşına göre küçük görünüyordu. Şişman değildi; ama eli sağlıklı, hayat dolu görünüyordu. Derisinin altında damarlar belli olmuyordu. Parmakları, ölmekte olan ince dallar gibi değildi. Shmuel’in eli çok farklı bir hikâye anlatıyordu.

“Nasıl böyle oldu?” diye sordu.

“Bilmiyorum,” dedi Shmuel, “eskiden seninkiler gibi görünürlerdi, değişliklerini fark etmedim. Tel örgünün benim yaşadığım tarafındaki insanların hepsi artık böyle görünüyor.”

Bruno kaşlarım çattı. Çizgili pijamalı insanları düşündü ve Out-With’de neler olduğunu merak etti. Eğer insanların sağlığını bozuyorsa bunun iyi bir fikir olup olmadığını düşündü. Bunların hiçbiri ona mantıklı gelmiyordu. Shmuel’in ellerine daha fazla bakmak istemediğinden, dönüp buzdolabını açtı, içinde yiyecek bir şeyler araştırdı. Öğle yemeğinden kalına doldurulmuş bir tavuğun yarısı duruyordu. Bruno’nun gözleri ışıldadı. Çünkü adaçayı ve soğanla doldurulmuş soğuk tavuk kadar sevdiği pek az şey vardı. Çekmeceden bir bıçak aldı, kendisine güzel birkaç parça kesti ve üstünü garnitürle kapladı. Sonra arkadaşına doğru döndü.

“Burada olmana çok sevindim,” dedi dolu ağzıyla konuşarak. “Eğer bardakları parlatman gerekmeseydi sana odamı gösterebilirdim.”

“Bana bu sandalyeden kımıldarsam sorun çıkacağını söyledi.”

“Ben ona aldırmazdım,” dedi Bruno, gerçekte olduğundan cesur görünmeye çalışarak. “Burası onun değil, benim evim ve baba olmadığı zaman yetkili benim. *Define Adası*’nı hiç okumamış olduğuna inanabiliyor musun?”

Shmuel, sanki aslında onu dinlemiyormuş gibi başını salladı. Bunun yerine gözleri Bruno’nun mideye indirmekte olduğu tavuk ve garnitüre takılıp kalmıştı. Bir süre sonra Bruno, onun neye baktığını fark etti ve anında kendini suçlu hissetti.

“Özür dilerim Shmuel,” dedi çabucak. “Sana da biraz tavuk vermeliydim. Aç mısın?”

“Bu bana asla sormaman gereken bir soru,” dedi Shmuel. Gretel ile hiç tanışmamış olsa da alaycılık hakkında bir şeyler biliyordu.

“Orada bekle, sana da biraz keseyim,” dedi Bruno ve buzdolabını açıp üç iri dilim daha kesti.

“Hayır, eğer geri gelirse...” dedi Shmuel, başını hızla sallayıp kapıya doğru bakarak.

“Kim geri gelirse? Teğmen Kotler’den mi bahsediyorsun?”

“Benim sadece bardakları temizlemem gerek,” dedi, umutsuzca önündeki sıcak su dolu tasa, sonra da Bruno’nun ona uzattığı tavuk dilimlerine bakarak.

“O aldırmayacaktır,” dedi Bruno, Shmuel’in bu kadar huzursuz olması kafasını karıştırmıştı. “Bu sadece yiyecek.”

“Yapamam,” dedi Shmuel, başını sallayıp sanki ağlayacakmış gibi görünerek. “O geri gelecek. Geleceğini biliyorum,” diye devam etti, sözcükler ağzından çabucak peş peşe dökülüyordu. “Sen teklif ettiğinde onları yemeliydim, artık çok geç, eğer onları alırsam içeri girecek ve...”

“Shmuel al,” dedi Bruno, bir adım alıp tavuk dilimlerini arkadaşının ellerine bırakarak. “Ye şunları. Çay saati için daha çok var. Bunun için endişelenmene gerek yok.”

Çocuk, bir süre ellerindeki yemeğe baktı ve sonra kocaman, minnet dolu, ürkmüş gözlerini Bruno’ya çevirdi. Kapıya doğru bir kez daha baktı ve sonra bir karar vermiş gibi göründü. Birden üç dilimi de ağzına tıktı ve yirmi saniye içinde midesine indirdi.

“Bu kadar çabuk yemene gerek yok,” dedi Bruno. “Kendini hasta edeceksin.”

“Umurumda değil,” dedi Shmuel, hafifçe gülümseyerek. “Teşekkürler Bruno.”

Bruno ona gülümsedi ve tam biraz daha yemek ikram edeceği sırada Teğmen Kotler tekrar mutfakta belirdi.

İki çocuğu konuşurken görünce durdu. Bruno ona baktı ve ortamın gerildiğini hissetti. Başka bir bardağa uzanıp parlatmaya başlayan Shmuel’in omuzlarının çöktüğünü fark etti. Teğmen Kotler, Bruno’yu görmezden gelerek Shmuel’e doğru yürüdü ve gözlerini ona dikti.

“Ne yapıyorsun?” diye bağırdı. “Bardakları parlatmanı söylemedim mi?”

Shmuel, çabucak başını salladı ve bir peçete alıp suya daldırırken titremeye başladı.

“Bu evde konuşma iznin olduğunu kim söyledi?” diye devam etti Kotler. “Bana karşı gelmeye cesaret mi ediyorsun?”

“Hayır efendim,” dedi Shmuel alçak sesle. “Özür dilerim efendim.”

Başını kaldırıp Teğmen Kotler’e baktı. O, kaşlarını çatarak öne doğru eğildi ve çocuğun yüzünü inceledi. “Sen yemek mi yedin?” diye sordu sakin bir sesle, sanki kendisi de buna zor inanıyormuş gibi.

Shmuel başını salladı.

“Sen yemek yemişsin,” diye ısrar etti Teğmen Kotler. “Buzdolabından bir şey mi çaldın?”

Shmuel ağzını açıp kapattı. Tekrar açtı ve sözcükleri bulmaya çalıştı, ama bulamadı. Yardım isteyen gözlerle Bruno’ya baktı.

“Bana cevap ver!” diye bağırdı Teğmen Kotler.

“Hayır, efendim. O verdi bana,” dedi Shmuel, yan tarafa, Bruno’ya bakarken gözleri dolmaya başlamıştı. “O benim arkadaşım,” diye ekledi.

“Neyin?” diye başladı Teğmen Kotler, kafası karışmış bir şekilde Bruno’ya bakarak. Bir an

durakladı. “Ne demek isliyorsun, ne arkadaşı?” diye sordu.

“Bu çocuğu tanıyor musun Bruno?”

Bruno’nun ağzı açıldı ve ‘evet’ demek için ağzını nasıl kullandığını hatırlamaya çalıştı. Şimdiye kadar Shmuel kadar dehşete düşmüş bir kişiyi görmemişti ve durumu düzeltecek doğru şeyleri söylemek istiyordu. Ama bunu yapamadığını fark etti, çünkü en az onun kadar korkuyordu.

“Bu çocuğu tanıyor musun?” diye tekrarladı Kotler daha yüksek bir sesle. “Mahkûmlarla mı konuşuyorsun?” “Ben... ben içeri girdiğimde buradaydı,” dedi Bruno. “Bardakları temizliyordu.”

“Sana sorduğum bu değil,” dedi Kotler. “Onu daha önce gördün mü? Onunla konuştun mu? Neden arkadaşı olduğunu söylüyor?”

Bruno oradan kaçabilmeyi diledi. Teğmen Kotler’den nefret ediyordu. Ama adam ona doğru yaklaşıyordu... Bruno’nun tek düşünebildiği bir akşamüstü ateş edip köpeği öldürüşü, bir gece Pavel’e çok kızıp onu...

“Söyle bana Bruno!” diye bağırdı Kotler, yüzü kıpkırmızı olmuştu. “Sana üçüncü kez sormayacağım.” “Onunla hiç konuşmadım,” dedi Bruno hemen. “Onu daha önce hiç görmedim. Tanımıyorum onu.”

Teğmen Kotler başını salladı ve cevaptan memnun göründü. Başını yavaşça artık ağlamayan Shmuel’e çevirdi. O, sanki ruhunu, küçük bedeninde artık yaşamamaya, oradan kaçıp yelken açmaya, gökyüzüne yükselip çok uzaklara ulaşana kadar bulutlara uçmaya ikna etmek ister gibi yere bakıyordu.

“Bütün bardakları parlatmayı bitireceksin,” dedi Teğmen Kotler, fısıltı gibi bir sesle, öyle sessizdi ki Bruno onu neredeyse duyamıyordu. Sanki bütün öfkesi başka bir şeye dönüşmüştü: Beklenmedik ve korkunç ürkütücü bir şeye. “Ve sonra gelip seni alacağım, kampa geri götüreceğim ve orada çalan çocuklara ne olduğu hakkında seninle konuşacağız. Bu anlaşıldı, değil mi?”

Shmuel başını salladı ve başka bir peçete alıp başka bir bardağı parlatmaya başladı. Bruno, onun parmaklarının titreyişine baktı ve bardakların birini bile kırmaktan çok korktuğunu anladı. Kalbi durdu sanki; ama ne kadar istese de başını çevirip başka yere bakamadı.

“Hadi gel küçük adam,” dedi Teğmen Kotler, Bruno’ ya doğru gelip dostça olmayan bir şekilde kolunu omzuna koyarak, “Sen oturma odasına git, kitabını oku ve bırak işini bitirsin bu küçük...” Pavel’i lastiği bulmaya gönderirken söylediği sözcüğü kullanmıştı.

Bruno başını salladı ve dönüp arkasına bakmadan mutfaktan ayrıldı. Midesinin içi dışına çıkıyordu; bir an hastalanacağını düşündü. Hayatı boyunca hiç bu kadar büyük bir utanç hissetmemişti. Hiç bu kadar vicdansızca davranabileceğini düşünmemişti. Kendinin iyi bir çocuk olduğunu düşünüyordu, ama arkadaşına karşı nasıl bu kadar korkakça davranabildiğini merak etti.

Saatlerce salonda oturdu, dikkatini kitabına veremedi. Akşam geç saatlere. Teğmen Kotler, Shmuel’i geri götürene kadar, mutfağa gitmeye cesaret edemedi.

O günden sonra her öğleüzeri Bruno, tel örgülerdeki ilk tanıştıkları yere gitti; ama Shmuel orada

değildi. Neredeyse bir hafta sonra yaptığı şeyin çok kötü olduğunu ve asla bağışlanmayacağını anlamıştı. Ama yedinci gün Shmuel'in, her zamanki gibi bağdaş kurup oturmuş, yerdeki tozlara bakarak onu beklediğini görünce çok mutlu oldu.

"Shmuel," dedi ona doğru koşup yere oturarak. Rahatlama ve pişmanlıktan neredeyse ağlayacaktı. "Özür dilerim Shmuel. Neden yaptığımı bilmiyorum. Beni bağışlayacağını söyle."

"Sorun değil," dedi Shmuel, başını kaldırıp ona bakarak. Yüzünde pek çok yara bere vardı. Bruno yüzünü buruşturdu ve bir an özrünü unuttu.

"Ne oldu sana?" diye sordu ve sonra cevabı beklemedi. "Bisikletinden mi düştün? Çünkü birkaç yıl önce Berlin'de benim de başıma gelmişti. Fazla hızlı giderken düşmüştüm ve haftalarca her tarafım yara bere ve çürük içindeydi. Acıyor mu?"

"Artık hissetmiyorum," dedi Shmuel.

"Açıyormuş gibi görünüyor."

"Artık hiçbir şey hissetmiyorum," dedi Shmuel. "Şey, geçen hafta için özür dilerim," dedi Bruno. "O Teğmen Kotler'den nefret ediyorum. Yetkili olduğunu sanıyor ama değil." Bir an tereddüt etti, asıl konudan ayrılmak istemiyordu. Bir kez daha ve içtenlikle söylemesi gerekliğini hissetmişti. "Çok üzgünüm Shmuel," dedi net bir sesle. "Ona doğruyu söylemediğime inanamıyorum. Daha önce hiçbir arkadaşımı bu şekilde yüzüstü bırakmamıştım. Shmuel, kendimden utanıyorum." Bunları söylediğinde, Shmuel başını salladı ve gülümsedi. Bruno bağışlandığını anlamıştı. Sonra Shmuel, daha önce hiç yapmadığı bir şey yaptı. Ona her yemek getirdiğinde Bruno'nun yaptığı gibi, tel örgünün altını kaldırdı; ama bu sefer elini uzatıp orada tuttu. Bruno aynısını yapana kadar bekledi. İki çocuk el sıkışıp gülümsediler.

İlk kez birbirlerine dokunuyorlardı.

Bölüm 16

Saç Kesimi

Bruno eve gelip Maria'yı eşyalarını toplarken bulduğundan beri, hemen hemen bir yıl geçmiş ve Berlin'deki hayatının tüm anıları neredeyse yok olmuştu. Düşündüğünde, Kari ve Martin'in hayat boyu en iyi üç arkadaşından ikisi olduklarını hatırlayabiliyordu; ama ne kadar denerse denesin üçüncünün kim olduğu aklına gelmiyordu. Sonra Out-With'den ayrılıp iki gün için eski evine dönmesini gerektiren bir şey oldu: Büyükanne ölmüştü ve aile cenaze için Berlin'e gidecekti.

Oraya gittiklerinde Bruno, ayrıldığı zamanki kadar küçük olmadığını fark elli; çünkü eskiden göremediği şeylerin üstünü görebiliyordu. Eski evlerinde kaldıklarında çalı odasındaki pencereden parmak uçlarında yükselmeden Berlin'i boydan boya seyredebilmişti.

Bruno, büyükannesini Berlin'den ayrıldığından beri görememişti, ama onu her gün düşünmüştü. En çok hatırladığı şeyler; büyükannesi, o ve Gretel'in Noel ve yılbaşlarında sergiledikleri gösteriler ve onun her role uygun olarak tasarladığı kostümlerdi. Bunu bir daha asla yapamayacaklarını düşündüğünde gerçekten çok üzgün olduğunu hissetti.

Berlin'de geçirilen iki gün çok üzücüydü. Cenazede Bruno, Gretel, baba, anne ve büyükbaba en ön sırada oturuyorlardı. Baba; kolalı, ütülü ve madalyalarla süslü olan en etkileyici üniformasını giymişti. Baba çok üzgün, demişti anne Bruno'ya, çünkü baba ve büyükanne kavga etmişler ve ölmeden önce barışmamışlardı.

Kiliseye pek çok çelenk gelmişti ve baba, Fury bir çelenk gönderdiği için gururlanmıştı. Ama anne duyduğunda, büyükanne bilse mezarında ters dönerdi, dedi.

Bruno, Out-With'e döndüklerinde kendini mutlu hissetmişti. Buradaki ev, yuvaları olmuştu. Artık endişelenmeyi de bırakmıştı. Evin beş yerine üç kat oluşu, askerlerin sanki kendi evleriymiş gibi gelip gitmeleri artık onu rahatsız etmiyordu. Her şeyin o kadar da kötü olmadığına karar vermişti. Özellikle Shmuel ile tanıştığından beri. Mutluluk duyması gereken birçok şey olduğunu biliyordu. Mesela anne ve babanın artık hep mutlu görünüyor olmaları ve annenin artık çok fazla akşamüstü uykusuna ve ilaçlı içkiye ihtiyacı olmaması gibi. Ve Gretel -annenin sözcükleriyle- bir dönem atlatıyordu, en iyisi onun yoluna çıkmamaktı.

Ayrıca Teğmen Kotler'in Out-With'den uzağa tayin edilmesi ve arlık Bruno'yu sürekli kızdırıp huzursuz edemeyeceği gerçeği vardı. Gidişi ani olmuştu ve bu konuda anne ile baba geç saatlerde çok kavga etmişlerdi, ama gitmişti. Bu kesindi ve geri gelmeyecekti. Gretel'i teselli etmek mümkün değildi. Bruno'nun mutlu olacağı başka bir neden daha vardı; artık kimse ona küçük adam demiyordu.

Ama en önemlisi Shmuel adında bir arkadaşı olmasıydı.

Her öğleden sonra tel örgüler boyunca yürümekten zevk alıyordu. Arkadaşının o günlerde çok daha mutlu gibi görünmesine ve gözlerinin eskisi kadar çukura kaçmış olmayışına seviniyordu, ama vücudu yine inanılmayacak derecede sıska, yüzü tatsız bir griydi.

Bir gün, her zamanki yerlerinde otururken Bruno, "Yaşadığım en garip arkadaşlık bu," dedi.

"Neden?" diye sordu Shmuel.

"Çünkü şimdiye kadar arkadaş olduğum bütün çocuklarla oynayabildim," diye cevap verdi. "Seninle hiç oynamıyoruz. Tek yapabildiğimiz burada oturup konuşmak."

"Burada oturup konuşmayı seviyorum," dedi Shmuel.

"Elbette ben de seviyorum," dedi Bruno. "Ama ara sıra daha heyecanlı bir şeyler yapamamamız yazık. Belki biraz araştırma veya futbol maçı. Bütün bu tel örgüler olmadan birbirimizi göremedik bile."

Bruno, sık sık bu tür yorumlar yapıyordu; çünkü birkaç ay önce Shmuel ile arkadaşlığını inkâr ettiği olay hiç olmamış gibi davranmak istiyordu. Ama bu hâlâ aklını kurcalıyor, kendini kötü hissediyordu. Ama iyi yürekli Shmuel tamamen unutmuş gibiydi.

"Belki bir gün yaparız," dedi Shmuel, "eğer bizi buradan çıkarırlarsa..."

Zaman geçtikçe Bruno, tel örgünün iki taralını ve özellikle oraya neden çekildiğini daha çok düşünmeye başladı. Bu konuyu anne ve babayla konuşmayı düşündü, ama onların kızacaklarından veya Shmuel'le ailesi hakkında tatsız şeyler söyleyeceklerinden çekindi. Bunun yerine sıra dışı bir şey yaptı. Umutsuz vaka ile konuşmaya karar verdi.

Gretel'in odası oraya son girdiğinden beri oldukça değişmişti; ilk olarak görünürde tek bir bebek bile yoktu. Yaklaşık bir ay önce bir akşamüstü. Teğmen Kotler' in Out-With'den ayrıldığı zamanlarda, Gretel artık bebeklerden hoşlanmadığına karar vermişti ve onları dört büyük torbaya doldurup atmıştı.

Onların yerine babanın ona verdiği Avrupa haritalarını asmış, üstlerine küçük raptiyeler koymuştu. Sürekli günlük gazeteleri okuyup raptiyeleri ilerletiyordu. Bruno, ablasının çıldırmakta olduğunu düşündü. Ama yine de Bruno'yu eskisi kadar kızdırmıyor, ona zorbalık yapmıyordu. Bu yüzden onunla konuşmakta sakınca olmadığını düşündü.

Kapısına vurarak nazikçe, "Merhaba," dedi; çünkü doğruca içeriye girerse kızacağını biliyordu.

"Ne istiyorsun?" diye sordu Gretel, masasında oturmuş saçı ile uğraşıyordu.

"Hiçbir şey..." dedi Bruno.

"Öyleyse git."

Bruno başını salladı, yine de içeri girdi ve yatağın kenarına oturdu. Gretel, onu yan gözle izlediyse de bir şey söylemedi.

"Gretel," dedi sonunda, "sana bir şey sorabilir miyim?"

“Eğer çabuk olursan...”

“Burada, Out-With’deki her şey...” diye başladı, ama kız hemen onun sözünü kesti:

“Buranın adı Out-With değil Bruno,” dedi kızgın bir şekilde, sanki dünya tarihinde bir insanın yaptığı en büyük hala buymuş gibi. “Neden düzgün telaffuz etmiyorsun?”

“Buranın adı Out-With,” diye itiraz elli Bruno.

“Hayır, değil,” diye ısrar elti, kampın adını onun için doğru telaffuz ederek.

Bruno kaşlarını çattı ve aynı zamanda omuzlarını silkti. “Ama ben de öyle söyledim,” dedi.

“Hayır, söylemedin! Her neyse seninle tartışmayacağım,” dedi Gretel, sabrını şimdiden kaybetmişti, zaten pek sabırlı biri değildi.

“Nedir? Ne öğrenmek istiyorsun?”

“Tel örgüleri bilmek istiyorum,” dedi katı bir şekilde. Başlamak için bunun en önemli şey olduğuna karar vermişti. “Neden orada olduğunu öğrenmek isliyorum.”

Gretel, sandalyesinde döndü ve ona merakla baktı. “Yani bilmiyor musun?”

“Hayır,” dedi Bruno. “Neden o tarafa geçmemize izin verilmediğini anlamıyorum. Ne yanlışımız var ki, oraya gidip oynayamıyoruz?”

Gretel ona baktı ve aniden gülmeye başladı, ama Bruno’nun ciddi olduğunu görünce durdu.

“Bruno,” dedi çocuksu bir sesle, sanki bu dünyadaki en açık şeymiş gibi. “Tel örgü bizim oraya geçmemizi engellemek için değil, onların bu tarafa geçmelerini engellemek için...”

Bruno düşündü ama bu onun için hiçbir şeyi netleştirmemişti.

“Ama neden?” diye sordu.

“Çünkü onların bir arada tutulmaları gerekiyor,” diye açıkladı Gretel.

“Yani aileleriyle mi?”

“Şey, evet aileleriyle. Ama kendi türleriyle de.”

“Ne demek, kendi türleriyle?”

Gretel, derin bir nefes aldı ve başını salladı. “Diğer Yahudilerle Bruno. Bunu bilmiyor muydun? Bu yüzden bir arada tutulmaları gerekiyor. Bizimle karışamazlar.” “Yahudiler,” dedi Bruno, sözcüğü deneyerek. Kulağa gelişini sevmişti.

“Yahudiler,” diye tekrarladı. “Tel örgünün o tarafındaki herkes Yahudi.”

“Evet, bu doğru,” dedi Gretel.

“Biz Yahudi miyiz?”

Gretel, sanki suratına tokat yemiş gibi ağzını kocaman açtı: "Hayır Bruno," dedi. "Hayır, kesinlikle değiliz! Ve böyle bir şeyi asla söylememelisin."

"Ama neden? O zaman biz neyiz?"

"Biz..." diye başladı Gretel, ama sonra durup bunu düşünmesi gerekti.

"Biz..." diye tekrarladı, ama sorunun cevabının tam olarak ne olduğundan emin değildi. "Şey... biz Yahudi değiliz," dedi sonunda.

"Olmadığımızı biliyorum," dedi Bruno kızgın bir şekilde. "Sana soruyorum; eğer Yahudi değilsek neyiz biz?" "Karşılıyız," dedi Gretel, hızla cevap verip cevabından memnun gibi konuşarak. "Evet, işte biz karşıtıyız." "Tamam," dedi Bruno, sonunda kafasında çözdüğü için mutlu olarak.

"Karşıtlar tel örgünün bu tarafında yaşıyor ve Yahudiler diğer tarafında."

"Bu doğru Bruno."

"Yahudiler karşıtlardan hoşlanmıyor mu?"

"Hayır, bizler onlardan hoşlanmıyoruz, aptal!" Bruno kaşlarını çattı. Gretel, ona aptal dememesi için defalarca uyarılmıştı, ama o yine de söylemekte ısrar ediyordu.

"Onlardan neden hoşlanmıyoruz?" diye sordu. "Yahudi oldukları için," dedi Gretel.

"Anlıyorum," dedi, "ve Yahudilerle karşıtlar anlaşamıyorlar."

"Hayır Bruno," dedi Gretel, ama yavaşça söyledi; çünkü saçlarında sıra dışı bir şey keşfetmişti ve dikkatle inceliyordu.

"Peki, biri onları bir araya getirip..."

Gretel'in delice çığlığı Bruno'nun sözünü yarıda kesti. Bu çığlık anneyi akşamüstü uykusundan uyandırdı. Çocuklarından hangisinin diğerini öldürdüğünü görmek için koşarak yatak odasından fırlamasına neden oldu.

Saçları ile denemeler yaparken Gretel küçük bir yumurta bulmuştu. Bir toplu iğnenin başından büyük değildi. Anneye gösterdi, o da saçlarını ayırıp aralarına baktı. Sonra hızla Bruno'ya yürüdü ve ona da aynı şekilde baktı.

"Ah, inanmıyorum!" dedi anne kızgınlıkla. "Böyle bir yerde böyle bir şeyin olacağını biliyordum."

Gretel ve Bruno'nun saçlarında bit olduğu anlaşılmıştı. Gretel, berbat kokan özel bir şampuanla tedavi edilmek zorunda kaldı, bitlikten sonra saatlerce odasında oturup hıçkırarak ağladı.

Bruno'da şampuan kullandı; ama sonra baba, en iyisinin tazelenmek olduğuna karar verdi. Eline usturayı alıp Bruno'nun saçlarını kökünden kazıdı.

Bu, Bruno'nun ağlamasına neden oldu. Tıraş uzun sürmedi. Saçlarının havada uçuşarak yere düşüp ayaklarının çevresinde toplanmasından nefret ediyordu. Baba bunun gerekli olduğunu söyledi.

Sonra Bruno, banyo aynasında kendine baktı, kendini hasta gibi hissetti. Şimdi bütün kafası şekilsiz görünüyordu ve keldi. Gözleri, başına göre fazla büyük duruyordu. Neredeyse kendi görüntüsünden korkmuştu.

"Endişelenme," dedi babası, "yeniden uzayacak. Sadece birkaç hafta sürer."

"Buradaki pislik buna neden oldu," dedi annesi. "Keşke bazı insanlar buranın bizi nasıl etkilediğini görebilse."

Bruno kendini aynada görünce şimdi Shmuel'e ne kadar benzediğini düşünmeden edemedi. Tel örgülerin diğer tarafındaki herkesle bil olduğu için mi kafalarının kazındığını merak elli.

Ertesi gün buluştuklarında Shmuel, Bruno'nun görünüşüne gülmeye başladı. Zaten kaybolmakta olan Bruno'nun özgüveni bununla daha da sarsıldı.

"Artık senin gibi görünüyorum," dedi Bruno üzgün bir şekilde. Sanki bunu kabullenmek korkunç bir şeymiş gibi. "Ama daha şişman," diye itiraf elli.

Bölüm 17

Annenin İsteği Oluyor

Sonraki birkaç hafta boyunca annenin Out-With deki hayattan duyduğu mutsuzluk giderek artıyor gibi görünüyordu. Bruno, bunun nedenini çok iyi anlıyordu, ne de olsa ilk geldiklerinde o da buradan nefret etmişti. Eve hiç benzememesi ve hayattaki en iyi üç arkadaşının eksikliği nedeniyle... Ama zamanla Kari, Martin veya Daniel'den daha önemli hale gelmiş olan Shmuel sayesinde, kendisi için durum değişmişti. Tabii annenin bir Shmuel'i yoktu. Konuşacak kimsesi yoktu. Birazcık arkadaşlık kurabildiği tek kişi de -genç Teğmen Kotler-başka bir yere tayin olmuştu.

Anahtar deliklerinden ve şöminelerden gizlice dinleyen çocuklardan olmamaya çalışsa da bir akşamüstü babanın çalışma odasının önünden geçiyordu Bruno ve anne ile baba, içeride heyecanlı bir şekilde konuşuyorlardı. Dinlemek istemedi önce; ama oldukça yüksek sesle konuşuyorlardı, duymamak elinde değildi.

"Korkunç!.." diyordu anne. "Kesinlikle korkunç! Artık dayanamıyorum."

"Başka seçeneğimiz yok," diyordu baba. "Bu bizim görevimiz ve..."

"Hayır, bu senin görevin," dedi anne, ''senin görevin, bizim değil! Sen kalmak istersen kal."

"İnsanlar ne düşünecek," diye sordu baba, "senin ve çocukların Berlin'e bensiz dönmenize izin verirsem? Buradaki işe bağlılığım hakkında sorular sorarlar."

"İş mi!.." diye bağırdı anne. "Buna iş mi diyorsun?.." Bruno daha fazla duyamadı; çünkü sesler kapıya yaklaşıyordu ve anne ilaçlı içkisinden içmek için lıer an dışarı fırlayabilirdi. O da hemen yukarı koştu. Yine de Berlin'e dönme şansları olduğunu anlayacak kadarını duymuştu ve şaşkınlıkla, bu konuda ne hissedeceğini bilmediğini fark etti.

İçinde bir şeyler, oradaki hayatını sevdiğini hatırlıyordu; ama o zamandan beri çok şey değişmiş olmalıydı. Kari ve isimlerini hatırlayamadığı diğer iki en iyi arkadaşı muhtemelen onu şimdiye kadar unutmuşlardı. Büyükanne ölmüştü ve büyükbabadan neredeyse hiç haber atamıyorlardı.

Baba onun bunadığını söylemişti.

Öte yandan Out-With'deki hayata alışmıştı. Bay Liszt'e aldırmıyordu, Maria ile Berlin'de olduğundan çok daha yakınlaşmıştı. Gretel, hâlâ bir dönem atlatıyordu ve onun yolundan uzak duruyordu; ayrıca artık o kadar da umutsuz vaka değildi. Öğleden sonraları Shmuel ile yaptığı konuşmalar, içini mutlulukla dolduruyordu.

Bruno, ne hissedeceğini bilmiyordu ve her ne olursa olsun yakınmadan kabul etmeye karar verdi.

Birkaç hafta boyunca hiçbir şey değişmedi, normal hayat devam etti. Baba, zamanının çoğunu çalışma odasında veya tel örgülerin diğer taralında geçirdi. Anne, gündüzleri çok sessizdi ve çok daha fazla akşamüstü uykusuna yatıyordu. Bazen akşamüstü bile değil, tam öğle yemeği öncesinde... Bruno onun sağlığından endişeliydi; çünkü ilaçlı içkiye bu kadar çok ihtiyacı olan kimseyi tanımamıştı. Gretel odasında kalıyor, duvarlara astığı haritalara yoğunlaşıyor, saatlerce gazeteleri okuduktan sonra da raptiyelerin yerlerini değiştiriyordu. Bay Liszt bunu yaptığı için ondan çok memnundu.

Bruno, her zaman kendisinden isteneni yapıyor, hiç sorun yaratmıyor, kimsenin bilmediği gizli bir arkadaşa sahip olmanın tadını çıkarıyordu.

Bir gün baba, Gretel ve Bruno'yu çalışma odasına çağırdı, onlara yapılacak değişiklikleri anlattı.

"Olurun çocuklar," dedi iki geniş deri koltuğu göstererek. Ara sıra babanın ofisini ziyaret ettiklerinde kirli elleri yüzünden onlara oturmamaları söylenmişti. Baba, masasının arkasına geçti. "Birkaç değişiklik yapmaya karar verdik," diye devam etti, konuşurken üzgün görünüyordu. "Söyleyin bana. Burada mutlu musunuz?

"Evet baba, elbette..." dedi Gretel.

"Elbette baba..." dedi Bruno.

"Berlin'i hiç özlemiyor musunuz?"

Çocuklar bir an durakladılar ve ikisinden hangisinin bir cevap vereceğini merak ederek birbirlerine baktılar. "Ben çok özlüyorum," dedi Gretel sonunda. "Tekrar arkadaşlarımın olmasına hayır demezdim."

Bruno, sırrını düşünerek gülümsedi.

"Arkadaşlar," dedi baba, başını sallayarak. "Evet, bunu çok sık düşündüm. Bazı zamanlar yalnızlık çekmiş olmalısınız."

"Çok yalnızdık," dedi Gretel, kararlı bir sesle.

"Ya sen Bruno?" diye sordu baba şimdi ona bakarak. "Arkadaşlarını özlüyor musun?"

"Şey... evet," dedi, cevabını dikkatlice düşünerek. "Ama sanının nereye gidersem gideyim binlerini özlerim." Bu, Shmuel'den dolaylı şekilde söz etmekti, bundan daha açık olmasını istemedi.

"Fakat Berlin'e dönmek ister miydiniz?" diye sordu baba. "Eğer böyle bir fırsat olsaydı..."

"Hepimiz beraber mi?" diye sordu Bruno.

Baba, derin bir nefes alıp başını salladı: "Anne, Gretel ve sen. Berlin'deki eski evimize döneceksiniz. Bu hoşuna gider mi?"

Bruno bunu düşündü. "Eğer sen olmayacaksan, hoşuma gitmezdi." dedi, çünkü gerçek buydu.

"Yani burada benimle kalmayı mı tercih edersin?" "Dördümüzün bir arada kalmasını tercih ederim," dedi, gönülsüzce Gretel'i de katarak, "ister Berlin'de ister Out-With'de olsun."

“Ah, Bruno,” dedi Gretel, bezmiş bir sesle, ama nedeninden emin değildi. Dönüş planlarını mahvettiği için mi, yoksa yeni evlerinin adını hâlâ -Gretel’e göre- yanlış telaffuz etmeyi sürdürdüğü için mi...

“Korkarım şimdilik bu imkânsız,” dedi baba. “Fury şu an için beni görevimden almayacak. Öte yandan anneniz üçünüzün eski eve dönüp evi tekrar açmanızın zamanı olduğunu düşünüyor. Ve ben de düşününce...” Bir an durakladı ve solundaki pencereden dışarıya baktı, tel örgülerin diğer tarafındaki kampa bakan pencereye. “Ben de düşününce belki de haklıdır diyorum. Belki de burası çocuklara göre bir yer değil.”

“Burada yüzlerce çocuk var,” dedi Bruno, ağzından çıkmadan önce ne söylediğini düşünmeden. “Sadece tel örgülerin diğer taralındalar.”

Yorumunu bir sessizlik izledi, ama sadece kimsenin konuşmadığında oluşan normal bir sessizlik değildi. Çok gürültülü bir sessizlik gibiydi. Baba ve Gretel gözlerini ona diktiler. O, şaşkınlıkla gözlerini kırpıştırdı.

“Orada yüzlerce çocuk var demekle ne kastediyorsun?” diye sordu baba. “Orada olanlar hakkında ne biliyorsun?”

Bruno konuşmak için ağzını açtı; ama daha fazla bir şey söylerse başının derde gireceğini düşündü. “Onları odamın penceresinden görebiliyorum,” dedi sonunda. “Elbette çok uzaktalar, ama yüzlerce varmış gibi görünüyorlar. Hepsi çizgili pijamalar giyiyorlar.”

“Çizgili pijamalar... evet,” dedi baba, başını sallayarak. “Demek onları izliyorsun?”

“Şey... Onları gördüm,” dedi Bruno. “Bunun aynı şey olduğundan emin değilim.”

Baba gülümsedi. “Çok iyi Bruno,” dedi, “haklısın, tam olarak aynı şey değil.” Tekrar tereddüt elli ve sanki son bir karar vermiş gibi başını salladı. “Evet, o haklı,” dedi yüksek sesle konuşarak; ama Bruno ve Grelel’e bakmadan. “Kesinlikle haklı. Zaten burada fazla bile kaldınız. Eve gitme zamanınız geldi.”

Böylece karar verilmişti. Evin temizlenmesi, camların silinmesi, tırabzanların cilalanması, çarşafların ütülenmesi, yatakların yapılması için haber gönderilmişti. Ve baba; anne, Gretel ve Bruno’nun hafta içi Berlin’e döneceklerini ilan etmişti.

Bruno, bunun için sandığı kadar sabırsızlanmadığını fark etli. Shmuel’e bu haberi vermek zorunda olması onu kahrediyordu.

Bölüm 18

Son Macerayı Düşünmek

Babanın, yakında Berlin'e dönecekleri haberini vermesinden sonraki gün, Shmuel her zamankinin aksine tel örgüye gelmedi. Ondan sonraki gün de görünmedi. Bruno üçüncü gün geldiğinde de yerde bağdaş kurmuş oturan hiç kimse yoklu; on dakika bekledi. Arkadaşını tekrar göremeden gitmek zorunda kalmaktan çok endişeliydi! Tam eve dönmek üzereydi ki... Uzakta bir nokta benek oldu, benek damla oldu, damla şekil oldu ve şekil, çizgili pijamalı bir çocuk oldu.

Bruno, kendisine yaklaşmakta olan şekli görünce gülümsedi ve yere oturdu. Shmuel'e vermek için yanında getirdiği elmayı ve bir parça ekmeği çıkardı. Ama uzaktan bile arkadaşının her zamankinden daha mutsuz olduğunu anladı. Tel örgüye geldiğinde her zamanki acelesiyle yiyeceklere uzanmadı.

"Bir daha gelmeyeceğini sanmıştım," dedi Bruno. "Dün geldim, önceki gün ve ondan önceki gün. Ama sen burada değildin."

"Özür dilerim," dedi Shmuel, "bir şeyler oldu."

Bruno, ona baktı ve gözlerini kıstı. Ne olabileceğini tahmin etmeye çalıştı. Acaba Shmuel'e de eve döneceği mi söylendi, diye merak etli. Ne de olsa böyle rastlantılar oluyordu. Bruno ve Shmuel'in aynı doğum gününü paylaşmaları gibi...

"Evet," dedi Bruno, "ne oldu?"

"Babam," dedi Shmuel. "Onu bulamıyoruz." "Bulamıyor musunuz? Bu çok garip. Yani kayıp mı oldu?"

"Sanırım öyle," dedi Shmuel. "Pazartesi buradaydı, sonra başka adamlarla çalışmaya gitti. Ama hiçbiri geri gelmedi."

"Sana mektup yazmadı mı?" diye sordu Bruno. "Veya ne zaman döneceğini belirten bir not göndermedi mi?" "Hayır," dedi Shmuel.

"Ne kadar garip," dedi Bruno, "Onu aradın mı?" diye sordu bir süre sonra.

"Elbette aradım," dedi Shmuel içini çekerek. "Senin hep bahsettiğin şeyi yaptım. Araştırdım."

"Hiç iz yok muydu?"

"Hiç..."

"Şey... bu çok garip," dedi Bruno. "Ama bence basit bir açıklaması olmalı."

“Nedir o?” diye sordu Shmuel.

“Sanırım işçiler başka bir şehre götürüldüler ve iş bitene kadar birkaç gün orada kalmaları gerekiyor. Ve posta zaten pek iyi değil. Eminim yakında çıkıp gelir.”

“Umarım,” dedi Shmuel, ağlamaya başlayacakmış gibi görünüyordu. “O olmadan ne yaparız bilmiyorum.”

“İstersen babama sorabilirim,” dedi Bruno dikkatlice, Shmuel’in evet dememesini umarak.

“Bence bu iyi bir fikir olmazdı,” dedi Shmuel, Bruno hayal kırıklığına uğradı; çünkü bu lam olarak reddetme değildi.

“Neden?” diye sordu. “Babam tel örgünün o taralındaki hayat konusunda çok bilgili.”

“Askerlerin bizden hoşlandıklarını sanmıyorum,” dedi Shmuel. “Şey...” gülmeye yakın bir sesle ekledi; “Bizden hoşlanmadıklarını biliyorum. Bizden nefret ediyorlar!”

Bruno şaşkınlıkla oturdu. “Sizden nefret etmediklerinden eminim,” dedi.

“Ediyorlar,” dedi Shmuel, öne doğru eğildi, gözlerini kıstı ve dudakları öfkeyle büküldü. “Ama sorun değil; çünkü ben de onlardan nefret ediyorum. Onlardan nefret ediyorum!” diye sert bir biçimde tekrarladı.

“Babamdan nefret etmiyorsun, değil mi?” diye sordu Bruno.

Shmuel, dudaklarını ısırdı ve bir şey söylemedi. Bruno’nun babasını birçok kez görmüştü ve öyle bir adamın nasıl bu kadar dost canlısı, bu kadar iyi bir oğlu olduğunu anlamakta zorluk çekiyordu.

“Her neyse,” dedi Bruno, uygun bir duraklamadan sonra, bu konuyu daha fazla tartışmak istemeyerek. “Sana söylemem gereken bir şey var.”

“öyle mi?” diye sordu Shmuel, umutlu bir ifadeyle bakarak.

“Evet, Berlin’e geri dönüyorum.”

Shmuel’in ağzı şaşkınlıkla açıldı. “Ne zaman?” diye sordu ve bunu sorarken sözcükler boğazında düğümlendi.

“Şey, bugün perşembe,” dedi Bruno, “ve cumartesi öğle yemeğinden sonra gidiyoruz.”

“Ne kadar zaman için?” diye sordu Shmuel. “Sanırım temelli...” dedi Bruno. “Anne Out-With’ den hoşlanmıyor. İki çocuk yetiştirmek için uygun bir yer olmadığını söylüyor. Baba burada kalıp çalışacak; çünkü Fury onun için büyük şeyler düşünüyor. Biz eve dönüyoruz.”

“Seni bir daha göremeyecek miyim?” diye sordu Shmuel.

“Şey, belki bir gün görebilirsin,” dedi Bruno. “Berlin’e tatile gelebilirsin, ne de olsa sonsuza dek burada kalamazsın. Kalabilir misin?”

Shmuel başını salladı. “Sanırım hayır,” dedi üzgün bir şekilde. “Sen gidince konuşacak kimsem

kalmayacak." diye ekledi.

"Hayır, böyle olmamalı," dedi Bruno. Ben de seni özleyeceğim Shmuel, diye eklemek istiyordu; ama bunu söylemekten ulandığını fark etti. "O zamana kadar yarın, son görüşmemiz olacak," diye devam etti. "Sana çok özel bir şey getirmeye çalışacağım."

Shmuel başını salladı; üzüntüsünü ifade edecek sözcükleri bulamıyordu.

"Keşke beraber oynayabilseydik," dedi Bruno uzun bir sessizlikten sonra. "Sadece bir kez. Hatırlamak için..." "Bunu ben de isterdim," dedi Shmuel.

"Bir yıldan fazla zamandır birbirimizle konuşuyoruz ve bir kez bile oynayamadık. Ve bir de ne, biliyor musun?" diye ekledi. "Bunca zamandır yaşadığın yeri, odamın penceresinden izliyorum; ancak daha neye benzediğini görmüş değilim."

"Hoşuna gitmezdi," dedi Shmuel. "Seninki çok daha güzel," diye de ekledi.

"Yine de görmek isterdim," dedi Bruno.

Shmuel bir süre düşündü, sonra tel örgünün altından elini uzatıp biraz -küçük bir çocuğun, belki Bruno'nun boyunda ve yapısında birinin geçebileceği yükseklikle- kaldırdı.

"Evet?" dedi Shmuel. "Neden gelmiyorsun o zaman?" Bruno gözlerini kırpıştırdı ve bunu düşündü. "Buna iznim olduğunu sanmıyorum," dedi kuşkulu bir şekilde.

"Herhalde her gün buraya gelip benimle konuşmak için de iznin yok," dedi Shmuel. "Ama yine de geliyorsun, değil mi?"

"Ama yakalanırsam başım belaya girer," dedi Bruno, anne ve babanın bunu onaylamayacaklarından emindi.

"Bu doğru," dedi Shmuel, yere yaş dolu gözlerle bakarken teli tekrar indirdi. "Sanırım yarın vedalaşmak için seni görürüm."

İki çocuk da bir süre bir şey söylemedi. Aniden Bruno'nun aklına bir şey geldi.

"Tabii eğer..." diye başladı, bir süre düşünüp aklında bir planın oluşmasını bekleyerek. Ellerini eskiden saçlarının olduğu yere götürdü; hâlâ uzamamışlardı. "Sana benzediğimi söylemiştin, hatırlıyor musun?" diye sordu Shmuel'e. "Kafamı kazıttığımdan beri?"

"Sadece daha şişman," diye onayladı Shmuel.

"Eğer durum buysa," dedi Bruno, "ve eğer benim de bir çizgili pijamam olsaydı, o zaman o tarafa gelip ziyaret edebilirdim ve kimse fark etmezdi."

Shmuel'in yüzü ışıldadı ve yüzünde kocaman bir gülümseme belirdi.

"Öyle mi düşünüyorsun? Bunu yapar mıydın?" "Elbette," dedi Bruno. "Harika bir macera olurdu. Sonunda araştırma yapabilirim."

"Ve babamı aramama yardım edebilirsin," dedi Shmuel.

“Neden olmasın?” dedi Bruno. “Etrafta dolaşıp bir kanıt bulabilir miyiz diye bakarız. Araştırma yaparken en akıllıca şey bu. Tek zorluk, çizgili bir pijama bulmak.” Shmuel başını salladı. “Bu sorun değil,” dedi. “Onları koydukları bir kulübe var. Kendi bedenime göre bir tane alıp yanımda getirebilirim, sonra üstünü değişirsin ve babamı arayabiliriz.”

“Harika!” dedi Bruno, kendisini o anın coşkusuna kaptırarak. “Öyleyse planımız bu.”

“Yarın aynı saatte buluşuruz,” dedi Shmuel.

“Bu defa geç kalma,” dedi Bruno, ayağa kalkıp üstündeki tozları silkerek. “Ve çizgili pijamayı unutma.” O akşamüstü iki çocuk da eve moralleri yüksek gittiler. Bruno, önündeki büyük macerayı düşledi. Sonunda Berlin’e dönmeden önce tel örgülerin diğer tarafında neler olduğunu öğrenebilecekti. Ayrıca ciddi bir araştırma da yapacaktı. Ve Shmuel, babasını aramakta ona yardım edecek birini bulmuştu. Her şey göz önüne alınınca mantıklı bir plandı ve veda etmek için iyi bir yoldu.

Bölüm 19

Ertesi Gün Olanlar

Ertesi gün -cuma- yine ıslak bir gündü. Bruno sabah uyanıp penceresinden dışarıya baktığında sağanak yağmur yağdığını görünce hayal kırıklığına uğradı.

Eğer Shmuel'i görmek ve günü onunla beraber geçirmek için son şansı olmasa -ayrıca macera çok heyecanlı olacaktı, özellikle kıyafet değiştirmeyi içerdiği için- bugünlük vazgeçip özel bir planın olmadığı bir sonraki hafta, bir öğleden sonraya kadar bekleyebilirdi.

Ama zaman geçiyordu ve bu konuda yapabileceği bir şey yoktu. Ayrıca daha sabahtı ve şu an ile geç saatler -çocukların hep buluştuğu öğleden sonra- arasında çok şey olabilirdi. Yağmur o zamana kadar elbette dururdu.

Bay Liszi'le sabah dersi sırasında dışarıyı izledi; yağmur, hiç yavaşlama belirlisi göstermiyor, hızla camlara çarpmaya devam ediyordu. Öğle yemeğinde mutfaktan seyretti. Yağmur yavaşlıyordu ve siyah bir bulutun arkasından güneş bile görünmüştü. Tarih ve coğrafya dersinde, en şiddetli noktasına ulaşıp pencereyi kırma durumuna gelişini izledi.

Şansına, Bay Liszt'in gitme zamanına yakın, birden durdu. Böylece Bruno, botlarını, kalın yağmurluğunu giydi, ortamın uygun olmasını bekledi ve evden ayrıldı.

Bollan çamurda ses çıkartıyordu ve yürüyüşü her zamankinden fazla sevmeye başlamıştı. Her adımda takılıp düşme tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Hiç düşmedi ve dengesini koruyabildi. Ayağını kaldırdığında botunun çamura saplanıp kaldığı ve ayağının çıktığı zor bir bölümde bile...

Yukarı, gökyüzüne baktı. Hâlâ karanlık bulutlar olsa da gündüz yeterince yağdığını, akşamüstü güvende olacaklarını düşündü. Elbette eve döndüğünde neden bu kadar pis olduğunu açıklaması gerekecekti, ama bunu tipik bir erkek çocuk olmakla açıklayabilirdi. Annesi hep onun öyle olduğunu iddia ederdi. Muhtemelen başı pek fazla derde girmeyecekti. Anne son birkaç gündür çok mutluydu. Eşyaların yerleştirildiği bütün kutular kapatılıp Berlin'e gönderilmek için kamyona yüklenmişti.

Bruno geldiğinde Shmuel onu bekliyordu ve ilk kez yerde bağdaş kurup altındaki toprağa bakmak yerine ayakta durup tel örgüye yaslanmıştı.

"Merhaba Bruno," dedi yaklaşan arkadaşını gördüğünde.

"Merhaba Shmuel," dedi Bruno.

"Birbirimizi bir daha görebileceğimizden pek emin değildim; yağmur falan yüzünden yani," dedi Shmuel. "Çıkmana izin vermezler diye düşündüm."

“Bir süre için tehlikeye girmişti,” dedi Bruno. “Havanın bu kadar kötü olması nedeniyle...”

Shmuel başını salladı ve elini Bruno’ya uzattı. Sevinçten Bruno’nun ağzı kulaklarına vardı. Tıpkı kendi giydikleri gibi bir çizgili pijama allı, bir çizgili pijama üstü ve bir çizgili takke taşıyordu. Pek temiz görünmüyorlardı; ama yine de bir kılık değiştirmeydi ve Bruno, iyi araştırmacıların hep doğru kıyafetleri giydiklerini biliyordu.

“Hâlâ babamı bulmama yardım etmek istiyor musun?” diye sordu Shmuel. Bruno başını sallayarak onayladı.

“Elbette...” dedi, Shmuel’in babasını bulmak, tel örgünün diğer tarafındaki dünyayı araştırmak kadar önemli değildi. “Seni yüzüstü bırakamam.”

Shmuel, tel örgünün altını kaldırdı ve kıyafeti Bruno’ ya uzatırken çamura değdirmemek için ayrı bir özen gösterdi.

“Teşekkürler,” dedi Bruno. Hafif uzamış saçlarını kaşıyıp neden kendi giysilerini koyacak bir torba getirmeyi hatırlamadığını düşünüyordu. Yer çok pisti ve eğer onları yerde bırakırsa rezil olacaklardı. Pek seçeneği yoklu. Ya onları burada bırakacak ve tamamen çamurlanmasını kabullenecekti ya da her şeyden vazgeçecekti. Ama bunun söz konusu bile olamayacağını bütün iyi araştırmacılar bilirdi.

“Arkanı dön,” dedi Bruno, orada huzursuz bir şekilde dururken arkadaşına işaret ederek. “Beni izlemeni istemiyorum.”

Shmuel, arkasını döndü ve Bruno yağmurluğunu çıkartıp yere olabildiğince dikkatli bir şekilde koydu. Sonra gömleğini çıkardı, soğuk havada bir an ürperdi. Sonra pijamanın üstünü giydi. Onu kafasından geçirirken nefes alma halasında bulundu. Pek güzel kokmuyordu.

“Bu en son ne zaman yıkandı?” diye seslendi.

Shmuel döndü.

“Yıkandığını hiç sanmıyorum,” dedi.

“Arkanı dön!” diye bağırdı Bruno ve Shmuel kendisine söyleneni yaptı.

Bruno sağa sola baktı, hâlâ görünürde kimse yoktu, o da en zor işi yapmaya girişti. Tek ayağını havada tutarak pantolonunu çıkarmaya başladı. Açık havada pantolonunu çıkarmak ona garip geliyordu ve bir gören olsa ne düşünebileceğini tahmin bile etmek istemiyordu. Ama sonunda, büyük çaba harcayarak bunu yapmayı başardı.

“İşte,” dedi, “arlık dönebilirsin.”

Shmuel, Bruno kıyafetinin son parçasını takarken döndü. Çizgili takkeyi başına geçiriyordu. Shmuel gözlerini kırptı ve başını salladı. Oldukça sıra dışıydı. Bruno, tel örgünün bu taralındaki çocuklar kadar sıska değildi. O kadar solgun da değildi; ama yine de onu diğerlerinden ayırt etmek zor olurdu. Shmuel, sanki hepsinin tamamen aynı olduğunu düşündü.

“Bu bana neyi hatırlattı biliyor musun?” diye sordu Bruno.

Shmuel başını salladı. “Neyi?” diye sordu.

“Bana büyükannemi hatırlattı,” dedi. “Sana ondan bahsettiğimi hatırlıyor musun? Hani ölmüştü?”

Shmuel başını salladı. Hatırlıyordu, çünkü yıl boyunca Bruno, ondan çok söz etmişti. Büyükannesini ne kadar sevdiğini anlatmış ve keşke ölmeden önce yeterince zaman ayırıp ona çok daha fazla mektup yazsaydım, demişti.

“Gretel ve benimle birlikte sahneye koyduğu oyunları hatırlatıyor bu bana,” dedi Bruno ve bakışlarını Shmuel’den kaçırarak kaybolmayı reddeden birkaç anının parçası olan Berlin’deki o günleri düşündü.

“Bana hep uygun kostümleri sağlardı. Doğru kostümü giyersen kendini, rolünü yaptığm kişi gibi hissedersin, derdi hep. Sanırım yaptığım bu, değil mi? Tel örgünün diğer tarafından biri olduğumu varsaymak...”

“Yani bir Yahudi,” dedi Shmuel.

“Evet,” dedi Bruno, huzursuz bir şekilde kımıldayarak. “Bu doğru.”

Shmuel, parmağıyla Bruno’nun ayaklarını ve evden getirdiği kalın botları işaret etli. “Onları da arkada bırakmak zorundasın,” dedi.

Bruno afallamış görünüyordu. “Ama çamur,” dedi. “Çıplak ayakla yürümemi bekleyemezsin.”

“Yoksa tanınırsın,” dedi Shmuel. “Başka seçeneğin yok.”

Bruno içini çekti, ama arkadaşının haklı olduğunu biliyordu. Botlarını ve çoraplarını çıkarıp yerdeki elbise yığınının yanma bıraktı. Önce, ayaklarını bu kadar çamura basmak berbat bir duyguydu. Bileklerine kadar batıyordu ve bir ayağını her kaldırdığında kendini daha kötü hissediyordu. Ama sonra bundan hoşlanmaya başladı.

Shmuel, uzanıp tel örgünün altını kaldırdı, ama sadece belli bir yüksekliğe kadar kalkıyordu. Bruno’nun altından yuvarlanmak ve çizgili pijamasını tamamen çamura bulamaktan başka çaresi yoktu. Kendine bakınca güldü. Hayatında hiç bu kadar pis olmamıştı, bu harika bir duyguydu!

Shmuel de gülümsedi ve iki çocuk bir süre için garip bir şekilde durdular. Tel örgünün aynı taralında olmaya alışık değillerdi.

Bruno’nun içinden, Shmuel’e sarılmak geçiyordu, sadece onu ne kadar sevdiğini ve son bir yıldır onunla konuşmaktan ne kadar keyif aldığını göstermek için.

Shmuel de Bruno’ya sarılmak, ona sayısız iyiliği, armağan ettiği yiyecekler ve babasını bulmakta yardımcı olacağı için teşekkür etmek istedi.

Ama ikisi de birbirine sarılmadı. Bunun yerine tel örgülerden uzaklaşıp kampa doğru yürümeye başladılar. Shmuel’in, neredeyse bir yıl boyunca her gün yaptığı bir yürüyüş... Askerlerin bakışlarından kurtulup Out-With’in sürekli gözaltında tutulmuyor gibi görünen ve kaçtığında Bruno gibi bir arkadaşla tanışacak kadar şanslı olduğu yerden yaptıkları bir yürüyüş...

Gittikleri yere varmaları uzun sürmedi. Bruno, gördüğü şeylere şaşkınlıkla bakıp kaldı: Hayalinde, bütün barakalar mutlu ailelerle doluydu. Bazıları, akşamları sallanan sandalyelerde oturup hikâyeler anlatır; çocukken her şeyin nasıl daha iyi olduğunu, büyüklerine ne kadar saygılı davrandıklarını, bu zamane çocukları gibi olmadıklarını söylerlerdi. Burada yaşayan bütün oğlan ve kızların ayrı gruplarda futbol ve tenis oynadıklarını, yere seksek için kareler çizdiklerini düşünüyordu.

Ortada bir dükkân olacağını düşünmüştü ve belki Berlin'de gördükleri gibi küçük bir kafe. Acaba meyve ve sebze tezgâhı var mıdır diye merak etmişti.

Ama sonuçta, vardır diye hayal ettiği hiçbir şey... yoktu!..

Sundurmalarının altında sallanan sandalyelerinde oturan büyükler yoktu!..

Ve çocuklar gruplar halinde oyun oynamıyorlardı!..

Meyve ve sebze tezgâhları olmadığı gibi, Berlin'deki gibi bir kafe de yoktu!..

Bunun yerine, toplanıp oturan insan grupları vardı. Hepsi yere bakıyor ve berbat bir şekilde mutsuz görünüyorlardı. Tek ortak noktaları, hepsinin korkunç derecede zayıf, gözlerinin içeri çökmüş ve kafalarının kazınmış olmasıydı... Bruno'nun düşüncesine göre, burada da bit salgını olduğu anlamına geliyordu bu.

Bruno bir kenarda yaklaşık yirmi adamdan sorumluymuş gibi duran üç asker gördü. Askerler, durmadan bağırıyorlardı ve adamların bazıları dizüstü yere çökmüş, başlarını ellerinin arasına almış, öylece kalmışlardı.

Başka bir köşede ayakta durup gülen askerler gördü, silahlarının namlusunu farklı yönlere çevirip nişan alıyor, ama ateş etmiyorlardı.

Aslında baktığı her yerde iki farklı tip insan görebiliyordu: Mutlu, gülen, bağıran üniformalı askerler ve çizgili pijamaları içinde mutsuz, ağlayan, birçoğu sanki uyuyormuş gibi boşluğa bakan insanlar...

"Buradan hoşlandığımı sanmıyorum," dedi Bruno bir süre sonra.

"Ben de hoşlanmıyorum," dedi Shmuel

"Bence eve dönmeliyim," dedi Bruno.

Shmuel durdu ve ona baktı.

"Ama babam?" dedi. "Onu bulmama yardım edeceğini söylemiştin."

Bruno bunu düşündü. Arkadaşına söz vermişti ve sözünden dönecek biri değildi, özellikle birbirlerini son kez gördükleri bugün... "Tamam," dedi, şimdi kendine eskisinden daha az güvendiğini hissettiği halde. "Peki nereye bakacağız?"

"Kanıt bulmamız gerekliğini söylemiştin," dedi Shmuel, öfkelendiğini hissediyordu, Bruno ona yardım etmezse kim ederdi ki?

“Kanıt, evet,” dedi Bruno, başını sallayarak, “haklısın. Aramaya başlayalım.”

Böylece Bruno sözünü tuttu ve iki çocuk kanıt bulmak için kampı bir buçuk saat aradılar. Tam olarak ne aradıklarından emin değillerdi; ama Bruno iyi bir araştırmacının aradığını bulduğunda bunu bileceğini söyleyip duruyordu.

Ama Shmuel’in babasının kaybolması ile ilgili hiçbir ipucu bulamadılar ve hava kararmaya başladı.

Bruno, gökyüzüne baktı, tekrar yağmur yağacak gibi görünüyordu.

“Üzgünüm Shmuel,” dedi sonunda. “Hiçbir kanıt bulamadığımız için üzgünüm.”

Shmuel üzüntüyle başını salladı. Pek şaşırmamıştı. Aslında pek bir şey bulmayı beklemiyordu. Ama arkadaşının gelip yaşadığı yeri görmesi güzel olmuştu.

“Sanırım artık eve gitmeliyim,” dedi Bruno. “Benimle tel örgülere kadar yürür müsün?”

Shmuel cevap vermek için ağzını açtı; ama tam o anda bir düdük sesi duyuldu ve on asker -daha önce Bruno’nun bir arada toplanmış gördüklerinden fazla- ortaya çıkıp kampın bir bölgesini sardılar: İçinde Shmuel ve Bruno’nun bulunduğu bölgeyi.

“Ne oluyor?” diye fısıldadı Bruno. “Ne yapıyorlar?” “Bu bazen oluyor.” dedi Shmuel. “Bazen insanları yürüyüşe götürüyorlar.”

“Yürüyüş mü?” dedi Bruno afallamış olarak. “Ben yürüyüşe gidemem, yemekten önce evde olmalıyım. Bugün fırında dana var.”

“Şşşş,” dedi Shmuel, parmağını dudaklarına götürerek. “Hiçbir şey söyleme, yoksa kızıyorlar.”

Bruno kaşlarını çattı ama kampın bu taralındaki çizgili pijamalı insanların bir araya toplanmasıyla rahatladı. Çoğunu askerler bir araya itiyordu. O ve Shmuel onların arasında saklı kalmışlardı ve görünmüyorlardı. Herkesin neden bu kadar korktuğunu anlamıyordu. Ne de olsa yürümek o kadar korkunç bir şey değildi. Ve herkese, babasının Kumandan olduğunu ve o isterse her şeyin yolunda gideceğini insanlara fısıldamak istiyordu.

Düdükler tekrar öttü ve bu defa -sayıları yaklaşık yüz kişi olan grup- yavaşça hep beraber yürümeye başladı. Bruno ve Shmuel hâlâ ortalarında duruyorlardı. Arkalara doğru bir tür kargaşa vardı. Bazı insanlar yürümek istemiyor gibiydiler. Bruno olanları görmek için çok küçüktü ve tek duyabildiği silah seslerine benzeyen patırtılardı ama ne olduğundan emin olamıyordu.

“Yürüyüş uzun sürüyor mu?” diye fısıldadı; çünkü artık acıktığım hissetmeye başlamıştı.

“Sanmıyorum,” dedi Shmuel. “Yürümeye giden insanları sonradan görmüyorum; ama uzun süreceğini sanmam.”

Bruno kaşlarını çatlı. Gökyüzüne baktı ve bunu yaptığında yine şiddetli bir ses duyuldu, bu defa tepeden duyulan gök gürültüsüydü. Ortalık o kadar çabuk karardı ki neredeyse simsiyah oldu; yağmur sabahkinden bile şiddetli yağmaya başladı. Bruno, bir an gözlerini kapadı ve yağmurun yüzünü yıkadığını hissetti. Tekrar açtığında, yürümekten çok, sanki insan grubu tarafından sürükleniyordu. Ve

tek hissedebildiği vücudunun her yerine sıçrayan çamur ve yağmurdan, üzerine yapışan pijamaydı. Eve dönmek ve tüm bunları, ortalarında kalmadan, uzaktan izlemek için sabırsızlanıyordu.

"Yetti artık," dedi Shmuel'e. "Burada üşütüp hasta olacağım. Eve gitmem gerekiyor."

Ama lam bunu söylediğinde ayakları onu merdivenlere getirdi ve yağmurun kesildiğini gördü. Şaşırtıcı derecede sıcak, uzun bir odaya yığılıyorlardı ve iyi şekilde inşa edilmiş olmalıydı; çünkü içeriye yağmur sızmıyordu. Aslında tamamen hava geçirmez gibiydi.

"Vay canına, bu iyi!" dedi. En azından birkaç dakikalığına fırtınadan uzaklaşmış olmaktan mutluydu.

"Sanırım yağmur dinene kadar burada kalırız ve sonra eve gidebilirim."

Shmuel, Bruno'ya yaklaştı ve ona korkulu bir ifadeyle baktı.

"Babanı bulamadığımız için üzgünüm," dedi Bruno.

"Önemli değil," dedi Shmuel.

"Ve oynama şansını bulamadığımız için de üzgünüm. Ama sen Berlin'e geldiğinde bunu yapacağız. Ve seni tanıştıracağım... Ah! İsimleri neydi?" diye kızgınlıkla sordu kendine, çünkü onun hayat boyu en iyi arkadaşlarıydı; ama şimdi anılarından uçup gitmişlerdi. Hiçbirinin adını hatırlayamıyordu ve yüzlerini gözünün önüne getiremiyordu.

"Aslında," dedi Shmuel'e bakarak, "onları tanıştırıp tanıştırmamamın önemi yok. Ne de olsa arlık en iyi arkadaşlarım değiller." Aşağıya baktı ve pek onun tarzı olmayan bir şey yaptı, Shmuel'in küçük elini tutup sıktı.

"Sen benim en iyi arkadaşımsın, Shmuel," dedi. "Hayat boyu en iyi arkadaşım."

Shmuel, bir şey söylemek için ağzını açtı, ama Bruno bunu asla duyamadı. Çünkü o anda odayı dolduran yürüyüşçülerden derin bir soluk duyulurken önlerindeki kapı aniden kapandı. Dışarıdan gelen metalik bir ses odada çınladı.

Bruno bir kaşını kaldırdı, tüm bunların anlamını çıkaramıyordu. Yağmuru dışarıda tutup insanların hastalanmalarını engellemek için olduğunu düşünüyordu.

Ve sonra oda kapkara oldu ve yaşanan karmaşaya rağmen Bruno hâlâ Shmuel'in elini sımsıkı tutuyordu ve dünyadaki hiçbir şey Bruno'yu, onun elini bırakmaya razı edemezdi...

Bölüm 20

Son Bölüm

Bundan sonra bir daha Bruno'dan hiçbir haber alınamadı...

Günler sonra, askerler evin her tarafını aradıktan, küçük çocuğun resimleriyle yakın kasabalara ve

köylere gittikten sonra, içlerinden biri Bruno'nun tel örgülerin yanında bıraktığı giysi yığınını ve botlarını buldu. Hiçbirine dokunmadan orada bıraktı ve Kumandanı çağırmaya gitti.

O, bölgeyi inceledi, tıpkı Bruno'nun yaptığı gibi sağına soluna baktı; ama oğluna ne olduğunu bir türlü anlayamadı. Sanki yeryüzünden kaybolmuştu ve giysilerini ardında bırakmıştı.

Anne, Berlin'e umduğu kadar çabuk dönemedi. Bruno'dan haber bekleyerek aylarca Out-With'de kaldı. Sonra bir gün, aniden, eve tek başına gitmiş olabileceğini düşündü ve oğlunu merdivenlerde oturmuş onu beklerken bulmayı umarak hemen eski evlerine dondu.

Elbette orada değildi.

Gretel, annesiyle Berlin'e döndü ve zamanının çoğunu odasında ağlayarak geçirdi. Bebeklerini çöpe attığı için değil, haritalarını Out-With'de bıraktığı için de değil; Bruno'yu korkunç derecede özlediği için...

Baba, bir yıl daha Out-With'de kaldı ve sonra acımasızca emirler yağdırdığı diğer askerler tarafından sevil-memeye başlandı. Her gece Bruno'yu düşünerek yatağa girdi ve her sabah yine onu düşünerek uyandı. Bir gün oğlunun başına neler gelmiş olabileceği hakkında bir teori geliştirdi ve bir yıl önce giysilerin bulunduğu yere gitti.

Burasının belli bir özelliği yoktu veya farklı değildi. Ama sonra kendi araştırmasını yaptı ve tel örgünün altının her yerde olduğu gibi zemine düzgün tutturulmadığını gördü ve kaldırıldığında küçük bir insanın -küçük bir çocuk gibi- altından sürünerek geçebileceği kadar açıldığını fark etti. Sonra uzaklara baktı ve mantığında olayları adım adım takip elti ve bunu yaptığında bacaklarının düzgün hareket edemediğini gördü. Sanki artık vücudunun ağırlığını taşıyamıyor gibiydi. Sonunda Bruno'nun bir yıl boyunca her akşamüstü oturduğu aynı yere oturdu. Ama ayaklarını altına alıp bağdaş kurmadı.

Bundan birkaç ay sonra Out-With'e başka askerler geldi ve babaya, onlarla gitmesi emredildi. Hiç karşı çıkmadan gitti ve bunu yaptığı için mutluydu; çünkü ona ne olacağı arlık umurunda değildi...

Bu, Bruno ile ailesinin hikâyesinin sonu. Elbette tüm bunlar çok uzun zaman önce oldu ve böyle bir şey bir daha asla olamaz.

Bu zamanda ve bu çağda tabii ki...

DİPNOT

[1]

fury: İngilizce hiddet, gazop, öfke anlamında. Anlam ve ses çağrışımıyla Führer'e gönderme yapılmaktadır. [E. N.]

[2]

out-with: İngilizce dışansı anlamında. Anlam ve ses çağnşımıyla Yahudi soykırımının en yoğun yaşandığı Auschvvitz toplama kampına gönderme yapılmaktadır. [E. N.]